

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897, kedd, december 14-én.

25. szám.

Koloradói felhők.

A függetlenségi párt mégis, úgy látszik, az obstrukcióra határozta magát. Nem ijesztette meg a nagyváradi függetlenségi polgárok nyilatkozata, akik mind elítélték az obstrukciót. Pedig Nagyvárad csak pars pro toto, az igazi magyar közvélemény, a három hegy és négy folyam mentén mindenütt elítéli a nagy játékot, melybe a függetlenségi párt belefogott s melyben Magyarország összes vívmányai koczkan forognak.

Csodálatos, amit a függetlenségi párt cselekszik. Ha a szabadelvű-párt, mely az aktuális politikát viszi, melynek vezetői a miniszterelnökök, akik sokszor vannak abba a helyzetbe, amibe Apafi Mihály uram ő nagysága volt, „hogyan én is tudnám mit kelljen cselekedni, de teszem azt, ami lehetséges,“ ha a szabadelvű párt eiter némelykor a közvéleménytől az államsfentartás nehéz sziklái között evezvén, ez érthető, de hogy a függetlenségi párt, melynek legfőbb létjoga, hogy a nemzet szívének, legédesebb álmainak reprezentánsa, ellentétbe jön függetlenségi érzelmű polgártársaival, akkor ugyan mi célja van az országgyűlésen? s könnyen abba a gyanuba jön Kossuth Ferencz, hogy nem is annyira a nemzet üterén tartja a kezét, hanem a Sima Ferencz homlokán. A vitarendezés igen szép dolog lehet, de önmagában nem cél.

S ez mutatja, hogy a parlamentáris élet mekkora dekadenz-ben van, midőn a taktikázások és párt-mánőverek annyira átidomítják a politikusokat, hogy észre sem veszik, mennyire letértek az útról,

hanem csinálják a maguk sablonjait és hadias hadonászásaikat, hátra sem nézve, hogy a népük nincs már mögöttük.

Milyen logikus célja lehet az obstrukciónak?

A függetlenségi párt azt követeli, hogy a provizórium-javaslatba tétessék be az önálló jegybank és az önálló vámsorompó felállításának biztosítéka, akkor megszavazzák. Ellenben nem szavazzák meg.

A kérdés tehát úgy áll, hogy a kormány vagy meg akarja csinálni az önálló vámterületet és jegybankot, és hogy meg is csinálhatja — de ez esetben sem teheti be a sürgős javaslatba, mert 1897. decemberben még nem lehet kimondani, hogy Magyarország mit fog akarni 1898. végén, amikor erre nézve az országgyűlés tanácskoznia fog. Hiszen nem olyan kicsiny dolog ez, hogy egy folyosói kompromisszum kedvéért a vezérekkel, csak úgy ab in visis beletétessék a törvénybe. Ily könnyelműn nagy dolgokat odavetni nem lehet.

Vagy úgy áll a kérdés, hogy a kormány nem akarja megcsinálni, mert nem is tudja megcsinálni. S ez esetben az obstrukció nem ér célzt, hanem igenis eléri azt, hogy belekergeti a kormányt, a január elsején kiadandó szükségrendeletbe — már pedig azt jó magyar ember nem óhajthatja, hogy ilyen fontos kérdés alkotmánykivüli uton szabályoztassék, habár ideiglenesen is. Ez a szükségrendelet nagy szépséghiba lesz ami parlamentárizmusunkon. És egy ilyen szeplő után könnyen támadnak egyéb szeplők is.

Helyes az a fölfogás, hogy a 67-iki kiegyezési törvény akkép értelmezendő, hogy ha Ausztriával elmarad az eddigi kiegyezés, és más rendelkezés nem történik, eo ipso beáll az önálló vámterület.

De ennek az értelmezésnek korrektségét és jogosultságát épen nem alterálja, ha a provizórium-javaslatba betesszük vagy nem tesszük be már most az önálló vámterületet. Májuson túl föl lesz vetve a kérdés és határozhat benne a nemzet kellő higgadsággal és komolysággal. Az a hat hónap nem árthat neki, az alatt semmi sem évül el — csak gondolkozási időhöz jut a nemzet; ellenben a békés megszavazás mellett kikerülhető lesz a szükségrendelet, amiért az érdem ez időszertint a függetlenségi pártot illetné. Lehetetlen, hogy kitérjen egy ilyen komoly, nemes szerep elől.

Még mindig reméljük tehát, hogy a függetlenségi párt mai konferenciáján összetornyosult felhő csak amolyan „koloradói felleg“, melyből nem szokott eső és sár támadni. Mert a koloradói sivatagon a forró napban lehullóban elpárolognak az esőcseppek. Ezek a függetlenségi felhők is, reméljük elfognak párologni a hazaszerető melegében.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottságának ma Chorin Ferencz elnöklése mellett ülése volt. Schmidt Gyula jegyző referált az újabb megkeresésekről, mire a bizottság elhatározta, hogy a következő képviselők kiadatását fogja javasolni a Háznak: Ivánka Oszkár és Kossuth Ferencz (párviadal vétsége), Serbán Miklós (ható-

Heine.

Ma száz esztendeje született Henricus Heine Düsseldorfensis, miként ő Götingában a proniczió alkalmával neveztetett és kiválasztám e tudományos nevét, mert Heinében még legfőlebb a doktor jurist kell megmenteni a halhatatlanságnak. Tehát ma száz esztendeje született ő, száz évvel Voltaire után; belészületvén egy kész világba, melyen keresztül hőmpölygött a költői Rajna és keresztül suhant a párisi közjegyző fiának szelleme. A Voltaire, kit nyolc éves korában kézen fog Chateauneuff abbé és szól neki: „En pap vagyok, fiám, de azért ne higgy a reverendának“. E kész világ gunyosan mosolyog a bálványok elől és elandalodik egy gyönyörű muzsikan, ime romantika és székszisiz fogadja a düszszeldorfi jövevényt; elkeverve, a legnagyobb szomorúság e kettő. Midőn nézni kezdi a világot, ezt a szomorúságot mulatják neki a romantikus partok, midőn hallani kezd, erről suttognak neki a német tölgyek. Rózsával, ciprusággal, aranyfüsttel ékes könyveit forgatván e jubileumi estén, mondanám is neki: Vén hegedős, mit vételtem én neked, hogy mindig csak szomorilaszt engemet!... Mondanám, nem mondom. Mert a holdvilág keresztülvilágít a csöndes temetőn, a letört karyatidok, a rombadölt oszlopok között, keresztül a tömör szarkofágon, hal a Mouche költője takaratlanul

fekszik. Takaratlanul, virágok és márványfaragványok között, pompában és dicsőségben, de magányosan, miként ő azt megjövendölte. Az egész világé, de nem tartozik az egész világon sehová sem, oly árva, oly elhagyatott, szenirehányásokkal ki bántaná szegényt!

Halljátok, voltak nagyobbak is, de Propertius és Tibullus óta egyben ő mögötte maradnak a költők: az olvasottságban. És ez kiterjed a biográfikus részre is. Ámbár ez idő szerint nincs Heinének igazi jellemrajza, olyan, amelyet essay formában egy Taine vagy Emerson irt volna meg; pusztán a világ öreg és fiatal Toldy Ferenczéi mondják róla, hogy ekkor és ekkor utazott Münchenbe, ekkor és ekkor vágta a söröskancsót ahhoz a franczia diákhoz, aki Matildot kihívóan nézte, ekkor és ekkor volt utoljára az utcán. És továbbá, versei között imilt-amott akadnak „alszerűek“ is és ma már híjába keresünk egynemely passzst a Romenczeroban, sőt Hoffmann és Campe mindjárt a német egység kikiáltása után kihagyta az illető kötetből az egész „Schlosslegende“-t. A Hohenzollernnek pedig szigorú emberek és babonások és minden ujholdpénteken megkivánnak egy fölségsértési pert, tehát hiába menekült ki Heine a Hoffmann és Campe keze közül. Ma ugyanis már kiadják Heinét, mert kiadhatják, a legkülönbözőbb német könyvkereskedők, de azért

mindenütt kifarad a Slosslegende. — Ime, a hazájában halála után szigorúan megrendszabályozták, otthon nincs otthon és ha haza nem tartozik valaki, akkor igazán nem tartozik sehová sem. A letört karyatidok közt, a holdas temetőben a Mouche költője magányosan fekszik.

Halljátok, mindnyájan tanultunk tőle. Ez ember csak akkor volt német, midőn Schildának drága hársülatára könyek közt, emlékezett. Midőn a zajos párisi éjszakában egy hárfaszóló, egy szál gyöngyvirág, egy meleg szélfulalom szólott neki német szókat: „Gondolj oda, ahonnan elszármaztál, a teutonok szent folyamára gondolj.“ Akkor aztán fakadt az ember szívéből vers, szöke német lányok számára való. De mikor bántják, mikor keserű, akkor nem német többé, hanem odavágja a vitában: „En is pokróczgórumba vagyok, mert én is német vagyok.“ És a sváb iskola apró költőinek, kik Hans Sachs vargaszékén ülnek, Jahn apó „frisch, fromm, frei, fröhlich“ hiveinek, meg a laposorrú Maßmannak azzal felel a támadásokra, hogy kicsufol minden német hazafiságot. Nem bánta ő, ha Napoleon megint bevonulna a hosszú fasoron Düsseldorfba. Halljátok, azt tanultuk tőle, hogy Coriolánusnak ugyanaz a sorsa akkor is, ha a volkskusetok helyett strófkát vezérel. A holdas temetőben a Mouche költője magányosan fekszik.

Es tanult tőle egyebet is minden irónem-

ság elleni erőszak), *Sima Ferencz* (hatóság elleni erőszak) és *Pichler Győző* (becsületésért miatti). — A mentelmi jog felfüggesztését nem ajánlja a bizottság a következő képviselőknél: *Összvoleszky Lajos* (namis eskü), *Wollner Tivadar* (közvetlen csónakítás által elkövetett kihágás) és *Kubányi Géza* (becsületésért, illetve hatóság elleni kihágás.) *Rakovszky István* mentelmi jogának állítólagos megsértése ügyében a bizottság külön intézkedés megtételét nem találta szükségesnek s így értelemben teszi meg javaslatát a Háznak. A bizottsági megállapodások előterjesztésével *Schmidt Gyula* előadót bizták meg.

A főrendiház bizottságai. A főrendiház közfoglói és törvénykezési bizottsága kedden déli 12 órakor ülést tart. Az ülés tárgya: „a községi és helynevekről szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása.”

Ugyancsak holnap délelőtt 11 órakor lesz ülése a főrendiház pénzügyi bizottságának is. Ennek az ülésnek tárgya: „az 1896. évi állami zárazánuadás megvizsgálása tárgyában közölt képviselőházi határozat bizottsági tárgyalása.”

Kilépés a szabadelvű pártból. *Schmidt Károly* országgyűlési képviselő a következő levelet intézte báró *Podmaniczky Frigyes*hez, a szabadelvű párt elnökéhez:

Kegyelmes uram!

Daczára annak, hogy a községek és helynevekről szóló törvényjavaslat ellen vagy mellett való szavazás nem tételt pártkérdés, ezen ügyben, mely nézetem és választóim nézete szerint nagyon lényeges, a szabadelvű pártnak az álláspontja az enyemnél olyan eltérő, hogy ez által a további üdvös együttműködés annyival inkább lehetetlenné vált, a mennyiben épen a szabadelvű párt egy részének magatartása következtében *Szentiványi Árpád* súlyosító módosítványa, mely által a törvényjavaslat 5. §-a az egyháza is kiterjesztett, a Ház által el lett fogadva.

Ilyen körülmények közt kénytelen vagyok Nagyméltóságodnak a pártból való kilépésemel szennel bejelenteni, kérvén Nagyméltóságodat, miszerint ezen kilépésemet a tisztelt párt tudtára adni méltóztatnék. Egyszersmind pedig tudatom Nagyméltóságoddal, hogy a bizottságokból is, melyekbe a párt bizalma folytán választottam, kiléptem.

Engedje meg Nagyméltóságod őszinte tiszteletem kifejezését.

Budapest, 1897. december hó 10-én.

Kész szolgálja

Schmidt Károly, orsz. képviselő.

A quóta. A quóta ügyében való legfelsőbb királyi döntés, a P. É. híre szerint, nem a delegáció záróülésére, hanem csak a karácsonyi ünnepek után fog bekövetkezni.

Az önrendelkezés.

A magyar politika minden dimenzióját jóformán kizárólag az önrendelkezésre vonatkozó kormányjavaslat s az ezzel összefüggő pártmozgalmak foglalkoztatják.

A legtöbb vészjósló hír arra vall, hogy nagy és elkeseredett csata elé tekint a Deák Ferencz korszakos műve, ámde daczára minden zordon harczi készülődésnek, még ma sem enyésztek el végkép azok a biztató jelek, melyek valamely méltányos kiegyenlítés alapján normális, nyugodt tárgyalással kecsegtetnek.

A bizottsági jelentés.

Pulszky Ágost előadó a képviselőház mai ülésének elején terjesztette be a pénzügyi bizottság jelentését a vám- és bankügyek ideiglenes meghosszabbításáról szóló javaslatról. A jelentés így hangzik:

A pénzügyi bizottság „a vám- és bankügynek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról” szóló törvényjavaslatot tüzetes és beható tárgyalás alá vette.

Ennek folyamán egyértelműleg elismertett, hogy miután az ő Felsége többi királyságaival és országaival jelenleg fennálló vám- és kereskedelmi szövetség, valamint az osztrák-magyar bank szabadalmára s a bankot cselekvőleg illető, eredetileg 80 millió forintot tevő államadóságra vonatkozó egyezmények hatálya a folyó év végével megszűnik és mint-hogy azon föltevés, amelyhez az 1878. évi XIX. tcz. hatályának a magyar korona országai és ő Felsége többi királyságai és országai között fennálló vám- és kereskedelmi szövetségnek, az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbításáról s az utóbbi ügyek rendezéséről szóló s a magyar országgyűlés mindkét háza által elfogadott törvényjavaslat hatályba lépte köve volt, hogy ugyanis ő Felsége többi királyságaiban és országaiban is alkotmányos uton megfelelő azonos határozatok fognak törvényerőre emelkedni, nem következik be, — az 1867. XII. t.-cz. 68-ik §-ának rendelkezése értelmében az ország önálló törvényes intézkedési joga érvényesül.

Elismertett egyszersmind minden részről, hogy tekintettel az év végeig fenmaradó idő rövidségére, a fentebb érintett ügyek rendezése iránt ideiglenes természetű intézkedések szüksége forog fenn.

A tárgyalás folyamán kifejlődött vita rendjén azonban a bizottság nevély tagjai a szóban forgó törvényjavaslat határozmányait ki nem elégszüknek kívánták kijelenteni és az önálló vámterület és az önálló nemzeti bank multhatlan létesítésének szükségét hangsúlyozták.

Ezzel szemben a bizottság többsége a törvény-

javaslat indokolásának és a kormány jelenlévő tagjai nyilatkozatainak figyelembe vétele mellett a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta és ennél fogva a pénzügyi bizottság azt a tisztelt képviselőháznak elfogadásra ajánlja.

A részletekre nézve a bizottság a törvényjavaslat czímét és 1. és 2. §-át változatlanul elfogadta, a 3. §-nál indítványoztatott, hogy 5-ik bekezdése után utolsóelőtti bekezdés gyanánt a következők vétessenek fel:

„E rendeletek azonban a törvényhozásnak, ha az együtt van, 14 nap alatt — ha együtt nincs, összejövetele után azonnal bemutatandók, érvényük pedig 1898. évi december 31-én mindenesetre megszűnik.”

A kormány részéről erre azon nyilatkozat történt, hogy ez indítvány csakis a törvényjavaslathoz foglalt czélzat szabatos körülírása, a pénzügyi bizottság pedig ez indítványozott szöveggel kibovítva fogadta el a 3-ik §-t és ennél fogva a képviselőháznak is elfogadásra ajánlja e szövegezessel.

Budapest, 1897. deczeimder 11-én.

Tisza Kálmán,
a pénzügyi bizottság elnöke.

Pulszky Ágost,
a pénzügyi bizottság előadoja.

Pártértekezletek.

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, *Kossuth Ferencz* elnöke alatt tartott értekezleten *Kossuth Ferencz* az 5 tagú bizottság nevében előterjesztette a *Győry Elek* által szerkesztett indítványt a párt további akcióját illetőleg. Ezt az előterjesztést a párt egyhangulag elfogadta s a házban *Kossuth Ferencz* fogja ezt előterjeszteni.

Értesülését szerint a Kossuth-párt mai elhatározása, melyet holnap manifesztum alakjában fognak közzétenni, mindazon önálló rendelkezési jogok életbeléptetését követeli, melyek a független Magyarországot megilletik. Legelső sorban áll ezek között a külön vámterület s a külön bank felállítása, melyeknek előzetes törvénybe iktatását követeli a párt s csak azután hajlandó belemenni az átmeneti szükségintézkedések, kormányfelfüggetlés megengedésébe.

Annak kinyilatkoztatása, hogy ezen törvényhozási intézkedést a függetlenségi párt conditio sine qua nonnak tekinti s megadása nélkül semmiféle kompromisszumba belemenni nem hajlandó: jóformán kétségtelen bejelentése az obstrukciónak.

Hogy a Kossuth-párt valóságilag ezt tervezi, arra vall az a más helyütt megemlített körülmény, hogy *Kossuth Ferencz* e hónap 19-én *Tordára* utazik, s a vita vezetését, mint a nyáron, *Justh Gyulának* engedte át, talán nem is egészen a maga izlése szerint, a maga jószántából.

zetség e földön; de jó helyen kell felütni a bibliát, hogy a zsolttarra ráakadjunk. Mert hiába mondják a professzorok, hogy nem tökéletes az ő prózája, mivel az „über“-t akkuzatívusz helyett datívuszszal szereti összekötni: ő mégis jobban tanít a professzoroknál, egy félszázad óta az ő tolla perczegesen figyeljük a próza rimusát. „A doktor Börne hiába szid engem, mert ő az, aki nem tud; az Isten egy alapakkordot ad a fülbe és aki ehhez igazítja a tollat, az kikerüli a disszonanciát. A doktor doktor Börnének ilyet nem adott az Isten! Ó, Heine, a szigoru doktor Börnek még ma is élnek.

... Nem írhatni róla új eseményt a születése századik napján; egy pár kikutatott lap a régi levelezésekből, vén gyöngyházás kazetták felekén elsárgult lapok, és mindössze ez az, amit az újságok a centenárium alkalmára kinyomoztak. A német *Toldy Ferencz*ek már mindent elirtak az utókor elől, legfőlebb abba lehet belekontárkodni, amit majd a jövőben ír meg a nagy jellemrajzíró. A század két „kikapós” németjének példáját akkor talán egy fejezetbe fogják vonni, az egyik a *Schoppenhaueré*, akinek melliszobor jutott a frankfurti parknak egy jól eldugott sarkában, a másik a *Heinécé*, akinek a szobrát eléget veszekeszenek. Ez utóbbi a megrázóbb példa, mert a lant embere közelebb áll a szívünkhöz és jobban

fázunk a hideg éjszakájától annak, ki az „uj tavasz” csudálatos virágosójáról és forró granadai éjszakákról énekel.

Tehát nincs borzasztóbb, mint egy elhagyatott férfi. Az asszony más, mert elhagyatott asszony talán nincs is ezen a földön. A legrosszabb esetben hozzásimul egy másik elhagyatott asszonyhoz az asszony. Ők ugyszólván szövetségi alapon állnak és a czinikus bölcselkedőnek asszonyi „ring”-je, mely körülöleli a világot, valóban meglevő közösség. *Verulami Bacon* édesanyja, aki üres óráiban latin verseket ír, közelebb áll egy török háremhölgyhöz, mint egy elhagyatott férfi és egy másik elhagyatott férfi. *Heine* pedig a legelhagyatottabb. Mindenfélte utakon keresi a szerető környezet támaszát, de az édesapjánál tovább sohasem ér. A vibráló sorok, amelyeket e vékony, fehérkezü emberről ír, szívének jóslatáról szólnak: hogy soha nem következik pótlása annak a szeretetnek, mely azzal a szép öreg emberrel elveszett. Az édesanyja ugyszólván csak tiszteletreméltó neki, a rokonság gazdag, tehát szükséges, de nem rokonszenves. A barátság annyit ér, hogy végrendeleti tanunak már hamarjában nem jut más, mint *Jacot Mihály*, a *Rue d'Amsterdami* pék és *Eugene Grouchy* ur, a fűszerkereskedő ugyanott; a házasság pedig annyit, hogy *Marie Cres-*

centia *Mirat* asszony színházba jár a haldokló mellől és az utolsó versek már nem neki szólnak, hanem egy másik betegpólonak. *Lazarus* pedig halás lelök és nem tudna elkövetni perfidiát egy igaz feleséggel... Elhagyatott az első szerelemben, mikor unokatestvérének éneklő a dalok könyvét; elhagyatott nagy vándorutján, mikor a szent birodalom legkülönbözőbb országaiban keres hivatalt vagy katedrat, elhagyatott a barátságban, elhagyatott a házasságban, vén hegedős, mit vétettem én neked, hogy mindig csak szomorítasz engemet...

Maculay írja pedig *Nagy Frigyes* ifjúságáról, hogy a szenvedések megacézoloznak az emberi lelket, de elkeserítik ugyanakkor. *Heine* puha volt, lötuszvirágokról álmodott, nem volt mit megacézolozni rajta; ellenben a keserősége acézolódott annyira, hogy *Germania* most összeráncolja büszke szemöldökét és villámokkal fenyegetőzik neve hallatára. Még nem régi a harag, még ez a generáció jórészt egykorból való *Heine*val, azaz a század közepétől igen jól érzi, centenárium azért nincsen. Meglesz azonban a második centenárium és addig a letört karyatidok közt, a holdas temetőben a *Mouche* költője magányosan fekszik. Csak apró levélsuhogás hallatszik ma este pompa helyett: az egész világon *Heinét* lapozgatják.

Papp Dániel.

A néppárt ma délután 4 órakor értekezletet tartott, melyen Mócsy Antal elnöklete alatt a pénzügyi bizottság tegnapi ülésén Gallner Gyula által előterjesztett módosítást tárgyalta. A párt ezt a módosítást ugyan nem tartja teljesen kielégítőnek, de mivel mégis érvényt szerez annak az elvnek, hogy rendeletekkel az országgyűlés hozzájárulása nélkül nem lehet kormányozni az országot, a párt a módosításhoz a maga részéről szintén egyhangulag hozzájárul.

A nemzeti párt holnap délután 5 órakor értekezletet tart muzeumköruti helyiségében.

A függetlenségi és 48-as Ugron-párt kalap-utcai helyiségében december 15-én este 6 órakor értekezletet tart, melyben az új provizórium-javaslatról foglalkozik s a párt külön határozati javaslatát is megállapítja.

Az otthoni közvélemény.

Szentesről táviratozza tudósítónk: Csongrád vármegye törvényhatósága ma tartott közgyűlésén Novák József indítványára az összes szavazatokkal tizenhét ellenében, a több mint háromszoros többséggel, a következő határozatot hozta:

Mint hogy azon számos és nagyfontosságú gazdasági érdekek, amelyek a szövetséges két állam között harmincz éven át fennállott kereskedelmi, vám- és pénzegység által teremtett tényleges állapotokhoz fűződnek, az állami jogrend megingatlansága nélkül a törvényes rendezést és oltalmat még ideiglenesen sem nélkülözhetik, ezért a beállott kényszerhelyzet szükségképenj következményének tekintendő és úgy alkotmányjogi, mint politikai és közgazdasági szempontból nagyon is indokolt azon javaslat, amelyet a kormány a közös érdekű ügyek intézésében a status quo ideiglenes fenntartása iránt a törvényhozás elé terjesztett. A törvényhatósági bizottság ezen alkalomból a kormány iránti bizalmának kifejezést ad és egyidejűleg az országgyűlés képviselőházához annak hazafias bölcseségébe vetett bizalommal *stírgós kérelmet intéz az iránt*, hogy a provizorikus törvényjavaslatnak még a folyó év folyamán leendő letárgyalása és törvényerőre emelése által a függőben levő közgazdasági ügyek alkotmányos uton való szabályozását lehetővé tegye.

A megyegyűlés e határozat meghozása után Fekete Marton indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy táviratban üdvözlí Darányi Ignác földmívelési minisztert és köszönetet mond neki a munkástörvény benyújtásáért és annak közmelegnyugvást keltő szelleméért.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Odabenn Károlyi Sándor beszél. A főthi gróf nem demagóg. Olyan halkán beszél, hogy a Danton beszédeit mondhatná el és a forradalom nem törne ki, hanem a másik oldalára fordulna. A hallgatóság egyszer-egyszer mégis helyesel, de ez olyanformán hangzik, mint a mikor az elégtelen magyarok dörmögik a választ Petur bán sóhajására: — Jó éjszakát! A virgoncz, fiatalos ház olyan nehezen mozdul meg, mintha ő volna az a Dréher-palota, a minek a megmozdítása világra szóló csuda. De azért megmozdul. Legalább is közelebb húzódik a grófhhoz, aki ezuttal az ellenzéket akarja meggyőzni és támogatja a kormány javaslatát.

Mégis sokszor nyílik az üvegajtó! Titkon ki-kisurrann valaki a folyosóra, ahol valamivel mulatságosabb a világ. Oda hírül hozzák, hogy a főkapitányság ma pontosan meg tudná mondani, hány fa van a Muzeum-kertben? Mert mindegyik alá állított egy rendőrt. De nem is mutatkozik tüntető, csend van, ameddig a szem ellát. A Muzeumban ma a régiségjár a soros, a szocialista agitátorok pedig csak a képtárt szeretik s így arról a tájékról sem fényvetést veszedelem. A képviselő urak csak rendőrökbe ütköznek, mikor a parlament felé igyekeznek. Szocialista nincsen az egész tájékon. (Ha csak Visontai nem az tegnap óta!)

Igy aztán ki is beszélne a munkás-javaslatról?

Senki. Éppen elegendő, ha ott van a Ház napirendjén. A folyosó inkább a szükségjavaslatról beszél, hiszen ma már a pénzügyi bizottság is betérjesztette jelentését. Holnap, holnapután tárgyalásra is kitűzik, némi tulzással tehát azt mondhatni, hogy ütött a tizenkettedik óra s ilyenkor a pártoknak illik tisztában lenniök, hogy miképpen fognak viselkedni. Im, a szélsőbal éppen azt meséli, hogy már tisztában is van. Kossuth Ferencz ugyanis átadta a vita-rendezés tisztjét Justh Gyulának, ami világosan azt jelenti, hogy vegye át a delinkvenst és vegye köteleességét. Mert hogy Justh Gyula miképpen rendez vitát, azt már tudjuk a nyárról. De különben is, mért bizta volna Kossuth öreá, ha az, amit rendezni kell — *vita* volna?

— Éljen a nyílt obstrukció! — ujjong Sima Ferencz.

Hát éljen! Vagy talán még se rajong mindenki olyan nagyon ezért a kedves jövevényért? Mert itt is, ott is titkolózó örömmel suttojják, hogy — tárgyalás folyik. A folyosó homályában fölfedezték valahol a nyári örngyalokat. Apponyi, Csáky és Andrássy Gyula huzódtak megint közelebb egymáshoz és úgy tetszik, mintha azt a hidat próbálnák kitartozni, amelyen a kis béke-baba egyszer már át tudott sétálni. A folyosó mohón figyel. Lesz-e? Nem lesz? S míg az örngyalok halkkal dolgoznak a homályban, mégis csak sokan szoktatják magukat valami váratlan örömrre. Mert váratlant várnak.

Közben nevető csoportok tódulnak kifelé a tereméből.

— Mi történik odabenn? — faggatják őket.

— Madarász . . . ühüm . . . az öreg Madarász — fojtja el a kiözlő szavát a nevetés. És nyomukban siet már az öreg Madarász is. Ő sem tud beszélni, csak rázza, rázza magát a nagy nevetésben.

— Rendreutasított! — vágja ki végre és megint elkapja a nevetés.

Nevet a rendreutasításon? Csak nem járta még le ugy magát az elnökség? Gajári Géza besiet a terembe. (Ő volna a szabadelpárt Kubikja. Már tudniillik, ha szélbalék az elnöki dobogót akarnák megostromolni). Az egész folyosó csupa várakozás. És úgy nyögik ki valahára, hogy az öreg Madarászt Rakovszky István utasította rendre. És nem is a jegyzői helyéről, a mi az elnök szomszédságából még csak festett volna valahogy. De a néppárti mezőről utasította rendre. Madarász közbe morgott valamit, hogy felekezetenküli szocialisták is lehetnek, mert végre is nem lehet mindenki keresztény-szocialista. Ez bántotta ugy a néppárti kamarást, hogy rendreutasította az öreg liberálist, sőt rekedten morgott rá:

— Ha nem tisztelném ősz haját, amely annyit látott és tapasztalt . . .

S a jó isten tudja, mit mondott volna még a szegény negyvennyolczasnak! De kiáradt a kaczagás. És Rakovszky ijedten figyelte, hogyan himbálóznak a kaczagás hullámain az ő széttört frázisának roncsai: . . . a haja lát . . . a haja tapasztal . . .

— Jobbat már ugysem fog mondani, gondolták magukban az emberek, és vitték ki a derüt a folyosóra. Ott meg nagyon elkelt ez a kis verőfény, mert amott, a buffet nyitott ajtaján világosan látszott, amint Visontai mohón hajítja fel egymásután a meg számlálhatatlan pohár pezsgőt. Minden pohár egy félóra. És Visontai még most sem fáradt el. Hát med-

dig akar ez beszélni? Vagy Simán akar tul-tenni? Ezek ketten, ugy látszik, a nyilvánosság előtt akarják kivívni a nagy harczot, hogy ket-lőjük közül melyik legyen a vezér és melyik a párt. S ha Sima tegnapelőtt kibeszélte a maga két órácskáját, Visontai sem hagyja magát lefőzni.

A folyosó fantáziája még dolgozott, amikor Visontai besietett a terembe. Ez déliben történt, pontban tizenkét órakor. S amikor kipirulva, a nagy versenyben kifáradva megint kijött a folyosóra, az később történt, pontban két órakor. De Sima Ferenczet és a t. Házat leverte. Ezt nem szabad eltagadni. . .

A képviselőház ülése.

Az ülésen megint Berzeviczy Albert elnököl. Kossuth Ferencz még az ülés előtt fölkeresi, hogy megbeszélje vele azt a felszólalást, amelylyel napirend előtt szóba akarja hozni a márczius tizenöt-dike országos megünneplését. Mint hogy azonban a napirend előtti való felszólalásokra a kormány nem köteles válaszolni, Kossuth elall szándékától, de kijelenti, hogy *szerdán agyanebben az ügyben meginterpellálja a miniszterelnököt*.

Az elnök bejelentései alatt azokról a rendőri intézkedésekről beszélgetnek a képviselők, amelyek a szocialisták tervezett tüntetését kívánták megakadályozni. A képviselők kivétel nélkül helyeselték az intézkedést s a Ház tájékan tüntetés csakugyan nem mutatkozott.

A szükségjavaslat.

Pulszky Ágost előadó betérjesztí a pénzügyi bizottság jelentését a vám- és bankügynek, valamint az ezekkel összefüggő kérdéseknek ideiglenes szabályozására vonatkozó törvényjavaslatról.

A javaslat napirendre tűzése iránt a Ház később fog intézkedni. (Hír szerint a *csütörtöki* ülés napirendjére tűzik).

Munkások és munkaadók.

A Ház ezután folytatja a munkaadók és munkások közti jogviszony szabályozásáról szóló javaslat tárgyalását.

Gróf Károlyi Sándor szerint a törvényjavaslatra vonatkozó eddigi kommentárok különböző iz-lésűek és irányúak. Voltak olyanok, mint az Országos magyar gazdasági egyesület, kik a javaslat intézkedéseit nem tartották elég szigoruaknak, viszont mások éppen tulszigoráról panaszkodtak, és azt ki-nem vihetőnek és az emberi jogokat legnélyebben sértőknek mondták. Ilyen két extremum, ugyszól-ván minduntalan a Scilla és Caribdis között mozog ez a törvényjavaslat, ugy, hogy a szónok egy meghalt rokonának kijelentésére emlékezik, akinek dolga volt a berlini békeszerződés megkötésénél. Ő azt mondotta a szerződésről, hogy mégis jó lehet, mert mindenki szidja, mert minden hatalom rossznak találja magára nézve. Körülbelül ugy vagyunk e törvényjavaslattal is. Tulzásokat tudunk tőle jobbra és balra is elgondolni s a törvényjavaslat maga körül-belül a középutat találja fel. Ez az oka annak, hogy a törvényjavaslatot általánosságban elfogadják. Fentartja azonban magának, hogy a részletekre nézve kifogásait felhozhassa.

Véleménye szerint ugyanis e törvényjavaslat jogosultsága abban áll, hogy általa a földmívelést akarják megvédeni, amely pedig Magyarországnak a legnagyobb hasznát hajtja. Ezért mentünk bele ebbe a törvényjavaslatba; ezért mentünk bele oly szigoru eljárás elfogadásába is, amelyet semmi más viszonyok előállítával el nem fogadtunk volna. E szigoru eljárást indokolja Magyarország legnagyobb ipusziájának a védelme. Ha ugyanis a földmives az aratási munkálatokat egy-két hét, vagy olykor ugyanannyi nap alatt el nem végezi, jövedelme tetemes csökkenést szenved. De ha mi az aratás és hordásnak ezt a főmomentumát megkivánjuk védeni, még pedig igen szigoru intézkedésekkel, ebből nem következik az, hogy e szigoru intézkedéseket mindenféle más földmívelési munkára is alkalmazzuk, amely az aratással semmiféle összefüggésben nincs. A részleteknél azt fogja tehát indítványozni, hogy talán lehetne a büntető eljárásra nézve kimondani, hogy azon maximális büntetések, melyek itt részint

fogsággal, részint pénzbürséggel vannak jelezve, az aratási munkáknál fenmarad, azonban mindenütt, ahol nem aratásról és nem behordásról van szó, ott leszállítottassanak azután a felére. Ami pedig a szabadságvesztés büntetését illeti, azt minden más esetben, ami nem aratás és nem hordás, nem alkalmaznák.

Van azonkívül más észrevétele, és pedig a 10-ik szakaszban jelzett aratási kérdést illetőleg. E szakasz az aratási rész kiadását javasolja. De mondják ki egyenesen, hogy nem pénzen, hanem csak természetben adható ki a bér. Ez sokkal egészségesebb dolog lesz. Van a javaslatnak egy másik paragrafusa is, mely nem egészséges. Ha ugyanis a munkás dolgozni nem akar, akkor munkaadója erővel elővezetheti. Múltányos, hogy a munkaadó ezt ne tehesse szükségesen és egyedül a maga akaratából. A legokosabb, ha a munkaadó a hatósághoz fordul és a hatóság a szerződéshez kötött munkást egyszerűen elővezeteti. Igaz, hogy ha a munkás igazságtalanul vezetettik elő, akkor az a munkaadó három hétig terjedő fogsággal vagy 600 korona pénzbürséggel lesz sújtva; de ez még mindig nem elég, mert lehetnek oly helyzetek, ahol az a munkaadó az elővezetést mégis megteszi és igazságtalanul jár el.

Hosszasabban fejtegeti ezután, hogy ez a javaslat csak a jövőben fogja jótékony hatását éreztetni, de ebben az esztendőben még nem megy át a munkások vérebe s így kevés lesz a haszna. Intézkedni kellene tehát a verseny lehetőségéről, hogy ugyanis a gazda máshonnan is hozhasson esetleg munkásokat. Egyébként a javaslatot elfogadják.

Rátkay László, a következő szónok, kijelenti, hogy nem pártja nevében beszél, hanem csak egyéni véleményét mond. A törvényjavaslat legnagyobb hibájának azt tartja, hogy alapeszméje a megtorlás. Aggályai, melyeket benne a javaslat ébreszt, kettősek, régi természetűek és olyanok, melyek a javaslat ezen intézkedései ellen irányulnak, mely a törvény előtti egyenlőség nagy eszméjével ellenkeznek. Mit szólna a miniszter ahhoz, hogy ha a későn jövő minisztereket hatvan napi elzárással büntetnék? Ugy-e bár, mosolyogni való? Pedig ilyenfajta intézkedések vannak a javaslatban is! Ez a példa mutatja, hogy mindenkor hiba az, ha egy törvényjavaslat, bármily helyes alapon épült is különben, tulmegy a méltányosság határain.

Helyesli azt, hogy a javaslat energikus intézkedéseket tartalmaz a munkásigazgatók ellen. Az azonban nem engedhető meg, hogy a miniszter megállapítja, hogy mit nem szabad tenni, amikor nincs tételes törvényünk, amely megszabná azt, hogy mit szabad tenni. Amikor nincs törvény, amely a gyülekezési jogot szabályozná, a gyülekezési jog szabadsága alól kivételeket statuálni nem lehet. — Azt mondja a törvény, hogy a munkások napfelkeltétől napnyugtáig kötelesek dolgozni. Ha nem teszi, 15 napi elzárással büntethető. Hát nincsenek olyan napok, amikor a nap nem kel fel, amikor az ég beborult? Ilyenkor tán csillagászati fogják megállapítani a nap felkeltét és lenyugtát. A javaslat 53-ik szakasza azt mondja, hogy az a munkaadó, aki visszaél a munkással, 15 napi elzárással büntetettik. A munkás, aki egyszerűen meg nem jelenik, 60 napra elzáratik. Nézzük ezt a rendelkezést a büntetőjog szempontjából. A munkaadó eljárásában esetleg becsületsértés, uzsora, haszonlesés foglaltatik, míg a munkás eljárásában büntetőjogi deliktum nincs, csak magánjogi deliktum konstátálható. Törvény előtti egyenlőség ez? A javaslatot általánosságban elfogadják, de kijelenti, hogy ha a részleteknél benyújtandó módosításait el nem fogadják, harmadik olvasásban a javaslat ellen fog szavazni.

Lits Gyula: Figyelemmel hallgatta az előtte szóló beszédét és úgy látta, hogy ő a javaslat intenczióit félreértette. Nem a becsületes munkások, nem azok ellen, akikről ő szólt, irányul ez a javaslat, hanem irányul azok ellen, akik igazgatók által félrevezetve, tulkövetelésekkel léptek fel. Ezt a javaslatot az egész gazdaközönség kívánta. A miniszter, meggyőződése szerint, nem fog elzárkózni olyan

módosításoktól, amelyek a javaslatot jobbra teszik, de olyan kritikának, amelyet Sima mondott, jogosultságát elismernie nem lehet. Sima szocialista álláspontra helyezkedett s ezt a képviselőházat osztályparlamentnek nevezte. Nos, hát ha ez osztályparlament, úgy ő kijelenti, hogy szívesebben tagja egy olyan osztályparlamentnek, mely a nemzeti egyéniségek zömét foglalja magában, mint olyan osztályparlamentnek, mely hazárdan szocialista igazgatók segítségével jönne össze, Sima felsóhajtott és azt kérde, hova lettek a régi patriarkális viszonyok urak és cselédek közt! Erre egy adomával felel:

— Hova lettek a régi jó urak! sóhajtott az egyszeri cseléd.

— Elmentek biz' azok, felelt az ur, oda, a hova a régi jó cselédek!

Rakovszky István: *Ez a beszéd már a közgazdasági bíróságnak szól!*

Lits Gyula: Nem értem, mire czélok a képviselő ur! Talán szíves lesz ezt itt a Házban bővebben kifejezni! Elismeri, hogy a javaslat a gazdaközönséget nem mindenben elégíti ki s hogy a munkásokkal szemben drákói intézkedéseket tartalmaz. De hát kivételes viszonyok kivételes intézkedéseket tesznek jogosulttá. Itt arról van szó, hogy egy társadalmi osztályt büntös igazgatók felbujtanak. Ezek ellen a büntös igazgatók ellen szigorubbán is eljárhatunk, mint különben eljárunk. A törvényjavaslatot elfogadják.

Rakovszky István: A földmivelési miniszter jogos és helyes megítélésben részesítette a magyar földműves osztályt, de egy nagy tévedést követett el. Elfelelte, hogy a régi magyar önzetlen földbirtokos osztály pusztulóban van. Helyét egy merkantil-liberális földbirtokos osztály foglalja el, mely bevonul a régi kuriákba s pöffeszkedik a régi czimer alatt, ha újat szereznie nem sikerül. Ennek az osztálynak a jelszava a meggazdagodás s ők az okai nagyrészt, hogy erre a javaslatra ma szükség van. Ugy vélekedik, hogy a merkantil-liberális társadalom csődje itt áll a küszöbön.

— Legyenek keresztény szocialisták! — szól közbe Madarász József.

— Madarász képviselő urat kérem, hogy közbeszólásaival ne zavarjon. Én az ő közbeszólásaira egy sem fogok reflektálni, mert tisztelem ősz haját, mely már anyit látott és tapasztalt, — feleli, harsogó nevetést kelve, Rakovszky. — Ezt a javaslatot az ő nézete szerint nem a munkások érdekében csinálták. Hiába mondja a kormány, hogy szíven viseli a munkások érdekét, neki az a véleménye, hogy ezt a javaslatot soha be nem terjesztik, ha az ideai aratási sztrájk be nem következik. A polgári házassággal és a felekezetenélküliséggel nem fogják boldogítani az országot, a felekezetenélküliek által félrevezetett nép békéjét csak úgy lehet helyreállítani, ha az államot keresztény alapokra fektetik. A javaslatot általánosságban elfogadják, fenntartva magának azt, hogy a részleteknél módosításokat terjesztszen elő. Elfogadásra ajánlja a következő határozati javaslatot: „Utasítatik a kormány, hogy a Ház elé a munkások (beleértve a mezőgazdasági munkásokat is) kötelező baleset biztosításáról mihamarabb törvényjavaslatot terjesztszen.”

Báró Harkányi János ismerteti azokat az okokat, amelyek a javaslat sürgős benyújtását szükségessé tették. Magyarországot egy mezőgazdasági sztrájk óriási nyomorba döntheti és ennek meggátolása mindenkinek legfőbb érdeke. Az a közmondás, hogy kétszer ad az, aki rögtön ad, ebben az esetben így módosítható: Semmit sem ad az, aki rögtön nem ad. Ebben a javaslatban, annak a 10-ik szakaszában több humanizmus rejlik, mint a nagyhangú agitátorok legizgatóbb beszédeiben. Utal arra, hogy a javaslat a munkaadót a beteg munkás ápolására kötelezi s egyéb terheket is ró a gazdákra. Utal az Országos Magyar Gazdasági Egyesület véleményére, mely azt mondja, hogy ez a javaslat drákói szigorral jár el a gazdák ellenében. Ugylátszik tehát, hogy minden attól a szemponttól függ, amelyből a dolgokat tekintjük. Tekintve azt, hogy a javaslat intézkedéseinek egy része apailag gondoskodik a munkásokról, az a véleménye, hogy energikusan végrehajtva, a beléhelyezett bizalomnak meg fog felelni. — Optimizmus volna azt

hinni, hogy a régi jó viszonyokat egy csapásra visszavártsolja, de erős meggyőződése, hogy több még hozandó törvénnyel együtt a munkásviszonyok további elfajulásának gátat vet. Mivel ez a meggyőződése, a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadják.

Az elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Visontal Soma: Nem tagadja, hogy a földmivelési miniszter tőle telhetőleg mindent megtett, hogy a mezőgazdasági viszonyokon segítsen s hogy a szőnyegen levő javaslat segít is némely dolgokon, melyek a szegény földmivelő népet legégetőbben érintik. De végre is e törvény csak kivételes törvénynek mondható. Kivételes törvényt pedig csak nagyon ritka esetben alkothat a kormány s ha már alkot, legalább nevezze meg az igazi nevét. A népképviselőnek nem szabad elfelejtenie, hogy ő nem egy bizonyos osztálynak, kereskedőknek, vagy iparosoknak a küldötte, hanem első sorban is az a kötelessége, hogy az egész nemzet érdekében működjék. A munkásnépnek, a nemzet e nagy részének érdekét e Házban kevesen tartják szem előtt. Ő nem fogadja el azt az elvet, hogy a vagyonos osztály az állam létfenntartója. A munkásosztály az, melyet pedig megfosztottak majd minden jogától; megfosztották egyebek közt az egyesületi jogától is. Amíg nem látja, hogy a kormány az adó- és katonakötelezettséget teljesítő munkás érdekét szem előtt tartja, addig nem fogadhat el ilyen kivételes törvényt. A törvény több intézkedését sorolja fel, így a szerződés-felmondást és sztrájkra vonatkozó részleteket, melyek szerinte mind csak a szegény nép elnyomását és a munkaadók tulajdosultságát mutatják. A törvény 68. §-a nem egyéb, mint a földesuri jognak egyenes folytatása, mely alig állhatja meg helyét a fölvilágosodás századában. Még csak az hiányzik, hogy a törvény 69. §-ának még egy szakaszt függesztszenek, mely a munkaadók számára a „jus primae noctis“-t biztosítsa. Ő nem kívánja a javaslat nemes intenczióit tagadni, nem akarja utját szegni törvénynyé válasának, csupán azt kívánja, és kívánja a munkásnép érdeke is, hogy e javaslatot a képviselőház jogi és igazságszolgáltatási osztályához utasítsák. Ezért javaslatot terjeszt be, amelyben kimondatni kívánja, hogy a törvényjavaslatot a Ház az igazságügyi bizottsághoz utasítja.

Az ülés délután két órakor végződik.

KÜLFÖLD.

Különös törvényjavaslat. Holnap, kedden, *Beauregard* francia szenátor a következő törvényjavaslatl lép a kamara elé:

1. §. A közigazgatás összes ágaiból kizáratnak azok az individuumok, kik zsidó szülők gyermekei.
2. §. Külföldiek leszármazottai, másod ízigen semmiféle olyan állásra nem alkalmazhatók, mely állami felügyelet alatt áll.

Természetes, hogy ez a javaslat távol áll attól, hogy keresztülmenjen a kamarában, de azért igen sokan támogatják *Beauregard*-t. Azzal érvelnek, hogy az utóbbi évek összes botrányaiban zsidók és idegenek vitték a főszerepet és manapság már a hadsereg is tele van idegen leszármazású és zsidó katonákkal.

Bomba Prágában.

Hogy a csehek szenvedélyes gyűlölete mennyire eivadt és kevés híján mily óriási katasztrófát mérhetett volna a családok százainak fejére, arról ma egy szenzációs távirat ad hírt. *A német királyi színház egyik ajtajához erősítve bombát találtak égő kanóczzal és ha a rendőrök közvetlenül a végzetes pillanatot előtt nem veszik észre, a katasztrófa egyik legborzasztóbbika következik be, számtalan ember pusztulását okozva, az egész cseh fővárost halálos rémületbe ejtve, és a cseh határokon messze túl is a legkínosabb megdöbbenést keltve. Történt pedig ez már csütörtökön este, de a rendőrség tudva, mily rettenetes pánikot kelthet e hír, mindaddig titkolta. De ma mégis napfényre jött és kép-*

zelhető, hogy egész Csehországban most is nagy riadalmat okozott. És nem tudhatni, hogy a cseh elkeseredése milyen megpróbáltatásoknak teszi meg ki a németiséget és Csehország lakosságát.

Itt következnek távirataink a megfusult bombamerényeletről:

Prága, deczember 13.

A királyi német színház előtt a deczember 9-iki esti előadás alatt a rendőrök bombát találtak. A harmadik felvonás végénél tartottak, midőn künn az utcán az egyetemmel szemben levő színházi bejáratnál megpillantották a gyilkos szerszámot. *A bomba mintegy két centiméter hosszú, hengerlaku és körülbelül négy-öt centiméter átmérőjű volt.* Lőporral és pléhvel megtöltött bádogszelenczéből állott, vastag dróttal körültekerve és rongyokba burkolva. Felső végén erős vasodronnyból készült kampó volt, amelyvel a bombát az ajtó kilincséhez erősítették, a fenekeken vékony, körülbelül 1 centiméter hosszú bádoghüvely volt, amelyből a kanóc vége kilógott. *Mikor rátaláltak, a kanóc égött, de a rendőröknek, akik a bombát észrevették, sikerült azt eloltaniok.*

Prága, deczember 13.

Szakértők úgy nyilatkoztak, hogy a bomba, ha felrobban, mérhetetlen szerencsétlenségeket okozhatott volna. A színházban jelen volt közönség semmit sem tudott az esetről. A rendőrség a legszigorubb vizsgálatot indította meg.

Bécs, deczember 13.

A „Neue Freie Presse” tudósítója arról értesít, hogy a rendőrség a szokásos hivatalos szemle utánakadt rá a bombára. Az előadás végén nyitva kell lennie minden ajtónak; mikor az inspekciós tisztviselő ez iránt vizsgálatot tartott, látta meg a gyilkos szerszámot. Azonnal a rendőrségre vitték.

A királyi német színházat, valamint az új német színházat azóta katonaság őrzi. Tegnap előadás alatt amott dragonyosok, utóbbi helyen pedig gyalogosok állottak őrt.

Hu ábránd volt különben az egész erejökben kitört nemzeti ségi szenvedélyek könnyű megfékezésében vagy éppen spontán lecsillapulásában bizni. A múlt héten a *Csehországban megjelenő hatvan lap közül harminczat konfiskáltak.* Hasonló sors érte a Pragában megjelenő összes hetilapokat. Az iskolákból is kikerültek a taneszközök és ehelyett szuronnyok villognak ott. *A középiskolákban katonák vannak elszállásolva, a tanulókat ma arról értesítették, hogy újév előtt előadások nem lesznek.*

De Ausztria egyéb részeiben is szüntelenül forrnak az elemek.

Gráczból jelentik, hogy több tartalékos tiszt ellen, kik ott voltak a legutóbbi tüntetések alkalmával agyonlőtt *Ketter* nevű munkás temetésén, megindították a becsületbírósi eljárást.

Lembergől viszont azt táviratozzák, hogy a galicziai kézműveletek közös küldöttséget menesztenek Buskba *Badeni* volt miniszterelnökhöz, aki szerint az „egyenjoguság eszméiért folytatott harcban esett el.”

TÁVIRATOK.

Botrány a horvát országgyűlésen.

Zágráb, deczember 13. A mai ülésen a provizorium folytatolagos tárgyalásánál *Rauch* Pál báró a javaslat mellett szólalt fel. Annak az állásnak — ugymond, — amelyet a monarkia a kiegyezés óta az európai koncertben elfoglalt, nem szabad megrendülnie. A helyzet innen, is tulnan is, amugy is válságos s így Horvátországnak minden kicsinyes érdeket félre kell tennie és erejét, bármily csekély is legyen az, Szt. István koronája uralkodójának és az európai békének szolgálatára kell bocsátania. (Élénk zsvió-kiáltások jobb-felől.) *Kovacevics* és társai indítványt tesznek, hogy *Potocsevjakot* e szavaiért: „*S ha maga ő felsége mondana is ilyesmit, kamatostul fizetném vissza*” — harmincz alésre zár-

ják ki. Az indítvány felolvasása után a baloldalon óriási lármá keletkezett; a képviselők lábaikkal dobogtak és ütöttek az asztalokat, úgy, hogy az elnök szavai, amelyekkel az ülést berekesztette, nem is voltak hallhatók. Még az ülés berekesztése után is tartott az izgatottság, mert a baloldalon azt állítják, hogy dr. *Potocsevjak* nem mondta az inkriminált szókat, bár azok a gyorsírói naplóban benn vannak. Jövő ülés holnap lesz. Azt hiszik, hogy a botrányok ismétlődni fognak.

Változás a diplomáciában.

Pétervár, decz. 13. Pallavicini őrgrófot pétervári osztrák-magyar nagykövetségi tanácsost a külügyminiszteriumba osztották be szolgálatra, utódjául a jelenleg Konstantinápolyban levő követségi tanácsos gróf *Szécsényi* van kiszemelve, aki egy ideig Athénban mint ügyvivő működött.

A Dreyfus-ügy.

Páris, deczember 13. A párisi tanuló-ifjuság egy része a Dreyfus-ügyben pártállást foglalt és tüntetett. Ebből az alkalomból *Zola* egy nyílt levelet intéz az ifjusághoz. A levélben — mely holnap fog megjelenni — így ír:

Mikor, mint ifju a császárság alatt a Quartier Latine-ban laktam, a többi ifjakkal együtt harcoltam s ha ellenzéki volt is az ifjuság s ha igazságtalan volt is ez az emancipáció eszméiért történt. Azután így folytatja:

A Dreyfus-ügy csak jogügy, melyben mindenki óhajta a tettesek megbüntetését. Legyen Franciaországban az igazságszolgáltatás teljesen egyenlő mindenki nézve, legyen ez ügyben teljes világosság!

Levelét így fejezi be:

Scheurer-Kestner öreg korának nyugal-mát, hosszú közbecsülésben és tiszteletben eltöltött életét áldozta föl, szabad-e ily férfit a rágalmazás vádjával illetni?

Végül apellál az ifjusághoz, hogy az igazság mellett maradjon.

A szerb miniszterelnök küldetése.

Belgrad, deczember 13. Az ellenzéki sajtó gnyolja a miniszterelnököt, mert Konstantinápolyból eredmény nélkül tért vissza.

Belgrad, deczember 13. Hir szerint az egész kabinet beadta lemondását, minek az volt az oka, hogy a kabinet feje nem tudott Konstantinápolyban eredményt elérni.

Milán házassodik.

Belgrad, deczember 13. A radikálisok azt a hirt terjesztik, hogy Milán király meg akar nősülni. Leendő második feleségének állítólag fia is van, akit Milán adoptálni fog.

A bolgár költségvetés.

Szófia, deczember 13. A kormány a jövő évi költségvetés előterjesztésénél az idén különös eljárás követ. A költségvetést ugyanis nem egyszerre, hanem minden ülésben külön-külön egy-egy tárczának költségvetését mutatta be a szobranjének, ami egy teljes hetet vett igénybe. Valójában azonban a szobranje még ma sem tudja, mikép alakul a jövő évben az államháztartás. Azt hiszik, hogy a trónbeszéd biztatása dacára *deficittel fog zárulni.* Az eddigi adatok szerint a kiadások 84,515,728 frankot, a bevételek 84,461,889 frankot tesznek ki és így a deficit 53,834 frankra rug.

A német költségvetés.

Berlin, deczember 13. A birodalmi gyűlés mai ülésén gróf *Posadowsky* államtitkár válaszolt *Behel* tegnapelőtt mondott beszédére. Igazat adott abban *Behel*nek, hogy rendkívül óvatosnak kell lenni a mindennapi használati cikkek megadóztatásánál. Tény azonban az, hogy ez utóbbiak ára csökkent, a munkabérek ellenben emelkedtek. Ha *Behel* azt mondja, hogy a hadsereg és a haditengerészet csak a gazdagokat szolgálja, akkor ő azt kérdezi: Hát a munkásnak nincs hazája? Ha ezt a munkások megtagadják, akkor meg kell, hogy szűnjék számukra az általános véd-kötelezettség és az általános választói jog. Már most is lényegükben nem a munkást terhelik a közvetlen adók. Háboruban és oly időben, amikor az ipar nem dolgozhatik, a munkások többet szenvednek, mint a birtokos osztály; tehát az előbbieknél inkább javukra válik a béke fentartása. A mezőgazdaság mindaddig nem adhat nagyobb munkabéreket, míg több hasznót nem hoz.

A szerb-bolgár viszály.

Szófia, deczember 13. Czaribrodnál, Kulanál és Viddinnél sáncokat emelnek és ágyukat helyeznek el. A bolgár katonai körök véleménye szerint Szerbia támadni készül.

A román zsidóüldözések.

Bukarest, deczember 13. A zsidók ellen legutóbb előfordult támadások folytán a Sturza-miniszterium állása megrendült. Valamennyi idegen követség kárterítési igényt nyújtott be a külügyminiszteriumnál alattvalóik hártalanítása érdekében. A kormány e czéla rendkívüli hitel felvételének megengedését fogja a kamaráktól kérni.

HIREK.

Budapest kisváros.

Benne vagyunk, hisszük és valljuk, dicsekszünk vele és aszerint nézzük a nagyvilágot: hogy mi vagyunk a legifjabb világváros.

A világvárosok közt a „neuraszthenikus ifju” mint ahogy fejlettségi állapotát a legujabb *symbolikus* jelszó mondja.

Neuraszthenia, pangása az idegeknek, mikor csakugyan az idegrendszer az, amelynek éleben működésében van épü a világi stréber temperamentumának a nyitja, valamint a világvárosi stréberségünk sikerének a kulcsa.

De azért nem kell megijedni, hogy „Budapest idegrendszer” valami retteutes obstrukció. Végre az idegrendszernek valamennyi szálait a doktorok sem szedték még össze. De annyit mégis tudnak róla, hogy a mozgásokat idegszálak közvetítik csak.

Minden sinpárra úgy tekinthetsz nagyratörő ilágvárosi polgár, hogy az egy-egy hatalmas idegszál minden komfortáblis ló óskori „csökevénye” a városi élet mozgást-közvető elemeinek. Telegráf- és telefon-hálózat, ez mind újabb képződésű városi idegélet és a hordári intézmény például „egyoldalú visszafejlődési folyamat” alatt áll, a mely egyoldalúság a zálogczédulák természetrajzával függ össze, telefonon csak embereket lehetvén becsapni. Napról-napra a száz és százezer ujságpéldány megannyi szervezet idegsejtjeihez képezi az izgató vezető fonalat, az ugyanannyi levél, meg kártya mind a legélénkebb vezeték az emberek egymásközt való közlekedésben, érintkezésben.

Minden, ami a nagyvárosi tömeg szervezetében a mozgást, az érintkezést közvetíti: az, ami világvárosi neurasztheniánk megfigyelése keretébe tartozik. És itt sohasem lehetünk eléggé kicsinyesek, hisz szemmel alig látható idegtetek pangó működése a neuraszthenia.

Itt vagyunk mi, világváros, nagy, négyemeletes házaikkal, egy-egy pagoda minden bérház, Ha magad keresel benne valakit, jól van, te ráérsz. De mikor például a postás késik a levéllel, az ujsághordó az ujsággal, akkor dühöngsz és szidod a postát, szidod az ujságot — és szidsz talán egy szegény asszonyt, aki nyomorult pár krajczárért hordja az ujságot emeletre fel, emeletről le, de nem csak az ujságot, hanem emlőjén egy kicsi gyereket és egy nagyobbacska a kezén vonszolva. Mit csináljon az istenadta? hol hagyja? kinek van leike megfosztani őt attól a pár krajczár keresettől is, mert gyereke van és annak enni akar adni? . . . Inkább nem is panaszkodol, hogy későn kapod az ujságotat.

No de hát hogy legyen máskép, mint hogy oda hozzák nekünk a levelet is, az ujságot is?

Ugy, ahogy ez más világvárosban is van. Ahol a kapus, a concierge átvész minden levelet, ujságot — kivéve az értékes küldeményeket, amelyekért például a pénzes levélhordó maga felelős — és a concierge kézbesíti a lakóknak. Azt a rettenetes mennyiségű ujságot, levelet ki se lehetne máskép osztani. És a mennyiség már nálunk is roppant szaporodik. Ez nálunk még mindig vagy az őspesti „hausknecht”-típus a házmaster, vagy pedig háziur-helyettes „házfelügyelő”. Az első megbízhatatlan, az utóbbi háziuri hajlamokkal bír, aki hol barágtát, hol megvetését érezteti a felügyelete alá helyezett lakókkal, mert hisz ő a lakókra helyez szuverén felügyeletet. És miért ne, mikor nincs semmiféle *szolgálati viszony* berendezve a lakók irányában. Persze

megdézve sincs. Szóval az egész szabályozatlan dolog, legfeljebb a tradíciók szabályozzák.

Jelentéktelen dolognak tűnik fel, hogy a leveleket, újságokat a házmester hordja-e fel vagy a postás, újságkihordó. Nincs is másról szó, mint időnyereségről. Arról, hogy a nagyvárosi idegműködés egy kissé gyorsabban funkcionáljon. No meg egy kis tisztasági egészségügyi kérdésről, meg egy kis közbiztonságról, hogy ne melleszen akárki végig a házon, hanem oka, joga legyen a házmesternek megkérdezni: mit tetszik? ha ismeretlen alakok járnak-kelenek a kapun ki-be. Ezek mind a nagyvárosias életmódhoz tartoznak. Ha kicsinyes dolgok is a kvóta és provizorium mellett, de mégis hozzátartoznak ahhoz, amik a világvárosiasságunk idegrendszerének higiéniáját zavarják.

Ne megrendszabályozni tessék a tanácsnak a házmesteri intézményt, hanem abba az irányba terelni, amiben az igazi világvárosokban szolgálják az érintkezés, közlekedés, közvetítés gyorsítását, tisztaságát, biztonságát, könnyebbségét.

A „neurasthenikus ifjú“ ezzel is gyorsabb, egészségesebb, tisztább, üdőbb vérkeringéshez jut.

— **Goluchowski kitüntetése.** A király gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszternek a *Szent István-rend* nagykeresztjét adományozta. A király e magas kitüntetést tegnap délután személyesen nyújtotta át *Goluchowski* nak.

— **Katonai ebéd.** Bécsből táviratozzák: Ó felsége a király ma katonai ebédet adott, amelyben részt vettek *Krieghammer* közös hadügyminiszter, gróf *Weltersheimb* tábornok, osztrák honvédelmi miniszter, a hadseregnek és haditengerészetnek sok magasrangú tisztje és több idegen katonai attasé.

— **Munkácsy Mihály.** A nagy mester állapotáról megnyugtató híreket közölnek a *N. Fr. Pressének* Endenischből. Azt írják róla, hogy amióta Endenischben van, állapota határozottan javult. Munkácsy jó időben minden nap sétakocsizást tesz a sanatórium környékén. A művész a környezetében levő emberekkel sokat tarsalog német nyelven. Arról pedig egyáltalában szó sem lehet, hogy állapota reménytelen.

— **A visszautasított doktornő.** Az orvosegyesület a múlt szombaton tartotta tagválasztó ülését, amelyben a sok tagajánlás közül különösen három: dr. gróf *Hugonny* Vilma, dr. *Roth* Adolf és dr. *Jutassy* Ödön ajánlkozásai kellettek nagyobb vitát. Dr. *Roth* Adolf ellen nagyon éles volt a hangulat, úgy, hogy *Kéty* tanár, aki őt ajánlotta, az ajánlatot visszavonta. Dr. *Jutassy* Ödönt azért nem veszik fel, mert borszépítő praksisát a lapokban hirdette. Végre gróf *Hugonny* Vilma doktorra, Magyarország első és egyetlen női-orvostudorára került a sor, a kit meg azért utasítottak vissza, mert az orvosegyesület alapszabályainak 21-edik pontja azt mondja, hogy az egyesület tagja lehet minden feddhetetlen jellemű férfi, aki stb. Szóval a régi időkben készült alapszabályok nem gondoltak arra, hogy valamikor még nődoktorok is lehetnek. Az egyesület liberálisan gondolkozó tagjai elhatározták ebből az incidensből kifolyólag, hogy indítványt adnak be az alapszabályok 21. §-ának megváltoztatására.

— **A tengerjáró porosz herceg otthon.** A német császár egyetlen fiutestvére, *Henrik* porosz herceg, most vezeti a kínai vizekre a német hajórajt. Egész Németország aggodó figyelemmel néz a vállalat elé, mely hivatva van a német tekintélyt megerősíteni a Sarga-tenger partvidékein. Legszomorubb azonban a kieli kastély urnöje, *Henrik* herceg felesége, aki hosszú szalmaözevegységben marad két kis gyermekével, hogy gondolatban kísérje sok vesztély elé tekintő férjét. A hercegi pár kastélyából minden üres fény és pompa száműzve van. *Henrik* herceg családja egész elzárkózva az udvari életől, csupán csak magának és a vendégszeretnek él. Mert úgy az ellentengernagy, mint *Irén* hercegnő a vendégszeretet mintaképpel tekinthetők. A német tengerésztisztek egész elragadtatással beszélnek arról, ahogy fogadják őket a kieli kastélyban. Igazi barátsággal, polgári egyszerűséggel. *Irén* hercegnő

kiváló gazdasszony és a háztartás legapróbb részeire is kiterjed figyelve. *Henrik* herceg mondhatni czimboraságban él tisztjeivel, azt mondják róla, hogy: semmi jónak megromtója. Érti a tréfát és szívesen elmókázik a tisztekkel. Különben minden sportnak hódol, kerékpározik, vadász, evez, cselba lö, vív és nagy előszeretettel tenniszezik. A hercegi pár mindkét gyermeke fiú. *Waldemar* nyolcz éves, míg *Zsigmond* még csecsemő, nemsokára tölti be egyéves korát. *Waldemar* apjára ütött, minden gondolata a tengerészlet körül forog. *Henrik* herceg a legmintaszerűbb testvéri egyetértésben él bátyjával a császárral, ugyszintén nővérével *Charlotta* hercegnővel, aki most Kielbe utazott, hogy elbucuzzék fivérétől és vigasztalja a bánatos *Irén* hercegnőt.

— **Egy udvari orvos hagyatéka.** A nemrég elhunyt *Sir William Mackinnon*, Viktória királyné volt udvari orvosa, negyedmillió forintra rugó vagyonának legnagyobb részét jótékony cselra hagyta. Mint *Londoni* levelezőnk írja, 200,000 forintot az edinburghi egyetem földrajzi és bencztani tanszékei által adományozandó ösztöndíjakra fordítani rendelt. A fennmaradó összeg a londoni Royal Societyt illeti, hogy a patologia tudományának előmozdítását szolgálja.

— **Frigyes főherceg a háziiparkállításon.** A pozsonymegyei *Cziffer* község által rendezett háziiparkállításon ma váratlan vendégei voltak, *Frigyes* főherceg, neje: *Isabella* főhercegnő és leánya: *Krisztina* személyében, kik nagy érdeklődéssel jártak-keltek a kiállított érdekes tárgyak között. A jó falusiak alig találták helyüket örömtükben, mikor a főhercegi vendégek teljes elismerésüket is kifejezték előttük.

— **Két piarista-ünnep.** Két nemzetiségi városkában lefolyt jubileumi ünnepről értesítenek tudósítónk. Az egyik a *szentgyörgyi*, a másik *privigyei* kegyes tanító rendi rendházban folyt le a háromszázéves jubileum alkalmából. Mindkét városban a közönség a legmelegebb ovációkban részesítette a közszeretében álló tanárokat. Ebből az alkalomból kifolyólag mindkét rendház templomában hazafias nyitást hoztak be, amennyiben ekkor hangzott el először a *privigyei* és a *szentgyörgyi* templomokban az első magyar szent beszéd.

— **Nemzeti emlék a Gellérthegyen.** A *Magyar Mérnök és Építészegylet* pályázatot hirdet egy *nemzeti emlékműre*, mely a Gellérthegy tetején volna felállítandó. A pályázat első sorban olyan eszmét kíván, amely a jelenlegi citadella jökarban levő falait megfelelő módon felhasználná az emlékmű alapjául. A jelíges levéllel ellátott tervek 1898. január 3-ikának este 6 órájáig küldendők az egyesület titkárságához. A helyzetrajz az egyesületben megtekinthető.

— **Rahden báró — gyilkos.** *Rahden* báró, az európaszerte ismert és csodált lovagnő, *Weisz* Jenny férje, nemrég végezte be kalandor életét és ezáltal egy titokról hullt le a fátyol. *Rahden* Oszkár, aki nevének keresményéből élt, de mindamellett a legkegyetlenebbül bánt a szerencsétlen asszonygyal, több katonatisztet agyonlőtt párbajban, amiért üzebben pillantottak a rájos lovagnőre. *Kastenkjöld* dán katonatisztet azonban ugyanaból az okból a czirkusz buffet-jében lőtte le, de felmentették, mert egy kocsis, aki a jelenet tanuja volt, azt vallotta, hogy *Kastenkjöld* bottal támadt a báróra s így ez önvédelemből nyult revolveréhez. De a kocsis vallomása hamis volt. Most, ura halála után jött csak nyilvánosságra, hogy a báró a mit sem sejtő *Kastenkjöldre* egész hidegvérrel, balkezében cognac-os poharat tartva, lőt és a tiszti csak már halálos sebet kapva, mintegy önkéntelenül emelte botját védelemre. A báró különben erkölcsileg, testileg, szellemileg teljesen elzűllött ember volt és előrehadott alkoholizmusban szenvedett.

— **Háromszázezer forintos alapítvány.** Ifjabb báró *Rudics* József almási és kunbujai nagybirtokos, mint családjának utolsó sarja elhalván, végrendeletében vagyonának nagy részét, mintegy háromszázezer forintot, *Bácsmegegye* törvényhatóságának hagyta oly célból, hogy abból a megyék szegény ifjai számára ösztöndíjakat juttasson. Az óriási adományról a múlt közgyűlésen számolt be a főispán. Az

alapítólevel értelmében tíz-tízezer forintjával összesen 30 ösztöndíjalap lesz, evi 400 forint segélydíjjal. Mivel *Bácsmegegye* a jövő évben ünnepli kétszáz éves jubileumát, az alkalommal fogják kihirdetni az ösztöndíjakra a pályázatot. A megye diszközgyűlése meghívja a közoktatásügyi minisztert is. A megye egyúttal intézkedni fog, hogy a nagylelkű öröklagyo emléket álló módon megörökítsék.

— **A turista diákok érdekében.** A magyar turista egyesület egyetemi osztálya elhatározta, hogy a diákok turistaszállásait megszáporítja és a külföldi egyetemek hallgatóira is kiterjeszti. Eddig harmincz ilyen szállás létezett, jobbara a felvidéken, most a Dunántul és Erdélyben álltanak fel egyelőre harmincz-harminczal.

— **Regényes házasság. Nápolyból** írják. Néhány hónappal ezelőtt a szomszédos *Mazzano Appio* városkában egy jó családból való leány, *Trucco* Karolin, négyszer rálőtt *Raggio* Vince rendőrbiztosra, aki elcsabította s azután cserbenhagyta őt. A golyók *Raggio*t súlyosan megsebesíteték, úgy, hogy hosszú ideig élet és halál között lebegett a kórházban. Mikor egy kissé magához tért, megszálotta a jobb érzése és elhatározta, hogy ha felgyógyul, feleségül veszi a leányt. Kivánságára az eljegyzés, a melyre a leányt a fogságból kísérték fel, meg is történt a kórházban. Végre *Raggio* teljesen fölepült s megtarthatták a végtárgyalást. *Raggio* az esküdtek előtt beismerte hibáját s oly kedvezően vallott a menyasszonyára, hogy az esküdtek, a közönség viharos tetszésnyilvánítása közben *Trucco* Karolint felmentették. Néhány nappal ezelőtt már az esküvő is megtörtént.

— **Dreyfus-játék.** Nyet is szült már a nagy szenzációs esemény. A játék abban áll, hogy a társaság tagjainak 20 sous büntetés terhe alatt illos a *Dreyfus* vagy *Esterházy* nevet kimondani. Az összegyűlt összeget aztán az kapja, aki egyszer sem említette, vagy ha többen vannak, megosztják. A napokban egy előkelő ügyvéd házánál proponálta valaki: *Jerünk* *Dreyfus* társaság! Játsszotok is, de mindenki zálogot fizetett, senki sem tudta megállani, hogy ne beszéljen a hírhedt emberekről. 100 frank gyűlt össze a büntetésekből és elhatározták, hogy az kapja, aki legkevesebbszer ejtette ki a nevet. Mint a feljegyzésekből kitűnt, ez egy *dadogó* volt, aki sehogy sem tudott boldogulni sem a *Dreyfus*-, sem az *Esterházy*-nével.

— **Az „Auróra“ estélye.** E társas-kör szerdai estélyén *Szilágyi* *Arabella*, *H. Pauli* *Mariska* és *Matczkyné* énekeltnek, *Feldér* *Kamilla* és *Horváth* *Irén* szavalnak, *Bodnár* *Zsigmond* pedig felolvas.

— **Halálos pisztolypárbaj.** *Turnopolból* táviratozzák: A napokian *Horsfeld* főhadnagy és *Giunio* hadnagy kártyázás közben összeveszték. *Horsfeld* ugyanis azzal vádolta partnerét, hogy hamisan játszik. Az ügy becsületbíroság elé került, amely pisztolypárbajra utasította a feleket. A pisztolypárbaj a legsúlyosabb feltételekkel ma ment végbe s azzal végződött, hogy *Giunio* golyója *Horsfeld* hátába fúródott. A főhadnagy a párbaj helyszínén néhány perc múlva meghalt.

— **Középkori leletek.** A király személye körüli miniszter, báró *Jósika* *Samu* szerdahelyi uradalmában érdekes régiségekre bukkantak ásás közben. Napfényre hoztak ugyanis egy igen becses amforát és egy XII. századbeli lándzsát. Az értékes leleteket felküldték megtekintésre a miniszterhez, akitől valószínűleg a nemzeti múzeumba kerülnek.

— **Egy család tragédiája.** *Pozsonyi* tudósítónk jelenti: *Szerinka* *Antal*, *Pozsony* főpénztárosa, feleségét, a város egyik legszebb asszonyát, hűlenségben kapta a nagy indulatában elűzte a házából. Az asszony módot talált arra, hogy kilencz éves fiát is elvigye magával s azzal együtt azután eltűnt. *Szerinka* mindenfelé kereste s végül ráakadt. A fiút elvette tőle és *Bazinba* adta. *Szerinkának* mindenképen a fiához akart férni, de a gyermeket gondosan távolították tőle s még csak azt sem engedték meg neki, hogy láthassa. E miatt az asszony a *pozsonyi* rendőrséghez fordult, ahová ma a fiút is elhívták. Megrendítő jelenet volt, amikor a kétségbeesett asszony, mikor már minden kérése hiába való volt, térden állva könyörgött a férjének, hogy legalább azt engedje meg, hogy a gyermekét láthassa. A férj azonban hajthatatlan maradt. Erre az assz-

szony revolvert rántott elő a rállott férjére. A golyó azonban nem talált és a falba furdódott. Az extazisban levő asszonyt lefegyverezték s átadták az ügyészségnek. A városban, ahol ennek a szomorú családi ügynek a szereplőit jól ismerik, nagy izgatottságot keltett az eset.

— Amit Mark Twain mesél. Most látott napvilágot Mark Twain új könyve ezen a címen „More tramps abroad” ami körülbelül annyit tesz, mint „Ujabb vándorlások idegenben”. A nagy humorista beszámol a messze országokban tett tapasztalatairól. Sok pompás és kaczagató története közül is talán a legkülönb a következő, amelyet ausztráliai utjáról, írva, mesél el:

Őnök el sem hiszik azt, mily rendkívüli gyorsasággal tudnak uszni a czethalak a sydneyi öbölben! Ime egy történet 1870-ből. Nyomorúságosan öltözött fiatal ember csatangolt a tengerparton. Egy czethalász megpillantotta és megkérte, hogy vegye át tőle a kötelet és próbáljon czehalat fogni. Ő már kifáradt és egész nap nem volt szerencséje. A legényke vállalkozott a helyettesítésre és csakugyan fogott, czehalat. A halat fölbontja, a gyomrában levő nagyszámu tárgyak közül honorárium fejében zsebre vág néhányat, a többi a hallal együtt ott hagyja a gazda számára.

Másnap beállt Sydney leggazdagabb gyapjúkereskedőjéhez és így szól:

— Nevem Cecil Rhodes. Kérek kölcsönbe 100,000 fontot.

— Hogy-hogy?

— Szerzek vele három annyit. Önnek is jut még százezer font nyereség, nékem is.

— Nem értem!

— Hogyan, ön még nem tudja? Franciaország Németországnak megüzente a háborút és a gyapjú ára Londonban máris felszökött 14 perccel és még folyton emelkedik...

— De, uram, mondja a kereskedő mosolyogva, hisz épen most olvastam el a „Times”-ot, amely a reggeli hajóval érkezett és abban mindarról, amit ön itt mondott, nincs egy árva szó sem.

— Bocsánat. Az ön hajója öt hétig volt tengeren, én ellenben bemutatam önnek a „Times”-nak egy csak tíz nappal ezelőtt megjelent, tehát jóval frisebb számát, amelyet egy czeihal gyomrában találtam... Ott volt a zsebében egy londoni utasnak, akit tengeri útján elnyelt a szörnyeteg.

Ezt a történetet, végzi Mark Twain, csak annak bizonyítására mondom el, hogy olvasóim lássák, mily hihetetlen gyorsasággal usznak a czethalak.

— A tisztviselők új kaszinója. Minthogy az utcaszabályozás miatt a Dréher-palotát eltolják, a magyar tisztviselők országos egyesülete kaszinójának el kell hagynia jelenlegi helyiségét. Ebből az okból az egyesület elhatározta, hogy fényes új palotát épít. A palota számára való telket már meg is szerezték az Eszterházy-utcában és a jövő évben már hozzáfognak az építéshez, úgy, hogy novemberre elkészüljön, amikor is ki kell költözködni a Dréher-palotából. Az új kaszinó-palota két emeletes lesz. A földszinten étterem lesz, az udvaron tennis-, teke- és krocket-pályát létesítenek, míg az első és második emelet csupán kaszinói helyiségnek van szánva. A kaszinó-palota építési és berendezési költsége 300.000 forintra van előirányozva.

— Kegyetlen boszu. Az ungmegyei Sztavnán — mint ungvári levelezőnk írja — állatias módon bánt el Lakatos Károlylyal, kocsis a vetélytársával, Nemesnyik Ferencz. Mindaketten a szép Kurbolyák Julcsát szerették és a leányzó inkább is kedvezett Nemesnyiknek, mint Lakatosnak. 10-én este ellátogatott imádottjához Lakatos és mikor a lányt vetélytársa karjaiban találta, oly düh fogta el, hogy neki, esett Nemesnyik-nek, lefogta és egy kezébe került fadarabbal mind a két szemét kivájta, ezt ordítva:

— Most aztán nézzed Julcsát.

A csendőrség már elfogta a kegyetlen Otellót, míg a szemévilágát vesztett Nemesnyiket az ungvári kórházban ápolják.

— A magyar békeegyesület. A magyar békeegyesület ma Josipovich Géza és Vámbéry Ármin elnöke alatt választmányi gyűlést tartott, amelyen Kemény Ferencz útkár több folyó ügyet terjesztett elő, ismertette az újabb propaganda-mozgalmat és a közgyűlés napirendjét. A választmány öt hölgy-

tagja: báró Bánffy Györgyné, Hegedüs Sándorné, Földváry Emilia, dr. Schwartz Gusztávné és Ziperowsky Károlyné 100—100 forintot adományoztak az egyesületnek, amely ezzel az összeggel alapító tagjai léptek be a Párisban megalakult „Association Internationale des Journalistes amis de la Paix” című szövetségébe. Az elnökség az adományozóknak jegyzőkönyvben és levélben köszönetet mondott. Az egyetemi és főiskolai békeegyesületek Budapesten, Kolozsvárt és Magyar-Ovárt alakulófélben vannak. A jövő évi IX. nemzetközi békekongresszusért két város, Turin és Lisszabon versenyeznek; a magyar békeegyesület az utóbbira szavazott. Február 22-ikére Ziperowsky Károlyné javaslatára nagy nyilvános béke-meeting tartását határozták el, amelyen az egyesület előkelőségei fognak előadásokat tartani. A közgyűlés január 15-én, szombaton este lesz: ekkor fogják a millenniumi béke-pályázat eredményét is kihirdetni; vála-znati fognak továbbá az elhunyt Horváth Gyula helyébe egy alelnököt, azután egy útkárt és több választmányi tagot.

— Méregkeverők. A zempléni Csebinye községben a napokban elfogtak egy Szolej Andrásné nevű özvegy asszonyt, akitől azt beszéltek, hogy bűnös viszonyból született gyermekét megmérgezte. A vallatásnál beismerte az asszony, hogy egy falujabeli javasasszonytól szerecsikát kapott s azzal pusztította el a magzatját. Elmondta azután, hogy egy méregkeverő asszonybanda van a községben, amely jó pénzért elemészi a tiltott szerelem gyümölcseit. A gyermekgyilkos asszony vallomásai nyomán a homonnai járásbíró több asszonyt letartóztatott.

— Kannibalizmus. Jankovszki Pál sátor-aljajhelyi csizmadia-mester raktárába behatolt valaki a napokban és javában csomagolgatta, amit csak lehetett, mikor a zajra figyelmeső lett házbéliek tetten érték. A tolvaj, látva, hogy másként nem menekülhet, letépete az ajtót elálló csizmadiat és eliramodott. Nem sokáig lúthattott azonban, mert a szomszédok üldözöbe véve elfogták és egy fához kötözték fejfelé. Csak mikor a rendőrség is tudomást vett a dologról, szabadult meg borzasztó helyzetéből.

— Plakát-kiállítás. A jubileumok és a kiállítások korszakát éljük. Jubilál mindenki és kiállításnak mindenfélét. A legújabb kiállítási tárgy pedig — a plakát. Szt-Pétervárott nyílt meg a uapokban ilyen uj módú kiállítás. Rendkívüli szenzációt keltett és a helyiségek folyton zsúfolva vannak. Hogy mi csábítja az embereket legjobban, az itt is érvényre jut, mert a plakátok oroszánrészen női képek díszelnek. Természetesen legtöbb nem épen díszkrét és méltán eshetnének ámulatba, miként türi meg ezeket a tulpedáns orosz rendőrség, ha nem jönne tekintetbe, hogy kiállítók — francziák. Már pedig mindkét fél himes tojásként örzi az orosz-franczia szövetséget és holmi plakát-históriákkal szemben még az orosz rendőrség is szemet huny, ha célirányos. A néket ábrázoló hirdetések után legtöbb a minuciózusan kidolgozott mindenféle tárggyal hivalkodó plakát. Nagyrészt németországi hirdetésekre hívják föl a néző figyelmét. Harmadsorban következnek az állatképek. Az egész állatvilág be van mutatva, itt suvicszot ajánl a kolibri, ott befött konzervet az antilop. Legkevesebb, számra nézve csak öt, a történelmi alakok képével ellátott. Négy I. Napoleont ábrázolja, egy pedig Árpádot, s ez a milleniumi kiállítás hirdetője.

— Kézfogó. Sonnensfeld Zsigmond doktornak, a báró Hirsch-féle jótékonyági iroda és a „Jewish Colonisation Association” párisi igazgatójának leányát, Elzát, eljegyezte Breyer Ede, a Csókai, Breyer és társa budapesti cég belfagya.

— Kilencz helyre száz pályázó. A magyar vöröskereszt egyesület által kitűzött pályázat, mely kilencz apólónói tanulólhelyre szólt, 12-én járt le és pedig ritka eredménnyel, amennyiben százan adtak be kérészt az egyesülethez. A felvételi vizsgát 1898. január 3-ikára tűzte ki az igazgatóság.

— Csalo ügynök. Egy hét alatt épen a harmadik csaló ügynök került a rendőrség börtönébe. Fülöp Sámuelnek hívják a mait, aki a hamburgi kiházasítási és korbiztosítási társulat ügynöke volt. Ő is úgy csalta meg a társulatot, mint pár nap elöti a kollégája, Blum Bertalan. Hogy biztosítsa a fizetését, mely a megköltött ügyletek nagyságától függött, költött ügyleteket jelentetett be a társulatnál. Ilyen módon 800 forint erejéig károsította meg a társulatot.

— A népszabadság Ünnepe. A márczius 15-ike ötvenedik évfordulójának megünneplésére alakult nagybizottság, ma délelőtti hat tagból álló küldöttsége által kérte Budapest székes fővárosának

támogatását. A küldöttség tagjai, Feszty Árpád, Fenyő Sándor, Margittay Tihamér, Pártos Gyula, Szatmári Mór és Zala György, először is Márkus József főpolgármestert keresték fel. — Feszty előadta a jubileum megünneplésének vázlatát és kérte a főpolgármester támogatását, főképen annak a kérvénynek a pártolását, melyben tribünök felállítására kér engedélyt a nagybizottság. A főpolgármester kijelentette, hogy a legnagyobb rokonszenvvel kíséri a mozgalmat és számíthatnak rá. Halmos János polgármester, a hozzá intézett beszédre válaszolva, szintén megígérte támogatását, lelkes szavakkal méltányolva a nagybizottság hazafias működését.

— Balzac, mint védő. A Zola esete, hogy annyira exponálta magát a Dreyfus érdekében, nem egyedüli a maga nemében. Századunkban volt már eset arra, hogy hírneves író szállt sikra ártatlannak vélt elítéltet védeni és pörének megújítását kívívni. Ezt Balzac volt. Ugyanis Peytel jegyzőt esküdtszék elé állították azzal a súlyos váddal, hogy nejét és szolgáját meggyilkolta. Minden körülmény Peytel bűnösségére vallott és így kimondták fejére a halálos ítéletet. Néhány órával az ítélet kimondása után érkezett Párisba Balzac, a híres író, Gavarni társaságában s mivelhogy mind a ketten tiszta lelkiükből hittek az elítélt ártatlanságát, rögtön hozzáfogtak, hogy kieszközöljék a pörújítást. Fordulhattak volna ugyan Lajos Fülöphöz kegyelemért, de ők az igazság kiderítésének útját választották. A világhírű regényírónak sikerült ügye számára megnyerni a Siécle-t és annak hasábjain közölte nagy port felvert cikkeket, melyekben ékes szavakkal, de komoly érveléssel főleg, védekezve pörének megújítását sürgette. Hivatkozott arra, mily szent kötelességet teljesít, mikor a szerencsétlen körülmények áldozatjának védelmére kél, de azt is kijelentette, hogy ha pörújítás esetén ismét bűnösnek mondanák ki, ő meg fog hajolni. Fél sikert elért, mert a pört csakugyan újra elővették. De Peytel most sem került el a halálos ítéletet, le is fejezték, Balzac pedig elhallgatott.

— A tudós orra. Nagy lett volna a tudósnak az ő tudománya, de mi haszna, ha... volt egy bolond fixa ideája,

A franczia „Chronique medicale” így írja le az esetet:

Malebranche Miklósnak, a nagyhirű filozófusnak az a bolondos rögeszméje támadt, hogy az orra hegyéről egy ürüczomb csüng le. Máskülöben semmi baja sem volt, minden egyéb dologról értelmeseen beszélt. Csak az orrához nem volt szabad nyulni. Mert egy filozófus is megharagszik az orráért. Ha valaki kétségbe merete vonni az ürüczombját, a szelid filozófusból kitört a düh.

Egy barátja vállalkozott rá, hogy kigyógyítja hóbortyjából. Elment a tudóshoz látogatába és kabátja alatt egy valóságos ürüczombot vitt magával.

— Hogy vagy, öregem, mit csinál az orrodon az ürüczomb?

A beteg megörült, hogy valaki részvételt van iránta. Örömeben vendégének nyakába borul. De hirtelen visszakapja a fejét.

— Jaj, nem ütöttek meg az orrommal?

— De bizony jól megütötte a szememet. Hanem mondd csak, miért nem operáltatod magad? Olyan csekélység az egész, hogy én is elvégezhelném.

A beteg ráállt. Az áldoktor kissé megkarczolja az orrahegyét és kabátja alól az ürüczombot ki rántja.

— Itt van, az operáció fényesen sikerült.

A beteg kissé kételkedett, mert hogy az ő orrán nyers ürüczomb lógott, ez pedig sülvé van. A jó barát ezt a kétséget és eloszlatta.

Azóta a tudós egészen jól érzi magát. Teljesen kigyógyult a bajából és nagy lelki nyugalommal dolgozik nagy filozófiai munkáján, melynek a címe: „Az igazság kutatása” és amelyből már három kötet meg van. Az igazságot kutatja és nem lát az orrahegyét.

„Nagy volt, mondok, a tudósnak az ő tudománya. De mi haszna, ha kevés volt a vágott dohánya. Könyvet ír a bölcseségről s hajna! Ilyen apró dörösekégek gyakran estek rajta”.

— **Terjed a felekezeti-kültség.** A tolnamegyei *Pálfa* község evangélikus hitű lakosainak száma ugyancsak megcsappant az utóbbi időben. Mint tudósítónk írja, a napokban megint 45 evangélikus hívő jelentette be a járási főszolgabíróknál, hogy az evangélikus vallás kötelekéből kilépve, felekezeti-kültségű lesz. Ha ez így tart, a községben nemsokára türesen áll az evangélikus templom és iskola.

— **Öngyilkosság Fiumében.** Fiume legnépesebb terén, a városi színház előtt, ma reggel a Delta felé dőző tehervonat elgázolta *Demarchi* Ferencz munkást. A nyomban megejtett vizsgálat kiderítette, hogy *Demarchi* maga rohant a vonat elé s az öngyilkosságot gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— **A vendégfogadók fosztogatója.** A tolvajvilágnak sok specialitása között *Banits* Márkus faczér pinczés nem az utolsó alak. Hajnaltájban, mikor még kevés ember jár az utcán, meghúzódik egy kiszemelt szálló kapuja alatt. Amint kinyílik az ajtó, alkalmas pillanatban besurran, sorra próbálgatja a vendégszobákat és amelyiket nyitva találja, azt alaposan meglöpi. Ágyművek, vendégek ruhái, értéktárgyai vándoroltak így át *Banits* kezébe. A mesterségét már évek óta űzi, a napokban azonban rajta vesztett. A Predeal-szállodából clemelte egy zágrábi vasúti tisztviselőnek a ruháját. A kárvallott vendég észrevette a lopást és a tolvajt elcsípték. *Banitsot* minden tagadása ellenére is átkísérték az ügyészséghez, ahol egy rakás bebizonyított lopást olvasnak a fejére.

— **A kassai dóm.** A restaurált kassai dómnak nyugati, ugynevezett *Mátyástornya*, melyet még Mátyás az „igazságos“ építtetett, még nincsen restaurálva. *Fürster* Gyula miniszteri tanácsos vezetésével a napokban egy műszaki bizottság megvizsgálta, hogy elég erős-e a régi torony alapja s így az új tornyot lehet-e rá építeni. A bizottság megfelelő erősnek mondta az alapot s a tornyot tavasszal felépítik.

— **A beszélő krisztkindli.** Nem valami boszorkányság, hanem való igaz. Nem is új, hanem már néhány esztendő dolog. A beszélő újságról, a *Telefon Hirmondó*-ról van szó, amely két-három év alatt meglepően nagy közönséget hódított meg. Különösen karácsonyi ajándékképpen szerzik meg sokan. Tavaly karácsonykor is egymást érték az előfizetők. Ezt a krisztkindlit azonban nem olyan könnyű vihetni ide-oda, mint más ajándékot. Ezt annak rendje és módja szerint be kell vezetni, ami időbe is kerül, munkával is jár. Éppen ezért kéri a *Telefon Hirmondó* igazgatósága azokat, akik karácsonyi ajándékként a beszélő újságot szánták, hogy megrendeléseket mindelebb juttassák be az újságnak a kerepesi-ut 22. szám alatt levő kiadóhivatalába.

— **Rendőri hírek.** *Elgázolta a villamos.* A köztemető-uton tegnap este a 215. számú villamoskocsi elgázolta *Slapár* József, hódmezővásárhelyi születésű, negyvenöt éves molnár. Szerencsétlenségének süksége az oka. Lassan ballagott Kőbánya felé éppen a villamos serei között és hiába csengett rá a villamos vezetője, nem hallotta. Életveszélyes sérüléseket szenvedett.

— **Kréta nélkül játszik ezentúl a tarlót, piquet és az összes kártyajátékot.** Olyan jelző óraszerkezetet talált föl egy hazánkfi, amely teljesen pótolja a számjegyzéseket s e mellett az az előnye is meg van, hogy sem a kártya, sem a játékos keze nem szennyeződik be, mint a krétától.

Napirend.

Naptár: Kedd, december 14. — Róm. kath. Nikár. — Prot. Nikár. — Görög-orosz (decz. 2.) Habakuk. — Zsidó: Kislev 19. — Nap kel: 7 óra 26 perc. — Nyugszik: 3 óra 59 perc. — Hold kel: 9 óra 9 perc este. — Nyugszik: 10 óra 31 perc délelőtt.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése 10 órakor a régi városházán.

A fővárosi egyület ülése délután 5 órakor a régi városházán.

Szabad liceum. Rosenberg Augustia előadása, 5—6 óráig a belvárosi reáliskolában. Wartha Vinczéné előadása a műegyetem pótépületében 6 órától 7-ig.

A hajóosztály tanfolyam megnyitása Luther-utca 3. sz. a.

A nagybányai művésztelep kiállításának megnyitása a régi műcsarnokban 5 órakor.

A főváros igazoló választmányának ülése délután 5 órakor.

A téli kiállítás a műcsarnokban, nyitva 9 órától 4-ig. Belépő-díj 50 kr.

Iparművészeti muzeum és karácsonyi kiállítás nyitva 9 órától 1-ig, illetoleg 10 órától 4-ig.

A szocialista tüntetések.

Ma tüntettek a nemzetközi szocialdemokraták és a nemzeti demokrata munkások Budapesten. Egyrészt fokozatos dekadencia van ezekben a tüntetéseken. Midőn ugyanis az általános szavazati jogról volt szó, akkor még velük volt Ugron Gábor és Bartha Miklós. Tegnap már nem volt velük más, csak a jogilag képzett Visontai és a világhírű Sima. Ma már ezek se voltak velük. Hiába, nincs igaz barátság e földön.

Másrészt fokozatos haladás van ezekben a tüntetéseken. Az egyik vig-utczából átvándoroltak a szocialisták a másik vig-utczába, a Sándor-utczába és a képviselőház előtt szidták ma Darányit, meg a burzsoá-osztályt. Az igaz, a minisztert jól kiválasztották, mert Jósika Samut például senki sem merné nevezni burzsoának. A tüntetés különben oly kisdedarányu volt, hogy a magyar munkáspártokkal ezen a hangon beszélhetnének folytatónak is, de a magyar munkás — leszámítva a vezetőit — oly komoly társadalmi elemet alkot, hogy nem szabad vele tréfálkozni. A kérges tenyeret tiszteli a burzsoá. Nem is veszi ki belőle a földművelési miniszter a kapát-kaszát, hanem inkább belényomja. Ezt a tendenciát persze a szegény, kérges tenyér nem tudja kitapintani és megy a vezetőik után, akik a negyvennyolc óra alatt elzárásra átváltoztatható pénzbüntetéssel agítálnak. A szegény kérges tenyerű munkás természetesen nem tudja, hogy negyvennyolc óra alatt háromszor is megmozdulhat a sztrájk-kassza. A szegény, kérges tenyerű munkással tehát nem lehet vitalkozni, ha szalonnát kap és azt hiszi, hogy belőle facsarták a zsírt.

A vezetőikkel szintén nem lehet vitalkozni. Két külön csillagzaton él a polgári társadalom és a szocialista párt, grammatikájuk nem egymás számára teremtetett. Nekik, a szocialistáknak már a munka maga is értéket szül, tehát, ha például két oldalt furják az arlbergi alagutat és egyszerre kistül, hogy közben valami áthághatatlan geológiai akadály van, akkor marad két sziklába ávjít zsákutca és az a szocialdemokrata grammatika szerint érték. A tőke veszít egy-két milliót, de az a szocialdemokrata grammatika szerint nem veszteség. Így nem értjük meg egymást. Más grammatikát kell keresnünk.

A jó magyarán szólót. Tehát Európában mindentütt más volt a sorrend. Az államok el-lustultak, előbb keletkezett a szocialdemokrata mozgalom, azután keletkeztek az óvintézkedések.

Nem akarunk hizelegni Bánffy Dezsőnek és a miniszterelnökség ötödik ügyosztályának, nem mondjuk tehát, hogy Magyarországon előbb voltak meg az óvintézkedések és csak azután lett meg a mozgalom. Nem, ezt nem mondjuk. Ellenben azt már bizonyossággal mondhatni, hogy egyszerre született meg mindkettő. Ebben a dologban tehát föllulmultuk egész Európát. A gyalázatos burzsoá-társadalom tehát nyugodtan hajtja le fejét a párnájára. Nincs egyéb mondani valója a Pfeiffereknek.

Komolyabb jellege van azoknak a fészkelődéseknek, amelyek már napok óta tartanak Szabolcs és Szatmár vármegyékben. A központi agitátorok, akik hangzatos jelszavakkal s cinikus hazugságokkal a népet félrevezették, a két vármegye paraszt-ságában alkalmas és hálás talajra találtak. Itt sem a szocializmus az, ami a kedélyeket mozgásba hozza, hanem az elégedetlenség és a jobb anyagi helyzet után való vágyakozás.

A föld népének forrongása egyideig csak *kántorjános* községre szorítkozott, mikor azonban a csendőrség zavarni kezdte a szocialistákat, lassankint kiderült, hogy az egész megyének parasztsága telítve van szocialista tanokkal. Alig van község, amelyben ne szervekedtek volna, mindenütt titkos egyesületeket létesítettek, elnököt, jegyzőt és pénztárnokot választottak s járják a legutolsó szocialista lapokat. A jámbor emberek eddig ugyan még maguk sem tudják, hogy mit akarnak, a helyzetekkel való közös meg nem elégedés azonban összehozta és együtt tartja őket. A helyzet napról-napra veszedelmesebbé válik,

mert a szükség rossz tanácsadó s tavaszra azon a vidéken, az ideai rossz termés következtében, előrelátólag nagy lesz az inség. Sajátságos, hogy Kántor-Jánosiban a mozgalom fővezetője egy igénytelen külsejű, valami Morvai János nevű, alig husz éves suhancz. A nép, mint valami prófétát, ugy tiszteli s mikor a csendőrök elfogták és Mátészalkára kísérték, valóságos népvándorlás támadt a nyomában. Mindenfelé azt beszélik, hogy tömegesen fognak el-menni Mátészalkára s kiszabadítják a „vezért.“

Kisvárdán, mint tudósítónk táviratozza, szintén meglehetősen veszedelmes a helyzet. Ott már régóta szervezkednek a szocialisták s programjuk egyszerű és világos. Egyelőre nem akarnak egyebet, mint a városházát szétrombolni, a telekkönyveket elégetni és a zsidókat kiirtani. Az alispán csendesítő kiáltványát letépték a falakról. Petneházán *Angyalossy* főszolgabíró a kísértében levő két csendőrrel együtt valósággal kihajtották a községből. *Reismann* Herrman bérlőt és családját azzal fenyegetik, hogy kiirtják ijastul-flastul a föld szinéről, viszont *Grosz* Miksa bérlőt fejszékekkel megkergették. Éjjelenként künn a mezőkön több falu küldöttjei rendszeres gyűléseket tartanak. A kisvárdai polgárság nagy félelemben van s sürgősen katonaságot kérnek a rend-fentartására. *Szabolcs vármegye* mai közgyűlésén, melyen báró *Fellitsch* Berthold főispán elnökölt, a megyebeli szocialista mozgalom volt a napirend legfontosabb tárgya. Az alispán elősorolta mindazokat az intézkedéseket, amelyeket a mozgalom elfojtására tett. Fölvívásának, amelyet a néphez intézett s amelyet minden községben kiragasztatott, már is megvolt a fogantaja, mert több községben sikerült a kedélyeket lecsillapítani. A közgyűlés mindazonáltal elhatározta, hogy a veszélyeztetett pontokra sürgősen katonai kirendeltséget kér s egyuttal fölkéri a belügyminisztert a szocialista iratok el-kobzására.

Egy francia igazságügyi rémtett.

Ép a *Dreyfus*-zivatark idejére esik egy egészen hasonló igazságügyi rémtett kiderítése, mint aminőnek áldozatul tüntetik fel *Dreyfust* az ő védelmezői. Lapunkban már volt az esetről említés téve, *Zola* után *Fouquier* lépett erre az esetre való hivatkozással, a *Dreyfus* nagy harcsoainak sorába.

A részleteket most kapjuk. 1852-ben *Pierre Vaux* longpierre-i tanító a városában annyira népszerű ember volt, hogy polgármesternek választották. Szerencsétlenségére annyira republikánus ember volt, hogy III. Napoleon alatt is az maradt. Ezért a választását nem is erősítették meg, hanem *Galle-mardot* neveztek ki. A népszerűség azonban *Vaux* mellett maradt és ez *Galle-mardot* feszélyezte. Ekkoriban számos gyujtogatás történt és *Galle-mard Vaux-t* jelentette fel mint tettest. El is ítélték életfogytiglan való deportációra, kényszermunkára. Az ítélet kihirdetése után az elítélt még egy levelet írhatott családjának, amelyben kéri őket, hogy emelt fővel hordják az ő nevét, mert ő azt nem mocskolta be azzal, amivel terhelik. Másnap elvitték a bagnoba.

Történt azonban, hogy a tüzesetek folytatód-tak. Egyszer aztán el is csípték a tettest. Ez megvallootta, hogy őt *Galle-mard* fizette, a polgármester, hogy gyujtogassa a *Vaux* embereinek a házáat.

A polgármester bűnösségének kiderítése folytán *Vaux* porének revízióját kérték. A vizsgálóbíró ennek szükségessége fölött tett is jelentést, de az államügyész azzal felelt — egészen hasonlóan mint ahogy most felelték a *Dreyfus-Esterházy* ügyben — „a *Vaux*-ügy, nem *Galle-mard*-ügy“. Különben is *Vaux* igen szájas republikánus. Tessék a *Galle-mard*-ügyet úgy vezetni, hogy a *Vaux*-ügy ne legyen az-zal felújítva. Ez volt a parancs. Ennek okából csakis azon gyujtogatásokat tárgyalták, amelyek a *Vaux* elítélése után fordultak elő.

Vaux-t áttették *Cayenneba* és maradt a bagnoban. A gyujtogatót szintén elítélték életfogytiglan való kényszermunkára, anélkül, hogy *Vaux-t* kiszabadították volna. *Galle-mard* pedig öngyilkos

lett. Ily világos körülmények közt a longpierreiek a parlamenti komisszió előtt petícionáltak Vaux érdekében. De ekkorra a vizsgálóbíró iratai eltűntek. Évek múlva lelték meg egy más iratcsomóban.

A cayennoi kormányzó is tett felterjesztést Vaux érdekében, öt kegyelemre ajánlván, mire azt felelték: „Vaux vörös republikánus, ocsmányul viselkedett a kormánnyal szemben“. A kormányzó erre barátjának írt, aki nem volt más mint *Napoleon* maga. Napoleon kiadta az ügyet az igazságügy-miniszternek. Ennek a jelentése úgy szólt, hogy egész joegerős korrekt ítélet alapján van Vaux Cayenneben.

Vaux meghalt Cayenneben, tizenhét évi kényszermunka után. A fia azonban az apa halála után is folytatta a küzdelmet a pör revíziójáért. 1896-ban végre el is rendelték. Ma mindenki tudja már, hogy a leggyalázatosabb igazságügyi rémtettéről fog a lepel lehullani.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* A csehek. Ma ismét teljes gyönyörűségünk telt a cseh vonósnegyes társulat ragyogó, színes játékában. Ezúttal Beethoven és Schubert egy-egy kvartettjén kívül újdonságként Sgambattinak, egy Olaszországban élő zeneszerzőnek nagyérdékű vonósnegyesét hallottuk tőlük. Előadásuk hatalmas és minden ízében inspirált volt. A közönség nem győzte őket elhalmozni lelkesültségének jeleivel.

* Vendégszerelés. Fáy Szeréna most Lonsonczon vendégszerel. Bánk bánban, Vasgyárosban és Deborában lép föl.

* A Szőke Katalin díszletel. Voss Rikárd fantasztikus színműve, mint említettük, szombaton fényes kiállítással kerül bemutatásra a Vigszínházban. Az egyes díszletek a következők: Az első képben: Behavazott pusztaság a város alatt plasztikus dombokkal, holdas éjszakán. — A második képben: Tenger, égő hullámokkal. — A harmadik képben: Az üdvözültek országában vezető aranylud. — A negyedik képben: Az üdvözültek országának rózsáligete és a gyermeklelkek paradicsoma. — Az ötödik képben: A Miasszonyunk kertjének liliomligete, fehér óriás liliomokkal és az égbe vezető plasztikus lépcsővel.

* Filharmoniai hangverseny. A szerdai negyedik filharmoniai hangverseny végleges műsora a következő: 1. Csajkovsky: Symphonie pathétique. 2. Koessler: Hegedűverseny (a-moll), előadja Hubay Jenő (kézirat, első előadás). 3. Wagner: Nagypénteki varázslat. 4. Brahms: Akadémiai nyitány. — A hangversenyen Richter János dirigál.

* A huszti várom. Máramaros megye törvényhatósága 1200 forint költséggel megfestette dísztermé számára a huszti váromot. A kép *Hollósy* Simonnak, a nagybányai művésztelép vezetőjének a műve. Most elkészült és a máramarosszigeti megyeházán közszemlélre tették.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* A Kisfaludy-társaság ülése. A Kisfaludy-társaság szerdán délután öt órákor ülést tart, amelyen Berczik Árpád és Dömötör Pál olvasnak föl. A zárt ülésben a megüresedett tagsági helyek betöltése iránt határoznak.

* Az akadémiából. Az akadémia harmadik osztálya ma ülést tartott. Ezen Klug Nándor felolvasott a gázfejlődés egy neméről, Klein Gyula pedig bemutatta dr. Richter Aladár tanárnak egy növény-tani dolgozatát.

FŐVÁROS.

(Iparhatósági megbízottak.) A várbán, Ó-Budán és Kőbányán az iparhatósági megbízottakra beadott szavazatokat csak ma délelőtti számlálták össze s ma délelőtti hirdették a választás eredményét.

Az I-ső kerületben 59-en szavaztak le. Megválasztottak: Bauer János, Bertsik Kálmán, Hartmann István, Hegedűs Lajos, Horváth János, Konecsky Ferencz, Kühn Ferencz, Novák Ignác, Pakányi Ferencz, Pertl István, Plesko István, Reisz Antal, Roth Antal, Schlauchner Ferencz, Schmeller Ernő, Schmelhegger Nándor, Szultberger József, Várady József, Waither Ernő, Záborszky János rendes tagoknak, Gaizler Béla, Kozanek Antal, Ott Lajos, Peszneker Antal és Ziegler Venczel póttagok.

A III. kerületben összesen 65 választó szavazott. Bizottsági rendes tagok lettek: Bauer Máttyás, Berger Armin, Berki Sándor, Dvorzák Ferencz, Gally József, Gebhard József, Haszmann István, Heberger Károly, Kéty Imre, Kittelmann József, Kugler, József, Kurere Rezső, Massauer György, Motil Ferencz, Ritter Antal Rudolf Manó, Schödl István, Szolnoky Zenó Varga Ignác és Wimmer Márton. Póttagok: Gärtner Lipót, Hyam Jakab, Ritter István, Schaffler István és Weisz Simon.

A X. kerületben (Kőbánya) 52 szavazatot adtak be, melyek többséggel megválasztottak: Blankenberg Lipót, Eiseles Manó, Fehér Hermann, Fehér Károly, Hajtói Lajos, Salzberger József, Feldmár Márton, Steiner Dávid, Pollák Nátán, Schlesinger Mór, Ring Rezső, Karner Samu, Reitlinger Ferencz, Deutsch Ádám, Sáska Márton, Bnodemár J., Schuster Géza, Rabolt Antal, Wörner József, Ehmann Miklós rendes tagok, ifj. Treutlinger Lajos, Pikár Péter, Waszil Károly, Rottenbiller Ferencz és Brazemann Károly póttagok.

(Iskolaavató.) A tizedik kerület, gyömrői-úti új elemi iskoláját huszonkettődikén délután fél négy órákor avatják fel. A felavató-ünnep karácsonyfa-ünnep, majd táncz követi.

(A Károly-kaszárnya bérbeadása.) Az új városháza, vagyis inkább a Károly-kaszárnya ügyében kiküldött vegyes bizottság tegnapelőtt abban állapodott meg, hogy a Károly-kaszárnya bérbeadását hozzá a közgyűlés előtti javaslatba. Eszerint az épület, annak a résznek a kivételével, amelyben ideiglenesen a tanács katonai ügyosztályát és a tűzoltóságot helyezik el, bérlő kezére kerül. A bizottság megállapodása a főváros köztörvényhatóságának a tagjai között élénk beszélgetés tárgya s többen már azt is sejtik, hogy ki fog vállalkozni a kaszárnya bérletére. A bérbeadást egyébiránt nagyon sokan nem pártolják. Sokkal óhajtandóbbnak tartják, ha az épületet a szóban forgó négy-öt évre, míg a rombolás meg nem kezdődik, *humánus intézkedések* elhelyezésére használják. Évről-évre új népkonyhák, szükséglakások, munkásházak, melegedő szobák, hajléktalanoknak való menedékhelyek kellenek, amelyek új meg új kiadásal terhelik a fővárost.

Ha a Károly-kaszárnyát erre a célra fordítanák, jóval kisebb készkiadással, az eddiginél aránytalanul nagyobb s talán a szükségnek is teljesen megfelelő méretben gyakorolhatná a főváros a közjótékonyt. A pénzügyi és gazdasági bizottság a költségvetés kapcsán úgy is kemény kritika alá vette a szegényügyet, és a mulasztás jóvátételének, legalább néhány esztendőre, alig kínálkozik alkalmasabb módja.

Az egyetemi hallgatók panaszkodnak: soknak nincs közülről rendes lakása. Ezen is segíteniük kell az illetékes köröknek, a főváros áldozatkészségét igénybe véve. A szegény egyetemi hallgatók szállását szintén a Károlykaszárnyában rendeznék be azok, akik az épület magánvállalkozónak való bérbeadását nem pártolják. Ezzel kapcsolatban volna a menza akadémika áthelyezése is, a mely a célhoz képest most is nagyon szűk és drága helyiségben van.

Az épület kezelését vezethetné a főváros házilag is, de rá is ruházhatná a berendezés feladatával együtt a hajléktalanok menedékháza-egyesületre, amely ezt a megbízást újabb időben a főváros összes jótékony intézeténél közmegelegedésre teljesítette.

(A tisztújítás elhalasztása.) Elhalasztják a tisztújítást. Nincs közgyűlés, mely válaszson. A köztörvényhatóságnak *negyedénél nagyobb* részét nem igazolhatják, mivel az összes virilista bizottsági tagok s ezenkívül négy kerületben a szabadon választott városi képviselők megválasztását is megfőlebbezték. Ha az igazoló választmány helyt ad a főbebevezéseknek, az új választás miatt nem alakulhat meg ebben a hónapban a köztörvényhatóság, ha pedig elutasítja a folyamodókat, az ügy a közigazgatási bíróság elé kerül s akkor a jövő hónapban is alig tarthatják meg a községi választásokat. Így tehát a legjobb esetben is csak január második felében lehet valami a tisztújításból.

(A pénzügyi bizottság ülése.) A székesfőváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma délelőtti Vasziilevits János tanácsnok elnökle alatt ülést tartott. Dr. Sereghy Zoltán előadó ismertette a „partbeosztó bizottság“-nak a dunai rakodópartok 1898-ik évi bérbeadására vonatkozó

javaslatát. A pénzügyi bizottság elfogadta a megállapított bérösszegeket, de dr. Schreyer Jakab és Császár Jenő felszólalása után dr. Heltai Ferencznek azt a javaslatát fogadták el, hogy úgy a budai, mint a pesti oldalon egyidőben történjék a rakodó partok kiépítése. Ezután a székes fővárosnál alkalmazott munkások baleset ellen szóló biztosításának ügyében a biztosító társaságok által beadott ajánlatok kerültek tárgyalás alá. Steiger Gyula és Hüttl Tivadar felszólalása után elhatározták, hogy Vasziilevits János tanácsnok elnökle alatt, Palotay Rezső, Fülöp Károly, Fenyvessy Adolf és Hüttl Tivadar tagokból álló albizottságot küldenek ki az ajánlatok tanulmányozására és ennek alapján leendő javaslatot végezték.

(Alpolgármesterek jelölése.) A második kerületi köztörvényhatósági bizottsági tagok nyitották meg a kerületi jelölések sorát. A két alpolgármesteri állásra tartottak ma jelölő értekezletet. Az egyikre Kun Gyula tanácsnokot, a másikra Sipőcz László árvaszéki elnököt jelölték.

(Új anyakönyvezető-jelöltek.) A közigazgatási bizottság mai üléséből a január hó 1-én életbelépő erzsébetvárosi anyakönyvi hivatal vezetőjéül Rakita Dezső, első helyetteséül Sohr Manó, a józsefvárosi hivatal vezetőjéül pedig Komáromy Ignác, első helyetteséül Molnár Kálmán fővárosi tisztviselők terjesztettek fel a helyügyminiszterhez kinevezés végett.

Budapest novemberben.

Budapest székesfőváros közigazgatási bizottsága Márkus József főpolgármester elnökle alatt ma délelőtti ülést tartott.

A közbiztonsági állapotokról Radnay Béla főkapitány részletes jelentéssel számolt be. — A jelentés szerint a múlt hóban összesen 1407 bűncselekmény jutott a rendőrség tudomására, ebből 245 eset irányult az ember élete és testi épsége ellen. Ezek közül megemlíttette azt a rablógyilkosságot, mely múlt hó 20-áról 21-ére virradó éjjel történt Budán, az utcában; majd fölemlíti az operaházi lopást, melynek tettese egy fővárosi tűzoltó személyében kérekerült; végül felsorolja a vagyon ellen elkövetett bűncselekmények és az eltolonczolt egyének számát. A bizottság a főkapitány jelentését tudomásul vette.

Az adózási viszonyokról Tabódy József kir. adófelügyelő referált. E szerint egyenes adóban, közvetlenül az állampénztárnál befizettek november hónapban 1.137,908 frt 85¹/₂ krt, míg 1896. novemberben csak 1.005,769 frt 98 krt. folyt be, az idén tehát 132,133 frt 37¹/₂ krral több; a fővárosi adópénztáraknál 2.328,022 frt 20 krt fizettek be, míg tavaly az eredmény 2.362,535 frt volt, az idén tehát 34,512 frt 80 krral kevesebb folyt be. A közvetett adók eredménye kielégítő.

A közegészségi állapotokról dr. Schermann Adolf helyettes tiszti főorvos tett kimerítő jelentést, melyből kiténik, hogy a közegészségi viszonyok november hóban is kedvezők voltak; a járványos betegségek csökkenőben vannak; a tifuszbetegség száma változatlan. A születések és halálozások számaránya is kedvező, amennyiben a születések többlete 1495 s a halálozások száma a múltév hasonló időszakához viszonyítva 889-el kedvezőbb.

Az iskoláztatásra vonatkozólag dr. Verédy Károly kir. tanfelügyelő felemlíti, hogy az iskolára kötelezettek névszerinti nyilvántartásáról eddigelő a főváros tanácsa nem gondoskodott s emiatt névszerint nem sorolhatja föl az iskolába és kisdudóba nem járókat és így csak a népszámlálás adatai alapján egybeállított növekedés szerint, azt állítja, hogy a kisdudóba kerülőket még 400 gyermek volna kötelezőszerűen felveendő; az elemi, mindennapi iskolába pedig átlag 500 tanuló kellene berendelni. Ez adatoknál már kedvezőlenebb az ismétlőtanulókról szóló jelentés, amely kiemeli, hogy átlag 8000 12—15 éves ismétlő nem részesül oktatásban.

Tenczer Pál hozzászólása után a bizottság a tanfelügyelő jelentését tudomásul vette; azután az időközben főpolgármesterré lett Márkus József helyébe Halmos János polgármestert küldték ki a tanítók nyugdíj-bizottságába.

VIDÉK.

* (A flumel új reprezentanza.) Annyi egészen bizonyos, hogy Fiumében a felforgató autonomista elemeket keserű csalódás éri. Az ottani helyzetről ugyanis ma a következő értesüléseink vannak: A flumel polgárság liberális része mindaddig aggódva gondolt arra, hogy a kormány a pótválasztásokat, amelyek a reprezentanza majd valamennyi tagjának lemondása folytán válnak szükségessé, el fogja rendelni, és pedig a folyó évre érvényes választási névlajstromok alapján, amint ez másként nem is volna lehetséges. De mi történnék ebben az esetben? Az, hogy az autonomista párt kétségkívül fényes győzelmet aratna és hogy a most lemondott városatyák egytől-egyig újra bekerülnének a képviselőtestületbe. *Amde nem lesznek pótválasztások.* A forma kedvéért ugyan kitűzték a választásokat december huszadikára, mert a flumel státutumok ezt így kívánják, ha a reprezentanzában betöltendő helyek vannak. Hogy ennek dacára a pótválasztása elmaradása bizonyosra vehető, ennek ez a kulcsa: *Az az öt városi képviselő, aki idáig még nem mondott le, a pótválasztások napjáig, vagyis a hónap 20-ikáig egyenkint le fog mondani.* Velők aztán lemondott mind az 56 képviselő, és így nem pótválasztásokra lesz szükség, hanem az egész reprezentanza megújítására, vagyis teljesen új választásokra. E választások pedig csak a jövő hónapban történnének meg a jövő évre összeállított névlajstromok alapján. Az öt megmaradt városatyá közül *Mohovich* Emőd már tegnap beadta lemondását és így már csak négyen vannak hátra: dr. *Gelletich* Miklós, *Gelletich* János, *Loibelsberger* és *Gerbaz Herman*, akik rendre le fognak mondani. Az új választási lajstromok pedig megfosztják az autonomistákat annak reményétől, hogy jövőre a képviselőtestületben kizárólag ők dominálnak. De föltéve is, hogy elnyerik a többséget, a most lemondott 51 képviselő legnagyobb része a városi státutum értelmében nem választható, mivel idő előtt köszöntek le.

* (Zempléni hírek.) Zemplén vármegye közgazgatási bizottsága — mint tudósítónk írja — *Molnár István* főispán elnöke alatt ülést tartott, ezen az ülésen *Nemes Lajos* kir. tanfelügyelő többek közt jelentette, hogy a homonnai orthodox zsidó hitközség iskolaszéke, más nagyobb hitközségek példája után indulva, elhatározta, *hogy a hitközségi összes elemi iskolákban a bibliát ezáltal magyar nyelven tanítják.* A hitközség rab-bija azonban az iskolaszék e határozata ellen óvást emelt, minek következtében dr. *Thomann* Dávid iskolaszéki elnök több iskolaszéki taggal együtt tisztségéről lemondott. — *Hlavathy* József királyi ügyész jelentése szerint a rabmunkásoknak a szőlőrekonstrukciónál való alkalmaztatásának erkölcsi és anyagi sikere kitűnő. Eddig 160 rabmunkás után 4223 forint volt a tiszta jövedelem. Ujabbán ismét 22 szőlőtulajdonos kért rabmunkásokat szőlőik felújítására.

* (A zimonyi önálló vámterület.) Míg idefenn a felett vitáznak a honatyák, hogy áldást hozna-e hazánkra, ha felállítanánk az önálló vámterületet, addig *Zimony* város képviselőtestülete dr. *Radojcsics* orvos indítványára nagy lelkesedéssel már fel is állította a vámsorompókat. Mint tudósítónk írja, a képviselőtestület határozata szerint minden, a városba érkező árucikk után, a város pénztára javára, *behozatali díjat* szednek és pedig az öt kilogrammos csomagok után 20 krt. A külön bízottság egy lajstromot, illetve tarifa-szabályzatot is állított össze, melynek alapján 100 kilogramm után arany- és ezüstneműeknél 50 forintot, gyógy- és pipere-oszkozókért 3 frtot; rövidáru, nürnbergi cikkek és képekért 2 frtot szednek. Nem feledkeztek meg a különféle divatárukról, koporsókról, mézeskalácsról, szénről, mézről és gabonaneműekről sem. A zimonyi kereskedők és a fogyasztó közönség kiváncsian várja, hogy mit szól ehhez az önálló vámterülethez a vármegye és a miniszter? A kereskedők bizalmatlanságukat nyilvánították ama városi tanácsosok ellen, kik megszavazták azt a határozatot, mely szerint a postacsomagok és áruküldemények adó alá esnek. A kereskedők testülete egytúllal óvást emelt a határozat ellen és a magyar postagazgatásához fordult a határozat megsemmisítését kérve.

* (Hunyad vármegye közgyűlése.) *Dévárd* jelentik: Hunyad vármegyének mai közgyűlésén *Hosszu* Ferenc ügyvéd felszólalt a helynevekről szóló törvényjavaslat ellen, kiemelve azt, hogy annak intézkedései rendkívül módon nyugtalanítják az oláh ajku lakosságot. *Hosszu* Károly és *Barcsay* Kálmán képviselők megnyugtató felvilágosításai után a többség *megnyugvással* vette a kormány törvényjavaslatát. A megüresedett tisztai állásokra történt szavazás után szolgabíró lett *Firma* János, másodaljegyző *Boér* Gábor, közigazgatási bizottsági tagok: *Pogány* György, báró *Jósika* Lajos, báró *Bornemissa* Tivadar és *Szilvássy* Aladár.

* (Sopron vármegye közgyűlése.) *Sopron* vármegyének mai közgyűlése *Simon* főispán elnöke alatt valóságos erőpróbája volt a megyeheli politikai pártoknak. A küzdelem a néppárt vereségével és a szabadelvű párt győzelmével végződött. A közigazgatási bizottságból az ellenzéki tagok, köztük *Páder* Rezső országgyűlési képviselő is, mind kibuktak és kizárólag a szabadelvű párt jelöltjei választottak meg, ugymint *Sugár* Sándor, *Högyész* Pál, *Mesterházy* Odön, *Baditz* Lajos és *Miletics* János.

* (A következő Hajdu vármegye közgyűlésén.) *Debreczenből* jelentik: Hajdu vármegye 15-iki közgyűlése iránt az egész megyében nagy az érdeklődés. Az alispán ugyanis napirendre tűzte azt az indítványt, mely szerint a megye által szedett tíz százalékos utadón kívül, minden fel- vagy leadott vasúti áru után öt krajczár szedessék métermázsánként. Ezt a következőket egyenlőnek tartják a földadó 25 százalékos emelkedésével s ezért a megye törvényhatósági bizottságának tagjai politikai pártállásukra való tekintet nélkül tömörültek ellene. Hetek óta folytat a tanácskozások a gazdaközönség minden rétegében s az eredmény az lett, hogy a következőellenes pártot kitűnően szervezték s így az alispáni javaslat elvetését biztosra veszik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Képviselő és ügyvéd. Dr. *Veress* Sándor karczagi ügyvéd, volt polgármester, a „Kis-Kunság”-ban erős támadást intézett a karczagi klikk-uralom ellen. Kikelt az ellen, hogy a polgármesteri székbe *Medgyessy* Zsigmondot akarták ültetni, akinek korábbi polgármesteri működése idején *Sárkány* Mór közgyám a gyámpénztárt 40.000 forint erejéig megkárosította. *Tizenhat esztendőn át sikkasztott*, mert nem volt senki, aki ellenőrizze. Erre aztán megszólalt *Papp* Elek képviselő, aki régebben szintén polgármestere volt a városnak, védelmébe vette *Medgyessy*-t, egyuttal népámitónak, rágalmazónak mondotta a „Kis-Kunság”-ban megjelent közlemény íróját. Nem nevezte meg ugyan dr. *Veres* Sándort, ez azonban magára vette a cikkben foglalt sértő kifejezéseket, s egy röpirattal válaszolt „*Papp* Elek és az ő *Sancho* Pansája” címmel adta ki a röpiratot, amelyben éles támadásokat intézett, *Papp* Elek ellen. Azt írja benne többek között, hogy „*Pap* Elek, az a nagy alakoskodó, cikkében bemutatja a becsületes embert, és megmagyarázza, hogy a becsületeség az első cím. Az emberek arczába szökik a vér, midőn ily magyarázattal épen *Papp* Elek ur áll elő.” Ilyen előzmények után kölcsönösen bevádolták egymást sajtó útján elkövetett rágalmazás, illetőleg becsületsértés vétsége miatt. Össze isült ma délután az esküdtszék, de nem került ítéletre a dolog. Az erkölcsi tanuk kihallgatása után ugyanis kibékültek a felek, panaszukat visszavonták, és ennek következtében a sajtóbírószék megszüntette a további eljárást.

— A boldvavölgyi viczinális. A boldvavölgyi helyi érdekű vasút ügye országos hírre vergődött. Főszereplője *Miklós* Gyula, Borsodmegye azelőtti főispánja volt. Áprilisban a debreczeni delegált törvényszék megszüntette ebben az ügyben az eljárást és ma azt jelenti Debreczenből egy távirat, hogy az ítéletábla *Szell* Farkas elnöklése mellett s *Kiss* Endre bíró referálása alapján a megszüntető határozatot helyben hagyta. A nagy garral hirdett viczinális „panaszát” tehát az illetékes bírói fórum füstbe menesztette.

— A tenorista pöre. A m. kir. opera Wagner-ciklust rendezett a mult esztendőben, és ekkor történt, hogy *Broulik* Ferenc, aki a ciklus több darabjában három este egymásután énekelt, berekedt, és egy órával az előadás előtt értesítette az igazgatót, hogy a *Rajna kincse* című operában nem

énekelheti *Loge* szerepét. Báró *Nopcsa* Elek, az akkori intendáns, nem fogadta el ezt a váratlan lemondást és az opera két orvosát elküldte *Broulik*-hoz, hogy vizsgálják meg, vajjon csakugyan olyan állapotban van-e, hogy este nem énekelhet. A két orvos azzal tért vissza, hogy *Broulik* énekelhet. A tenorista erre bemutatta három fővárosi orvos véleményét, amely szerint hangszálai duzzadtak, lobosak és hangja veszélyeztetése nélkül nem énekelhet. És *Broulik* nem is énekelt, amiért aztán fegyelmi bíróság elé állították, amely őt engedelmesség miatt egy havi fizetésének (1500 forintnak) elvesztésére ítélte. Az intendáns ezenfelül, *makacs ellenszögülés* címén, az opera kötelékéből elbocsátotta. *Broulik* erre pörbe fogta az operát 10.000 forint és járuléka erejéig. A járásbírósnál és a törvényszék főlebbbeszi tanácsa előtt elvesztette a pört, a kuria azonban feloldotta az ítéletet és utasította a törvényszéket, hogy ne szabályrendeletek, hanem *Broulik* és az opera között létrejött szerződés alapján hozzon ítéletet. A törvényszék erre szakértők kihallgatását rendelte el. *Bellovics* Imre, a nemzeti zenede igazgatója és *Pauli* Rikárd énektanár azt a véleményt terjesztették elő, hogy *Broulik* csakugyan ki volt merülve és *Loge* farszto szerepét el nem énekelhette. A törvényszék erre az operát, mint szerződésességét, 10.000 forint (egy esztendei fizetés és kamatainak, valamint 757 forint perkoltságnak megfizetésében elmarasztalta.

— Föllázadt munkások. Az elmúlt nyáron történt, hogy a tápió-szent-mártoni mezei munkások földesuraiknak oly feltételeket szabtak, amelyeket azok el nem fogadhattak és *Jász-Ladányból* hozattak munkásokat. A visszautasított munkásokat felzigatta néhány közéjük került szocziálista agitátor, erőszakhoz folyamodtak és adott jelre rátámadtak a jászladányi munkásokra. Véres dulakodás keletkezett s a munkások megtámadták az épen odaérkezett *Kubinyi* Lajos földbirtokost is, akinek élete komoly veszedelemben forgott, de gazdatisztszei, szerencsére, idejekorán kiszabadították a felbőszült parasztok kezéi alól. A pestvidéki ügyészség indítványára megindították a vizsgálatot. Százötven parasztot hallgattak ki és közülök huszonkettőt le is tartóztattak. Ezeket a vizsgálati foglyokat ma kísérték át a pestvidéki ügyészség fogházába.

A Panama-botrány.

Ismét fölszínre került a *Panama*-botrány, melynek pörét e hónap 18-án kezdik tárgyalni Párisban. Százat meghaladja a beidéztet tanuk száma, majdnem egyenlően oszolva meg mentő- és terhelő tanukra. A terhelő tanuk javarésze újságíró, kik először bolygatták fel a *Panama*-társaság szeméjét.

Rouanet képviselő elkészítette már a vizsgálatról szóló jelentést, mely ugyan még hivatalos titok, de mindannak dacára nem egy részlet kiszivárgott belőle. Legérdekesebb, mint jellemzi a jelentés *Reinach* bárót és *Herz* Kornélt, a funestus botrány két főszereplőjét.

Reinach bárót valódi páratlan tevékenységű ember színében tünteti föl. Atyjától tíz millió frankot örökölvén, rendkívül széleskörű tudása, főleg pénzügyi és nyelvismeretei segítségével rövid idő alatt egész Európa fináncoperációiban előkelő helyet vívott ki magának. Kezében az üzletok számainak fonalai futottak össze. Kezdeményezi a korinthusi-, a Panama-csatorna építését. Főszerepet visz a siami csatornákat létrehozó angol vállalatokban. Vasutakat épít Algirban, Délfranciaországban; közremunkálja a franciaországi gyufamonopolium létrejöttét. Portugáliai csatornavállalatok élén látjuk aztán, majd Venezuelában spekulál vasutakkal. Részt vesz Róma régi városrészének lebontásában és újjáépítésében, szállit a francia hadsereg részére tábori ágyakat, finanszírozza a *Weinger*-féle fékező gyártását.

És mindemellett jut ideje arra, hogy operákat és balletokat írjon.

Rouanet talpig becsületes embernek tartja és *Lesseps* Károlyt okolja azért, hogy *Reinach* is belekeveredett a miszúfikációkba.

Egészen más, amit *Herz* Kornél doktorról mond a képviselő vizsgálati jelentésében. *Herz*

közönséges szédelő a szó legerősebb értelmében. Zsidó szülők gyermeke és szülei Németszágról Amerikába, majd Olaszországba vándorolt. Minden eszközt felhasználva, hogy kiemelkedjen a köznapiaságtól és a valódi kalandor mintaképévé vált. Mikor 1867-ben Amerikából Párisba érkezett, gyógyszerészakornoknak állt be. Behízelegve magát princípálisa kegyeibe, az lehetővé tette neki, hogy tanulmányait folytathassa és így el is végezte az egyetemet. A quatemare-kórházban működött azután, de nem sokáig, mert egy lopás bizonyult rá és kiadták az útját. Daczára ennek az 1870-ki háborúban ezredorvosi minőségben vett részt. Majd visszatért Amerikába. 1870-től 1877-ig Chicagóban élt és mindenféle ügynökösködéssel foglalkozott.

Sikerült így tekintélyes vagyonra szert tennie és megint Páris felé vitorlázott. Összekötetésbe jutott Hebrard-ral, a Temps akkori szerkesztőjével, ugyanszintén a Havas ügynökség direktorával, Lebevel. Ezek révén bejutott az üzleti körökbe is. 1879-ben alapította a „Lumière électrique” részvénytársaságot, amelyben Reinach báró is részt vett. 1881-ben a francia elektromossági szindikátust hozta létre őt esztendő multán már a *becsületrend piroslott a molten*, nagy amulatára chikagói ismerőseinek, akik bizony nem voltak képesek másként visszaemlékezni Herzre, mint közönséges szellemősrre.

Rouanet különben *Lesseps Károlyra hártja a felelősséget* és kimutatja, hogy tudomással birt az összes piszkos üzletnekről.

Ezek után minden valószínűség szerint — tizennyolczadikától kezdve meglehetősen háttérbe fog szorulni a Dreyfus-ügy, mert máris nagy mérveket öltött a párisiak érdeklődése.

SPORT.

† A gödingi udvari vadászat. Azokon a vadászaton, melyek a Göding és Zbrod melletti terület vadászterületen folytak, *Nikolajevits Miklós* orosz nagyherceg részvételével 16 óz, 1047 nyul, 183 fázán, 400 fogoly és 242 tengeri nyul, összesen 2888 vad került terütekre. Maga *Miklós* nagyherceg 300 darabot ejtett el.

† Vadászatok. Dunán-innen, Tiszán-tul folyik a vadászat. Gróf *Bolza Géza* tiszakürti uradalmaiban is két napig hangzott a fegyverdörrenés. Terütekre került 816 nyul, 76 fázán. Érdemes felemlíteni, hogy egy remek példány albinus-nyulat is lőttek. Gróf *Czirák Béla* dénesfai és kenyeri birtokán szintén sikeres vadászatot tartottak. Zsákmányul esett 1445 nyul, 79 fogoly és 15 fázánkakas. „A nagy-szalontai vadásztársaság” a gyaraki és csegódi határral szomszédos mocsári területen rendezett vadászatot. Összesen 104 nyul került terütekre.

† A lovaregylet közgyűlése. A „Magyar lovaregylet” szombaton éjjel tartotta igazgató-választmányi, utána pedig évi rendes közgyűlését a Nemzeti Kaszinó helyiségében. Az üléseken jelen voltak többek közt gróf Batthyány Elemér, gróf Degenfeld Inre, herceg Palfy Miklós igazgatótagok, gróf Károlyi Tibor, gróf Csekolics Endre, gróf Andrássy Tivadar, Beretvás Endre, báró Üchritz Zsigmond, gróf Sztáray János, Losonczy Mihály miniszteri tanácsos, gróf Széchényi Aladar, gróf Nádasdy Tamás, báró Inkey Andor, Baranyay Pál, Keczer Miklós stb. — A választmányi ülésen bemutatott költségvetési előirányzatot, mely szerint az egylet a jövő évre 700,000 forintot tűzött ki díjakra, a közgyűlés egyhangulag fogadta el. Lelkes éljenzés között fogadták el tovább azt az indítványt, hogy gróf Batthyány Elemér igazgatótag elnöknek érdemei elismerésül jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék és életnagyságu arczképét az egylet számára megörökítsék. Végül a választmányt Szemere Miklóssal, herceg Taxis Egon Miksával a gróf Teleky Gyulával egészítették ki.

† Tornaestély. A *Magyar Testgyakorlók Köre* sikerült tornaestélyt rendezett tegnap a körnek Barcsay-utczában levő helyiségében. Az atletikai mutatványokra következő vívás keltette a legnagyobb tetszést. Előbb iskolavívást mutattak be, majd szabad karúvívást következett, melyben a Reismann-fivérek assantja tűnt ki.

NYILTTÉR.

Karácsonyi ajándék.

Valódi perzsa és smyrna (230)

— SZÖNYEGEK. —

Szőnyeg raktár: *Andrássy-ut 7. sz.* (az udvarban).
Kifőző árak. Nagy választék. Szolid árak.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, decz. 13. A mai tőzsdén csakis a köszémbányarészvények emelkedtek. Osztrák hitelrészvény 219.50, Disconto-társaság 225.—. Darmstadti bank 158.87, Deutsche bank 207.25, Drezdai bank 158.90, Handlungsgesellschaft 174.40, Nationalbank 150.12, Osztrák-magyar államvasutak 141.20, Déli vasut 33.90, Varsó-Bécsi vasut 268.—, Gotthard vasut 149.10, Svájci északkeleti vasut 105.90, Svájci központi vasut 138.30, Olasz déli vasut 136.90, Olasz középtengeri vasut 99.70, Török sorsjegyek 111.75, Mexikói kölcsön 96.60, Laurakohó 179.10, Dortmundi 96.75, Bochumi 202.10, Gelsenkircheni 188.25, Harpeni 189.37, Hibernia 204.37, Észak-német Lloyd 103.10. Magán kamatláb 4 1/2%.

Paris, decz. 13. A tőzsde ma szilárd volt. 3%-os francia járadék 103.87, 3%-os törlesztéses járadék 102.42, 3 1/2%-os járadék 105.80, Francia bank 37.70, Credit Foncier 657, Szuézi csatorna részvény 3267, Egyiptomi kölcsön 515.—, Spanyol külföldi kölcsön 60^{30/32}, Magyar aranyjáradék 103.50, Olasz járadék 96.25, Orosz kölcsön 102.60, Uj orosz konzul 94.65, Portugál kölcsön 20^{7/8}, Ottománbank 565.—, Osztrák Länderbank 479.—, Osztrák-magyar államvasut 713, Déli vasut 180, Rio Tinto, 633.

New-York, december 10. (C. T. B.)

	decz. 13. cents	decz. 11. cents
Buza decemberre	97 1/4	97 1/4
„ januárra	97 1/8	97 3/8
„ májusra	93 1/4	93 1/2
Tengeri májusra	33 7/8	33 3/4

Chicago, december 10. (C. T. B.)

	decz. 13. cents	decz. 11. cents
Buza májusra	91 1/8	91 1/4
Tengeri májusra	28 5/8	28 5/8

Mezőgazdaság.

A máramarosi kincstári erdők faeladása. Néhány nap előtt közöltük máramarosszigeti levelezőnk tudósítását, amely szerint a Máramaros vármegyében fekvő kincstári erdők fenyőpületefa hozamainak eladása iránt tartott nyilvános árverésnél *felette kedvező eredmény* értelet el, úgy, hogy ezen erdők jövedelme is tetemesen emelkedni fog. Az emelkedés az eddigi 10 éves szerződési tartam alatt bevett átlag jövedelemhez képest évi 417,809 forint az utolsó évi jövedelemhez képest pedig évi 307,294 forintot tesz, mely utóbbi összegből a tiszta áremelkedés egymaga évi 193,571 forintot/képvisei. E szerint a földmivelési miniszter azon eszméje, hogy az eladás kisebb csoportokban történik, pénzügyi tekintetben is teljesen bevált és pedig bevált annak daczára, hogy a jelenlegi szerződéses időtartam 10 évről 5 évre szállított le és a kötetendő szerződésekbe Máramarosmegye közgazdasági igényeire való tekintettel több szigorító rendelkezés is vétetett fel. Az I., II., III. és V. csoportok fenyőpületei fahozamaira tett legmagasabb ajánlatok már el is fogadtattak és ezek szerint a bogdáni és fekete-tiszai erdőgondnokságok épületi fáját is, *Melik István* és társai, a mezővári és fekete-tiszai épületi fát, *Glasner József* és társai, a kuhói, fehérpataki és kevelei erdőgondnokságok épületi fahozamát *Reisman Herman*, a bustyaházi erdőhivatal kerületében kihasználható épületi fát pedig a *Greiner testvérek* kapták meg. Tekintettel e felette kedvező eredményre, a földmivelésügyi miniszter, Máramarosmegye régi óhajának megfelelően, a IV. csoportot képező vaséri-erdőgondnokságból, kikerülő évenként mintegy 42,000 kilométert kitevő fenyőpületei-fát a házi kezelésben határozta el kicsinyben való elárúsítás útján értékesíteni, abból a czélból, hogy egyrészt a máramarosi fakesereskedelemre árszabályozó hatást gyakorolhassa, és hogy másrészt a máramarosi kisebb fakesereskedőknek módot és alkalmat nyujtson a fakesereskedés üzésére és

folytatására. Ez egyszersmind kísérlet lesz az ottani fakesereskedés fellendítésére. A földmivelésügyi miniszter ugyanis épen azért adta ki az erdőket csupán 5 évre, hogy a jövőnek s a jövő esetleges közgazdasági követelményeknek ne prejudikaljon.

Ipar és kereskedelem.

Az ipari tulajdon védelme. Az ipari tulajdon nemzetközi védelme tárgyában Brüsszelben üléselő konferencia december 11-ki ülésén az árak hamis származásjelzésének elnyomására irányuló javaslatokkal foglalkozott; a magyar kormány részéről előterjesztett javaslat a magyar borvidékek terményeinek védelmét czélozza, másrésztől azonban azt kívánja, hogy a „champagne” és „cognac” szavak árunem-jelzőknek ismertessenek el. A magyar kormány kiküldöttje ezzel érvelt, hogy Magyarországon törvény van, mely a mestereséges bor készítését és forgalomba hozatalát tiltja. A magyar korona területén csak természetes bor hozható forgalomba és a magyar hatóságok ezen törvényt szigorúan alkalmazni tartoznak. Törvény és rendelet biztosítja a magyar bor természetességét és tisztaságát. Magyarországon azonban épügy, mint máshol francia mód szerint pezsgőbort készítenek, mely közönségesen „champagne” név alatt ismeretes, sőt az említett rendelet körülfirja, hogy ezen eljárás szerint készített bor ily név alatt jöhet forgalomba. Épügy vagyunk a cognaccal, melyre nézve a magyar nyelv nem bír más jelzéssel. Miután azt hiszi, hogy champagne alatt bizonyos eljárási módot nem mint a talaj és klima behatása alatt keletkezett terményt kell érteni, ennél fogva a champagne-szó már mint árunem jelző tekintendő és így a francia mód szerint bárhol előállított champagne-bor ezen nevezet alatt jogosan hozható forgalomba, ha az előállítási hely is mindig megjelöltetik. Ez időszert a madridi egyezmény 4. §-a alapján Franciaország mindazon államokban, melyek a madridi egyezményhez csatlakoztak, a „champagne” és „cognac” elnevezés használatának eltiltását, sőt az áru elkobzását kérheti, ami a magyar részről kifejtett álláspont szerint helytelen. Ezen javaslattal szemben a francia delegátusok a madridi egyezmény fölöttelen fontartását követelik, kifejtve, hogy az ezen egyezményhez csatlakozott államok (Franciaország, Spanyolország, Portugália, Anglia, Brazília, Svájc, Tunisz), valamint mindazon államok, melyek később ehhez csatlakoznak, az egyezmény változtatását nem kívánhatják, mert az egyezmény világosan kijelentette, hogy a talaj terményei, mint a bor, árunem jelzőkké nem deklaráhatók. Németország, Ausztria, Anglia és Spanyolország képviselői elismerik alajában véve a magyar javaslat jogosultságát, mindazonáltal nem kívánják a madridi egyezmény változtatását, hanem magyarozatát. Spanyolország elő is terjesztett ily irányu javaslatot, melynek tárgyalását a legközelebbi ülésre halasztották.

Uj monopólium. Mint annak idején jeleztük, *Krieghammer* közös hadügyminiszter az osztrák delegáció hadügyi bizottságának ülésén bejelentette, hogy a dinamit általában a robbantó szerek gyártását állami kézbe szándékozik venni s a puska-rop-monopóliumot ezen gyártmányokra is kiterjeszteni. Evégből már *Blumában* meg is kezdte a kellő gyártélepek építkezéseit. Ezzel a nyilatkozattal tegnap és ma több budapesti és bécsi lap foglalkozott. A „N. W. Tagblatt” azt a budapesti értesülést adja közre, hogy a magyar kormány nézete e tárgyban homlokegyenest ellenkezik a közös hadügyminiszterével. A „Budapesti Napló” és a „Budapester Tagblatt” külön cikket szentel a kérdésnek s kifejti, hogy a közös hadügyminiszter eljárása se nem lojális, se nem helyes. A delegációk tudta, megkérdezése és jóváhagyása nélkül bocsátkozott *Krieghammer* közös hadügyminiszter ebbe a kalandos vállalkozásba, mely első sorban arra volna hivatva: hogy egy osztrák gyár állami monopóliumával tönkrogye ezt a legvirágzóbb, ma speczialiter magyar iparágat. Valószínű, hogy az új, közös-ügyes monopólium dolga sem fog olyan simán meenni, mint azt, úgy látszik, a közös hadügyminiszter gondolja. Mind a magyar kormánynak, mind a magyar

delegációnak meg van a beleszólási joga s ha az kellő erőlyel és kellő időben érvényesül, akkor a saját szakállra épített blumau gyárban nem dinamitot, ekrazitot, hanem legfőkébb *puskaport* gyártathat *Krieghammer* ur, amire különben minden idők hadügyminisztereinek több szükségük is volt.

Az iparegyesület skicciója. Az országos iparegyesület kebelében alakult vegyes bizottság tegnap befejezte tanácskozásainak első ciklusát. A bizottság, a szakemberekkel együtt tartott hat ülésen eddig négy nagy kereskedelmi ágban forgalomba hozott iparcikkeket tette megbeszélés tárgyává, ugymint a vaskereskedés cikkeit, a norinbergi, a rövidáru és a kézműáru-cikkeket. A tanácskozások egyik első és legfontosabb eredményeképpen megállapították, hogy ennek a négy szakmának az iparcikkeiért közel kétszáz milliót fizet Magyarország a külföldnek, főleg Ausztriának. Ez egymagában elegendő illusztrálja a megindított akció nagy fontosságát. A bizottság most december és január hónapokban több ülést nem tart és csak február elején folytatja újra a tanácskozásokat. Addig az iparegyesület irodájában az egybeváltott anyag feldolgozása folyik s egyuttal megtörténnek az eddigi tanácskozások rendjén szükségesnek talált írásbeli munkálatok.

A műbortörvény ellenőrzése. A mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott kereskedelemügyi miniszeri rendelet alapján *bor-ellenőrző bizottságok* alakítandók. A szűke-szűke város részéről e célból szervezeti szabályzatot és ügyrendet kell alkotni s ennek a tárgyalása végett tartott ma ülést, a közlelmezési és közgazdasági ügyosztályban, az előjárókból álló értekezlet, *Matuska* Alajos tanácsos elnöklése alatt. — Budapest főváros területén egyszere minden kerületben egy-egy s így összesen tíz bor-ellenőrző bizottságot alakítanak. E bizottságok feladata: a borkereskedelemnek a törvény szempontjából való megfigyelése, az elkövetett kihatások esetén az illetékes hatóságok s az érdekkörök nyomra vezetése és a kihatások kiderítésére irányuló eljárás megkönnyítése.

Felolvasások az iparegyesületben. Az országos iparegyesületben (uj-utca 4.) holnap d. u. 5 órakor dr. *Kovács Gyula*, a kereskedelmi muzeum aligazgatója „*A magyar háziipar törzkönyve*” czimvel, csütörtökön (16-án) pedig dr. *Andor Endre* miniszeri fogalmazó „*A városi munkaközvetítési intézetekről*” felolvasást tart.

Kőbányai sertésplacc, decz. 13. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51—52½ krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 52½—53 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 49—51 krajczárig, közép (páronként 230—260 kilogramm súlyban) 48—49 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 48—47 krajczárig. Sertéslétszám: december 10. napján volt készlet 20.053 db., decz. 11—12. napján felhajtott 1489 drb., decz. hó 11—12. napján elszállított 611 drb., decz. hó 13-ikára maradt készletben 20.931 darab. A hízott sertés üzletirányzata kissé lanya.

Budapesti sertés-konzum vásár, A ferenczvárosi konzumvásáron december 11-én érkezett 26 darab. Készlet december 10-ikéről 239 darab. Összes felhajtás 265 darab. Elszállított budapesti fogyasztásra 209 darab, eladatlannal visszamaradt 56 darab. Napi árak: 120—180 klg. súlyban 48—50 kr., 220—280 klg. súlyban 48—50 krig, 320—380 klg. súlyban 48— krig, malaczkok 36—41 kr. A vásár hangulata lanya.

Bécsi vágómarhavásár, decz. 13. A ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak: 3277 darab magyar, 541 drb galicziai, 102 drb bukovinai, 744 drb németországi, összesen tehát 4674 drb szarvasmarhát. A vásár hangulata vonatott. Jegyzések: 100 kilogrammonként első súlyban: magyar hizóökök I. minőségű 38—40 frt, II. minőségű 38—40 frt, III. minőségű 28—31 frt, galicziai hizóökök I. minőségű 38—39 forint, II. minőségű 33—37 forint, III. minőségű 29—32 frt, német hizóökök I. minőségű 40—42½ frt, II. minőségű 34—38 frt, III. minőségű 30—33 frt, legelőökök 20—27 frt, bika és tehén 19—32 forint.

Pénzügy.

Uj köszémbánya társaság. Amint értesülünk, a *Loser Mátyás* budapesti lakos által kezdeményezett és jelenleg a *Budapest-vidéki köszémbánya és ipar részvénytársaság* tulajdonát képező solymári, szentiváni és vörösvári köszénteleteket, valamint a hozzá tartozó téglagyárat és mészégetőt megvette egy *Dréze Adolf* verriersi tőkepénzes vezetése alatt álló belga konzorcium. A vevők a vételár első részletét már le is fizették

és a jövő hónapban a telepet átveszik. Értesülésünk szerint *Dréze és társai* a megvett telepen nagyszabású bányászatot akarnak be rendezni és e célra 3 millió frank alaptőkével, felosztva 6000 drb 500 frtos részvényre, belga részvénytársaságot alapítanak „*Société anonyme des Charbonnages du Bassin de Budapest*” czég alatt, melynek megalakulása a legközelebbi napokban fog megtörténni. A részvényekből 2600 darbot az alapítók megtartanak, 3400 darabot pedig aláírásra bocsátanak a belga tőkésök körében.

A földtehermentesítési kötvények új szelvényivel. A 4%-os földtehermentesítési kötvények tíz évre szóló szelvényei a jövő évben lejárnak, minek folytán új szelvények kiadása válik szükségessé. Ezeket az új szelvényeket a szelvényutalvány alapján a pénzügyminiszterium 1898. november 1-től fogva fogja kiszolgáltatni a feleknek. Az új szelvények készítését a magyar királyi államnyomdában már közelebb megkezdik és e célra a budgetbe 12,180 forint külön rendkívüli kiadás lett felvéve.

A számviteli törvény végrehajtása. A miniszteriumok és az állami számvevőszék kiküldötteiből egybehívott anket most tárgyalja az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. törvényekre vonatkozó végrehajtási utasítás tervezetét, melyet az állami számvevőszék készített s az terjesztett az anket elé. Mint-hogy a számviteli törvény már 1898. évi január hó 1-én életbe lép s ennél fogva a végrehajtási utasítást arra az időre ki kell bocsátani, az anket délelőtt és délután tart ülést. A tárgyalásokat *Rakovszky István* számvevőszéki elnök vezeti, kit akadályoztatása esetén dr. *Dárday Sándor* miniszterelnökségi miniszeri tanácsos helyettesíti.

A bécsi gázkölcsön. A bécsi községtanács kiküldött bizottsága több napon át tárgyalásokat folytatott a gázkölcsön ügyében a berlini *Deutsche Bank* vezetése alatti pénzesoporttal. Dr. *Siemens* berlini bankigazgató személyesen járt Bécsben és oly ajánlatot tett, amely szerint a kölcsön egy harmadát fix áron és két harmadát opciójoggal vette volna át az általa képviselt banksoport. Az átvételi árfolyama e 4%-os kölcsönnek „*hir*” szerint 97½% lett volna. Amint ma Bécsből jelentik, a tárgyalások nem vezettek eredményre és dr. *Siemens* visszautazott Berlinbe.

Árlejtések.

A) Építési ügyekben.

Budapest. (*Iskolaépítés Dicsőszentmártonban*) 1898. január hó 26-án d. e. 12 óra. Vallás- és közoktatásügyi miniszterium segédhivatali főigazgatósága. Bánatpénz 5 százalék.

Török-Szent-Miklós. (*Templomépítés*) f. é. december hó 20-án d. u. 1 óra. Török-Szent-Miklói rom. kath. plébánia hivatal. Bánatpénz 5 százalék.

Lugos. (*Iskolaépület tatarozása és hidhelyreállítás*) M. kir. államépítészeti hivatal Lugos, folyó év december hó 27-én, d. e. 10 óra. Költségleírányzat (772 frt 75 kr. + 6566 frt 14 kr.) Bánatpénz 5%.

B) Szállítások, bérbeadások, adás, vétel.

Brassó. (*Irodaszerek szállítása*) M. kir. pénzügyigazgatóság Brassó, folyó évi december hó 21-én, d. e. 10 óra. (Bánatpénz 16 frt.)

Ungvár. (*Épület eladás*) f. é. december hó 23-án délelőtt 9 óra. Városháza terme Ungvár, (kikiáltási ár 13,015 frt 84 kr.) Bánatpénz 10 százalék.

Déva és Gyalmár. (*Vámszedési jog bérbeadása*) folyó évi december hó 20-án délelőtt 11 óra. Magyar királyi államépítészeti hivatal Déva. (Kikiáltási ár 3000 frt.) Bánatpénz 10 százalék.

Szombathely. (*Ruhaneműek szállítása*) folyó évi december 22-én délelőtt 11 órakor. Vármegye fő számvévő iroda Szombathely. Bánatpénz 10 százalék.

Kassa. (*Vámszedési jog bérbeadása*) Folyó évi december hó 21-én, délelőtt 10 órakor. Kassa vármegye székháza. Bánatpénz 10 százalék.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, decz. 13.

A mai gabonátözsden jóformán nem akadt vevő semmi áron. Értendő e megdöbbentő jelenséget ha azt valamely külső körülménnyel, legyen az bármily jelentéktelen, igazolni lehetne, de hiába keressük magyarázatát a budapesti gabonapiacz mai jelenségeinek. Mert az a tegnapi newyorki árjelzés, amely fél czentnyit olcsóbbodásról szólott, csak nem okozhatta a mai derutot, amikor ép az utolsó napok amerikai áringadozásait nálunk szuverén fensőbb-séggel semmibe se vették. Más egyéb meg szombat este óta nem történt, ami a spekulációt annyira megfélemlítette volna. A baj tehát csak az, hogy ez

az ugynevezett spekuláció mostanában egyáltalában nem létezik, és kizárólag a teljes részvétlenségnek tudható be, hogy — a mint ma történt — egy-két özerkötőnek kontremín-ügyletekre való hajlandósága, vagy néhány bizományi czegnek kenyyszer útján való lebonyolítási műveletei elégséges legyen ahhoz, hogy az árakat leszorítsa.

Buza.

Készárüzlet buzában. Tekintettel a határ-időpiacz eseményeire a malmoknak nehezég nélkül sikerült tiz krajczárnyi árengedményt elérni. A forgalom korlátozott volt.

Előfordult eladások buzában.

Menyiség mmásában	ó vagy új	származás	hétlitteren-kinti súly képzében	minőség megjel.	átadási hely	ár netto 100 kgr. kinti	Kész vagy 3 óra
100	uj	iszai	76	—	Budapest	12.40	3h.
100	uj	—	75	—	—	12.80	3h.
100	uj	—	75	—	—	12.80	3h.
100	uj	—	73	—	—	11.80	3h.
1250	uj	—	73	—	—	11.80	3h.
100	uj	—	70	—	—	10.75	3h.
100	uj	pestvidéki	77	—	—	12.60	3h.
200	uj	—	73	—	—	12.30	3h.
100	uj	—	75	—	—	12.55	3h.
100	uj	felsőmagyar raktár	75	—	—	12.27½	3h.
1900	uj	—	75	—	—	12.10	3h.

Hivatalos jegyzések buzában.

F A J	Mínős. suly hektol.	100 kilogr. közép. ára		Mínős. suly hektol.	100 kilogr. közép. ára	
		frt	frtg.		frt	frtg.
Tiszavidéki	74	12.26	12.85	75	12.45	12.80
—	76	12.55	12.80	77	12.70	12.80
—	78	12.95	13.05	79	13.—	13.05
—	80	13.10	13.15	—	—	—
Pestvidéki	74	12.20	12.30	75	12.40	12.45
—	76	12.50	12.55	77	12.60	12.75
—	78	12.85	12.90	79	12.95	13.—
—	80	13.05	13.10	—	—	—
Fejérmegyei	74	12.30	12.40	75	12.50	12.55
—	76	12.60	12.65	77	12.75	12.85
—	78	12.90	13.—	79	13.—	13.05
—	80	13.10	13.15	—	—	—

Raktárállomány buzában és lisztben. A fővárosi közraktárakban 151.200 métermázsza buza és 93.300 métermázsza liszt; a Silosban 64.250 métermázsza buza, a nyugati pályaudvaron 83.905 métermázsza buza és 5096 mmásza liszt.

Határ-időüzlet buzában. Szomban a szombat esti 11 frt 90 kros tavaszi és 9 frt 30 kros őszi záróárfolyammal, ma 11 frt 83 kr. és 9 frt 16 kr. voltak a kezdő árfolyamok.

Előfordult kötések buzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	11.83	11.84—85—84—83 82—80—76—75 78—75—76—78/77	11.77	11.77	11.70—78 74—74—78	11.72
szepet.	9.16	9.14—12—10—	9.11	9.11	9.10—09—08 04—07—06	905

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	decz. 18. pénz	decz. 11. árú	decz. 11. pénz	decz. 11. árú	
márcz.	11.76	11.78	11.90	11.91	—
szepet.	9.11	9.13	9.23	9.25	—

Rozs.

Készárüzlet rozszban: Ma sem kelt el több három vaggonnál, amelyet a helybeli fogyasztás 10 kral olcsóbb áron vásárolt.

Előfordult eladások rozszban.

menyiség mmásában	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár netto 100 kgr. kinti	Kész vagy 3 óra
100	uj	pestvidéki	—	Budapest	8.20	Kp.
100	uj	—	—	—	8.35	—
100	uj	—	—	—	8.30	—

Hivatalos jegyzések rozszban.

ó vagy új	faj	hektoliterenkinti suly kilogrammban	100 kilogramm közép. ára	
			frt	frtg.
uj	elsőrendű	—	8.55	8.85
uj	másodrendű	—	8.50	8.55

Raktárállomány rozszban: a fővárosi közraktárakban 52.800 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 18.036 métermázsza.

Határ-időüzlet rozszban. Tavaszi rozszban volt némi forgalom, lanya irányzat mellett.

Előfordult kötések rozszban.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	8.80	8.58—56	8.59	8.59	8.57	8.58
szepetember	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
	decz. 11-én pénz	decz. 11-én árú	decz. 10-én pénz	decz. 10-én árú	
márczius	8.59	8.50	8.65	8.60	—
szepetember	—	—	—	—	—

London, decz. 13. Repceolaj 25.6 sh. Lenolaj 14.1 1/2 sh. Gyapot magolaj 14.1 1/2—14.9 sh. Terpentin 23.7 1/2 sh.

Petroleum.

Hamburg, decz. 13. Petroleum helyben 4.70 márka = 2.78 frt. Antwerpen, decz. 13. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.04 frt. Bréma, decz. 13. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.93 frt. Newyork, decz. 13. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Rife Line Certificatedes deczemberre 65.; Nyers petroleum deczemberre 5.95. London, decz. 13. Petroleum, amerikai 4 1/16—4 1/2, orosz 4 1/4 sh.

Kávét, tea, rizs.

London, decz. 13. Santos határidő szilárd. mérsékelt üzlet mellett. Jegyzetett: decz-re 31.6 sh., márcz-ra 31.6 shilling, máj-ra 32 sh., júl-ra 32.3 sh., szept-re 33 sh., decz-re 33.6 sh., Tea: Ceylon szabálytalan; finom ártartó, közönséges gyenge. Rizs: ártartó, de nyugodt.

Fémek.

Budapest, decz. 13. A vaspiacdon a tél beállta nagy mérvben észlelhető. A kereslet mindjobban csökken, a kínálat, ameddig a vasgyárak készlete tart, csekély szilárdságot mutat. A vasöntvények nagyon kevés munkával rendelkeznek s munkaerejüket nagy mértékben csökkentették. Budapesti helyi árak 100 klg-ként készpénzfizetés mellett 2 százalék leszámítással: magyar nyersvas 4.40—4.60 frt. Bessemer nyersvas 4.60—4.70 frt. Félnyersvas 4.20—4.30 frt, wickowitzi nyersvas 4.40—4.50 frt. Ócska vasak: nehezebb darab vasak 3.35—3.30 frt, könnyebb darab vasak 2.90—3 frt, elsőrendű öntött vastörmelék 3.65—3.71 frt, elégett öntött vastörmelék 1.46—1.60 forrnt, 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett.

London, decz. 13. Rész G. M. Brände 48 3/8—48 5/8 font st., készáru 48 3/8—49 font st., 3 óra; best sel. 52—52 1/2 font st., Ón: finom külföldi 62 1/16—63 1/16 font sterling, készáru és 63 3/16—63 13/16 font sterling 3 óra. Ólom: angol 13 1/8—13 1/4 font sterling; külföldi 12 7/8—13 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/8—18 1/4 font st. Higany: 6.176 font sterling első és 6.17 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiacdon lánghán indult és szilárdan zárult, mérsékelt üzlet mellett. Zárlatárak: 44 11/16 sh. készáru és 45 1/16 sh. egy óra; Cleveland 40 3/16 sh. készáru és 40.6 sh. egy óra; Hematit 47.9 1/2 shilling készáru és 48—shilling egy óra; Middlesbrough 49.4 shilling készáru és 49.6 shilling egy óra. A nyersvaskészlet Glasgoban 341.315 és Middlesbroughban 51.387 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, decz. 13. A mai gabonatózsdén igen lanyha volt az irányzat. Az enyhébb időjárás annál inkább éreztette befolyását, mivel a forgalom minden esetben igen vontatott: Kötetett buza tavaszra 11.70—11.65—11.68, rozs tavaszra 8.70—8.69—8.71, tengeri máj. jun. 5.63—5.64.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 11.67—11.69, rozs tavaszra 8.70—8.72, tengeri aug.-jun. 5.63—5.65, zab tavaszra 6.68—6.69 repce jun.-febr. 13.50—13.70 frton.

Boroszló, decz. 13. Buza helyben 19.—márka (= 11.25 frt) sárga. Buza helyben 18.90 márka (= 11.19 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.82 frt.) Zab helyben 13.80 márka (= 8.17 frt.) Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.96 frt.). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Hamburg, decz. 13. Buza holsteini 180—190 márka (= 10.66—11.20 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.29—9.— frt). Rozs orosz 108—109 márka (= 6.39—6.45 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.20 frt.

Páris, decz. 13. (Megnyitás.) Buza folyó óra 30.10 frank (= 14.39 frt). Buza december 29.90 frank (= 14.29 frt). Buza 4 első óra 29.40 frank (= 14.06 frt). Buza 4 óra májustól 28.75 frank (= 13.72 frt). Rozs folyó óra 18.25 frank (= 8.72 frt). Rozs december óra 18.50 frank (= 8.84 frt). Rozs 4 első óra 18.75 frank (= 8.96 frt). Rozs 4 óra májustól 18.80 frank (= 8.98 frt) minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.80 forint.

Páris, decz. 13. (Zárlat.) Buza folyó óra 30.25 frank (= 14.46 frt.). Buza deczemberre 29.90 frank (= 14.29 frt). Buza 4 első óra 29.50 frank (= 14.10 frt). Buza 4 óra májustól 28.60 frank (= 13.67 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, december 13. A mai tőzsdén realizációk újra nyomást gyakoroltak az árfolyamokra, különösen alpesi bányarészvény csökkentek erősebben. Erősen kínálták továbbá a két hitelrészvényt.

Járadékpapírok nem változtak. Valuták emelkedők. A déli tőzsdén nyugodtabb hangulat jutott érvényre, miután Berlinből magasabb jegyzéseket jelentettek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 352.—350.50. Magyar hitel. 381.75—381.25, Länderbank 220.—219.50, Union-bank 292, Alpesi bánya 128.18 126.30, Magyar ipar és kereskedelmi bank 100.50, Osztrák-magyar államvasut 334.—332.25, Déli vasut 77.25—77.50. Tramway 448—449, Rimamurányi 245.50—245.—, Magyar koronajáradék 99.40—99.45. Török sorsjegy 59.80—59.50. Osztr. villamossági 294.—, Fegyvergyár 294, Magyar ált. közszénbánya 115.50, Osztr. aranyjáradék 121.50 frton kötetett.

Déli tőzsdén 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 350.75. Magyar hitelrészvény 381.50. Länderbank 219.75, Osztr.-magy. államvasut 332.75, Alpesi bánya 126.90. Májusi járadék 101.45. Török sorsjegy 59.20.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 350.75. Anglo-bank 160.25. Unionbank 292.—. Bankverein 253.—. Magyar hitelrészvény 381.50 Osztrák-magy. államvasut 332.75. Déli vasut 77.25. Elbevolgyi vasut 259.50. Északnyugoti vasut 245.50. Alpesi bánya 126.80. Rimamurányi 245.—. Prágai vasipar 674.— Magyar koronajáradék 99.40. Török sorsjegy 59.50. Német márka 59.18 frton kötetett.

Déli tőzsdén 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 121.45. Magyar koronajáradék 99.40. Tiszai kölcsönsorsjegy 138.25. Magyar földteremtésügyi kötvény 96.80. Magyar hitelrészvény 380.50. Magyar nyereségekön sorsjegy 152.—. Kassa-oderbergi vasut 159.—. Magyar kereskedelmi bank 1413.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60. Magyar keleti vasut államkötvények 121.—. Magyar leszámítól- és pénzváltóbank 247.50. Rimamurányi vasrészvénytársaság 244.—. 4 1/2%-os papírjáradék 101.05. 4 1/2%-os ezüstjáradék 101.35. Osztrák aranyjáradék 121.55. Osztrák koronajáradék 101.55. 1860. évi sorsjegyek 143.—. 1864. évi sorsjegyek 188.—. Osztrák hitelsorsjegyek 200.50. Osztrák hitelrészvény 349.25. Angol-osztrák bank 160.50. Unionbank 291.—. Bécsi bankverein 253.50. Osztrák Länderbank 218.75. Osztrák-magyar bank 944.—. Osztrák-magyar államvasut 333.75. Déli vasut 77.25. Elbevolgyi vasut 258.—. Dunagőzhajózási részvények 434.—. Alpesi bányarészvény 126.20. Dohányrészvény 148.—. 20 frankos 9.58. Cs. kir. vert arany 5.70. Londoni váltóár 120.70. Német bankváltó 59.17.

Bécs, decz. 13. (Utőtőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 349.—. Magyar hitelrészvény 379.50. Angol-bank 160.25. Bankverein 253.25. Union-bank 291.—. Osztrák Länderbank 219.—. Osztrák-magyar államvasut 331.50. Déli vasut 77.50. Elbevolgyi vasut 258.50. Észak-nyugoti vasut 244.—. Dohányjévedék 148.50. Rimamurányi vasut 244.50. Alpesi bányarészvény 126.—. Májusi járadék 101.45. Magyar korona-járadék 99.40. Töröksorsjegy 58.60. Német birodalmi márka 59.21.

Berlin, decz. 13. (Tőzsdéi tudósítás.) Osztrák és magyar értékek bágyadtak. Kohó és közénrésztvények szilárdak. A forgalom csekély. Magánkamatláb 4 1/2%.

Berlin, decz. 13. (Zárlat) 4-2% papírjáradék —, 4-2% ezüstjáradék 100.50, 4% osztrák aranyjáradék 102.60, 4% magy. aranyj. 102.40, Elbevolgyi vasut —, osztrák hitelrészvény 218.20, magyar koronajáradék —, déli vasut 33.60, osztr.-magyar államvasut 140.50; Károly Lajos-vasut 106.90, Kassa-oderbergi vasut —, orosz bankjegy 216.55, bécsi váltóár 168.50, 4% új orosz kölcsön 66.80, Magyar beruházási kölcsön 102.—, olasz járadék 94.90. Az irányzat gyenge.

Berlin, decz. 13. (Utőtőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 218.10, Magyar koronajáradék —, déli vasut 33.60, magyar aranyjáradék 102.40, osztr.-magyar államvasut 140.10. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, decz. 13. (Zárlat) 4-2% papírjáradék 85.30, 4-2% ezüstjáradék 84.90, 4% osztrák aranyjáradék 102.75, 4% magy. aranyjár. 102.40, magy. korona járadék 99.25, osztrák hitelrészvény 294.87, osztrák-magyar bank 799.—, osztrák-magyar államvasut 279.75, déli vasut 68.37, bécsi váltóár 168.62, londoni váltóár 20.37, párisi váltóár 80.725, bécsi Bankver. 215.—, Uniobank 249.— villamos részvény 136.50, alpesi bányarészvény 106.—, 3% magy. aranykölcsön 90.80. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, decz. 13. (Utőtőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 293.75, osztrák-magyar államvasut 278.50, Déli vasut 68.25.

Páris, decz. 13. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.87, 3 1/2% francia jár. 106.80, olasz járadék 96.25, osztr. földhitelrészvény 1242.—, osztr. m. államv. 713.—, déli vasut 180.— Franciaza törtl. jár. 102.42, 4% osztr. aranyjáradék 102.50, 4% magy. aranyjáradék 103.62, ottomanbank 565.—, dohányrészvény 319.—, párisi bankrészvény 880.—, osztrák Länderbank 479.—, alpesi bányarészvény 275.—. Az irányzat tartott.

London, decz. 13. (Zárlat.) Angol consolok 113.1/16, déli vasut 7.50, spanyol járadék 60.5/8,

olasz járadék 9 1/8, 4% magyar aranyjáradék 102.50, 4% osztrák aranyjáradék —, 4% rupia 60.50, canada pacificvasut 82.7/8, leszámított kamadáb 3.— ezüst 26.7/8, bécsi váltóár —. Az irányzat nyugodt.

New-York, decz. 10. ezüst 58.—.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. december 13-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Felhőzet, Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Felhőzet. Lists various cities and their weather conditions.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

A magas légnyomás tegnap óta Dél-Európában erősen terjeszkedett és a keleti maximummal egybefolyt. Depresszió ismét kettő van Észak-Európában: az egyik a német, a másik az angol tengerparton.

Az idő Európa északi felében csapadékos, déli felében pedig szárazra hajló. Sűrű esőt jelentenek Német- és Angolországból. A hőmérséklet Nyugaton aránylag magas és Keleten valamennyi 0 alatt van.

Hazánkban a leginkább Északnyugaton előfordult kevés csapadéktól eltekintve, az időnek száraz a jellege. A nyugoti határmegyekben gyenge oviadás lépett fel, egyhétt ma reggel gyenge vagy mérsékelt fagy uralkodik.

Gyenge déli szelek mellett általános enyhülés várható, semmi, vagy csak kevés csapadékkal.

VIZÁLLÁS.

— Deczember 13-án. —

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizálás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérés, Vizálás reggel, Áradás v. apadás. Lists river measurements and water levels.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 feletti; - = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = kétséges.

Felolós szerkesztő: Lipsey Ádám.

Új találmány! Urak figyelmébe!

Szabadalmazva az összes nagy államokban.

Kártyajáték-számjelző tábla

a legalkalmasabb karácsonyi meglepetés!

Kávésok és kaszinók figyelmébe! A kártyajáték-számjelző tábla 13 x 13 cm. nagyságu emaltírozott csinos kiállítás. Főjelje a kretát, mely a kezét plasztikja és így a kártyát is rongálja. Könnyen kezelhető. Kávéházakban, kaszinókban kerülék a Tartil és Piquet-játékot kedvelők a Kártyajáték-számjelző táblát. A kártyajáték-számjelző tábla megőrvé a ruhát is a beplasztikától. Illusztrált prospektust díjmentesen küldök. Két darab, azaz egy pár kártyajáték-számjelző tábla ára 8 frt. hazánlati utasítással egyhitt. Csomagulása 10 kr. Megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett eszközötteknek.

NAGY ISTVÁN

a szab. kártyajáték-számjelző tábla feltalálója és kizárólagos elárúatója.

Budapest, VII., Csömöri-ut 69. sz.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. december 13-án.

Main table containing market data for various securities, organized into sections: I. Államadósság, II. Más közhitelesítők, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalmok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különléle váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznekem, XVI. Váltak árfolyamai (lára), XVII. Határidőre kötött értékp., and Decem. hó közepére and Decem. hó végére sections.

A 4-11 megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti évi nem csak össze a zártévi évről, az osztalék az utolsó üzletévről vonatkozólag értendő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Miközben áztatódik készpénzben, levéltárgyakban vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postarendelet kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyeglettel is fizetendő. — Csélesztő az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a közönséges levélbélyeglettel beküldeni. Mindenki azonban tisztában legyen az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Margitkám. Mért nem volt tegnap a Jégon? Lássam mar magának igazán nem lehet, azaz nem szabad hinni. Holnap Annához megyek s remélem, hogy ott öröketem találkoznék. Pá. 718-1

Két fess leány óhajtat megismerkedni két fiatal intelligens emberrel. Leveleket kérünk „Tud és Iris” címre a kiadóhivatalba. 171-1

Szegyáró. Hányhossan távozom, nem láthatalak. Tizenhatedikén 12 óráig dobogó szívvél várak tavaszi ismert kis szobában, egy kedves plaustrával; előre is örülnék teszi a viszonzítás öröme, innadó há. 169-1

Gleichenberg. Nem tudom érteni hogy én miért nem vállaltam be igértet tegnap. Nem teszem föl magáról, hogy énket minden akadályoztatás nélkül maradt el és még csak nem is siet magyarázatot adni, nem is igyekszik engem megnyugtani, hogy nincs valami baja. Hal ilyen szeretőtön bánásmódot érdemel magától a szegény Marietta? Szerintem látni fogom ugy-e az estélyen? Tudja ahonnan a mulót elkeszt. Most nagyon nagyon haragszom magára, elrontotta egész napom. Levelet várom. 722-1

Nagyságos asszonyom! Nem mentem el barátomhoz zsúrjára, arra a zsúrra, amolyra Ön csinos lenyének összes fejegetet vitte. Akadályozva voltam, azért nem mentem oda. Szinte hallom a maga édes könnyelmű nevetését, amint ezt olvasva diadalmasan felkacag. „Nem jött el mert, féltem!” Nincs igazán nem felek magától, mert ambar veszedelmesen szép, nem fogok, nem tudok magába bele szeretni, nem olyanok kell lenni annak az asszonynak aki az én ideálom lehet. De most már nem kacagok úgy-e? Jól az Ön szegény környezetének most, hogy megharagítottam és az Ön összes cipőinek, fodratnak és zsebkendőnek, de vigasztalódjék, igérom, hogy alkalmat nyújtok magának fejegetet használni. A megelégedjék kérem, mert szépségének art és ha Ön azt elveszté, mindent elvesztett. Tartom a hatam! A. Philiosophus 730-1

Urania levelet megkaptam, válasz ment. 731-1

Fehér szegfű levél ment. 732-1

Egy szép bakfisch szeretetét kívánja ez uton megnyerni intelligens, de csunya fiatal ember. Levelet keresek a József-körúton Marokkói-utca „Lecleó 24” cím alá. 730-1

Első kísérletnek levele van a kívánt helyen. 732-1

Elza! Hogy fiatal vagyok, arról én nem tehetek, ha pedig fiatal asszonyról van szó, nemcsak a jégo — hanem a házba is mennék. Naponta 6 óra után rend. Készségre állók, választást várja imro. 736-1

Báró. M. J. Ne hagyja magát főúri vezetélni, csak ő lehet az igaz, ő pedig csak az vezérli. amit a dal mond: „Mikor kérd, hogy mi voltam én, mikor nem voltam az unyem.” Mikor meg a Fiumebe? Figyelmeztetem, hogy a mondott helyen már kéző várja. 730-1

Magnás ismerősöknek levelet „Noblesse oblige” jellel a kiadóhivatalba küldjék. 710-1

Szórakozás az uton óhajtat két fiatal emberrel óhajtat levelezni egy fess leány modora barna asszonnyal. Leveleket „Amor” jellel a kiadóhivatalba küldjék. 776-1

Minden érdeket szívesen megválaszolok. Leveleket „Mephisto” jellel a kiadóhivatalba. 692-1

Ki volna hajlandó egy szép asszony külföldi utitársam szegény, minden egyszikikus czél nélkül? Ha akad ilyen, kérem jelzője e helyen, mikor és hol ismerkedni meg, mennyi idős, milyen külsője és társadalmi állása „Minerva” jellel a kiadóhivatalba. 613-1

Előkelő fiatal embert keresek, ki engem megtanítana jól korcsolyázni, én ennek ellenében igérem, hogy költsésem fogom tenni rá névre azon órákat, melyeket társaságomban tölt. Kérlek érvényben őrlését „Elza”, neyre. 614-1

HAZASSÁG.

Férjhez óhajtom adni, 18 éves kitűnő nevelésben részesült, teljemes vagyonnal rendelkező hűgőruat, előkelő nemességi családú, bizonyos állású vidéki föld-birtokos — városi tisztviselő. Csakis komoly ajánlatok „Amor” jellel a kiadóhivatalba. 678-2

Jsmeretség hiányában az uton óhajtanék házasság czéljából megismerkedni, intelligens vidéki kereskedő leánnyal. — Szívesen jélj csatlakozni származó 28 éves kereskedő vagyok, megnyerő külsővel és körülbelül 6-8000 frt vagyonnal, amely házasságom esetére biztosított. Komoly, esetleg fonyképpel ellátott nom anyanyom levelek „Beldogok tesszük” jellel a kiadóhivatalba intézendők. 608-2

ALLAST KERES.

Egy igen szép irásu, sokoldalú képzettséggel bíró fiatal ember bármilyen alkalmazást keres, valamint minden szakmában előforduló írásbeli munkára vállalkozik. Levélbeli megkérését kér „Képzett ember” jellel a kiadóhivatalba. 724-8

Jrodába ajánlok egy fölélyű kéréskezdési tanfolyamot teljes eredménnyel végzett magyar és német nyelvű bírja, írodában már alkalmazott volt. 69 ajánlatokkal rendelkezik. Címre megírdható a kiadóhivatalban. 640-8

Egy magánhivatálnok csak foglalkozást keres. Elvállal minden nemű írásbeli munkát, másolatot, fordításokat német és török nyelvből. Gyors és pontos munkás. R. A. címzen kör levelet a kiadóhivatalba. 624-8

Nyugalmozott honvédelőhadnagy, ki a Ludovika Akadémiát végezte, komptarista állást keres. Címre megírdható a kiadóhivatalba. 672-8

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember, ki mint könyvvizsgáló bankban hosszabb ideig volt alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 674-8

Intelligens nős nő, nagy iri hához mint házvezetőnő ajánlok. Úradalmi tiszt szerege és mint, ilyen a vidéki nagyobb szabású háztartás minden ágában járta. Szíves megkérését „Uri nős” jellel a kiadóhivatalba. 712-8

Könyvelés, levelezés, gépírás, gyorsírásban jártas kisasszony, ki jelenleg alkalmazva van, állást keres január 15-ére. Cím a kiadóhivatalban. 168-8

Egy tisztességes 27 éves roma, kath. vallású, nőlen kizsolt-gált katonája, ki a magyar és német nyelvvel jól győzőn mint írásban tökéletesen bírja, a írodai teendőkben is jártas, eszedik bármiféle szerény állásért. Címre megírdható a kiadóhivatalban. 692-8

Kereskedelmi szakképzettséggel bíró fiatal ember, ki az összes írodai teendőkben járta és egy a magyar mint a német nyelvvel szóban és írásban járta, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 690-8

Nevelőnő, ki magyar német nyelv és zongora oktatást adhat, három 6-9 éves fiukhoz teljes ellátásra és fizetés mellett keresetűk. Cím a kiadóhivatalban. 690-8

ALLAST KAPHAT.

Ügynökök kerestetnek egy új készítmény eladásához, amelyek egy a városi, mint a vidéki gaudásznak nélkülözhetetlen. Mindenki, akinek ismeretlege van magánosoknál, mint melék kereset ügynökölhet. Magas jutalék, vagy fix fizetés biztossallatik. Ajánlatok német nyelven „P. F.” jellel a kiadóba küldendők. 508-4

Jrodai gyakornok, ki már ily minőségben alkalmazva volt, fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok „Gyakornok” cím alatt a kiadóba. 468-4

Mindenes leány, a vidéki jobb házaknál volt alkalmazva, és még nem regen van a fővárosban, azonnal alkalmaztatik. Vidékről jöveknék és a főzéshez is értőknök, előny adatik. Cím a kiadóhivatalban. 262-4

OKTATÁS.

Intelligens leány, ki a magyar, német és francia nyelvet tanítja még néhány órával rendelkezik. Címre megírdható a kiadóhivatalban. 458-5

Egy művelt kisasszony. Keresek egy lársnót, mivel zongorázni még nem tudok. Címre megírdható a kiadóhivatalban. 470-5

Oktatás. Egy disztinguált kisasszony zongora órákat óhajt adni. Cím a kiadóhivatalban. 452-6

Une française instrúlló, churche une legon trois à quatre fois une heure par semaine. Adresser ó l'expedition aux initiales „Le cous” 466-5

Szabadkézi, nemkülönben mértani rajzolásban kezdőknek oktatást adok szerény feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 440-5

Jpárművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellé korreptornak ajánlok. Cím a kiadóhivatalban. 498-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántóterület 1000 hold az 1898-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérebe adatik. Évi bérösszeg 7000 frt. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Címre a kiadóhivatalban. 184-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, őserdővel, melyben mindenem vad taláható, ritka szép emeletes kastélyval teljesen beburkolva, iparvállalattal, 650,000 frt-ért eladó. Venni szándékozik „Vadászterület” címen küldjék be ajánlatukat a lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adómentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40,000 frt. Ajánlatokat „1000” jellel a kiadóhivatalba küldjék. 320-7

Ház eladás. Vidéki nagy birtokos egy emeletes sarukház 40 kg. 3 frt 60 kr., 4 kg. 6 frt bérmentve, utánvélettel „Birtokos” jellel a kiadóhivatalban. 332-7

ELADÁS.

Ebenfa fuvola (Ziegler mester műve) ezüst billentyűvel, elefant csontfélével, eladó 100 frt-ért. Cím a kiadóhivatalban. 716-8

Egy gyermek-méreg ézdes rendszerű, kitűnő készítmény jutányosan eladó. Cím a kiadóhivatalban. 708-8

Eladó telkek. Hákoskeresztúron a főúton bekerítve 4 frt önköltséggel. Cím a kiadóhivatalban. 165-8

Tökaji bor. Lábbadozó betegnek erősítésére ajánlom saját termesztett, kitűnő minőségű tokaji boraimat. 1898. évi termés tokaji szamorodni 1 liter 1 frt 50 kr., 1899. évi termés tokaji aszu 1 literes üveg 1 frt 60 kr. ingyen csomagolással. Boraim tisztaságért felelősséget válllok. Helm Sámuel szőlőbirtokos Tokaj. 149-8

Elegánsan berendezett házszótár, árukatárral együtt, azonnal eladó. Kálbánszen ajánlandó egy magányos hölgynek. Könyvet vezetendő; évi jövedelem 1200 frt, szükséges 3000 frt. Cím a kiadóhivatalban. 642-8

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyőző páll-makkal több rendbeli dísznövény eladó. Levelet „Aquarium” jellel a kiadóba intézendők. 680-8

Surányi Szalenczükörka legfinomabb minőségben 1 kg. 3 frt, 2 kg. 6 frt 50 kr., 4 kg. 6 frt bérmentve, utánvélettel „Surányi cukorkagyár Nagysurány.” 127-8

„A természettudományi közlöny” 25 évfolyama 125 frt helyett 70 frt-ért eladó. A kötetek füzetekben vannak, ép tiszta állapotban. Ajánlatokat „Természettudományi Közöly” jellel a kiadóhoz küldjék. 644-8

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyőző páll-makkal több rendbeli dísznövény eladó. Levelet „Aquarium” jellel a kiadóba intézendők. 680-8

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszertár nagy vidéki városban, megye székhelyén 80000 frton felüli tőke forgalommal 90000 frt-ért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 198-8

Eladó telkek. Budán a Gellérthegy legszép helyén, a főút mellett, két szép telek villának igen alkalmas, szabad közből eladó. Ajánlatokat „H. K.” jellel a kiadóhoz továbbít. 628-8

Dogge szép, nagy, szolid 11 hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 424-8

VÉTEL.

Ruhaszekrény 3-8 ajtós melőbbi megvételre keresetűk. Ajánlatokat „Ruhaszekrény” jellel a kiadóhivatalba küldjék. 270-9

Telket vásárlók Budapesten vagy környékén. Írásbeli ajánlatok „Kézpénz” jellel a kiadóba küldjék. 500-9

Tisztviselőtelepen lakást vagy házat keresek Berho, mely 2-3-4 utcazi szobából és tartozékaiból áll, május 1-ére. Ajánlatot kérek B. M. 78 cím alatt a kiadóba. 518-9

Veszek (városi házakat, lehetőleg kevés teherről vagy andóllk a Margit-híd tájékán. Ügynökök közvetítésre kizárva. Levelet „Birtokos” cím alatt köretnek a kiadóhivatalba. 449-9

KIADÓ SZOBÁK.

Külön bejáratu szépen burkolozott 2 ablakos utcazi szoba (előszobából nyúló) gyermekeknek családánál egy urnak kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 672-10

Dohány-utczában egy külön bejáratu 2 ablakos udvari szoba havi 14 forintért azonnal kiadó. 670-10

Egy elegánsan burkolozott külön bejáratu szoba a belvárosban azonnal kiadó. Címre a kiadóhivatalban. 840-10

A Damjanich-utczában egy tiszta burkolozott szoba 12 frt-ért azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 582-10

Burkolozott utcazi szoba fűrdőszobával az előszobában, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 584-10

Külön bejáratu burkolozott szoba a Szendrői-utczában, azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 589-10

Rottenbiller-utczában egy tiszta csinos utcazi szoba, külön bejárattal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalba. 586-10

Csinos kis udvari szoba, urf. családna kiadó a Minika közölsében. Cím a kiadóhivatalban. 582-10

Kiadó szoba. Csinosan burkolozott, két ablakos utcazi hónapos szoba kiadó. Villanvasuti megállóhely a közvetlen közelben. Cím a kiadóhivatalban. 620-10

A Nagymező-utczában egy I. emeleti, különbejáratu szoba kiadó. 522-10

1-ső kerület. A Fortuna-utczában, földszint 2 utcazi szoba szep burkolozva. 1-2 urnak azonnal kiadó. 472-10

2-ik kerületben a Hattyu-utczában 1 szoba, előszobá 15 frt-ért azonnal kiadó. 474-10

SZOBÁK KERESTETIK.

Burkolozott szobát keresek az Országos Hirlap társaságában. Ajánlatok a kiadóba kéretnek „József-körúti garzon lakás” jellel a kiadóhivatalba. 628-12

Lakást keresek Apus t-ére József-körúton vagy annak közelében, mely 2-3-4 utcazi szobából és hozzáértőzekből áll. Ajánlatot kérek R. V. 67 cím alatt a kiadóhivatalba. 616-12

Tiszta burkolozott szobát keresek, lehetőleg külön bejárattal. Ajánlatokat a hely, és az ár megjelölésével „Burkolozott szoba” címen a kiadóhivatalba küldjék. 616-12

Burkolozott hónapos szobát keresek egy fiatal ember lépéselőzére vagy kapu alá nyíló ajtóval a József-körút és a József-utca közölsében havi 16-18 frt-ért. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” cím alatt. 62-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerületben Attila- és Roham-utca sarkán a fővárosi nyári lakóház közölsében, a III emeleten egy erkélyes lakás kiadó, mely áll 8 utcazi, cseléd-, fűrdő- és előszobából. 476-13

1-ső kerület, Karácsony-utca, egy 8 utcazi szobás földszinti lakás kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 168-13

1-ső kerület, Rézmal-dűlő, a Janos-körház közelében 2 nagy szoba, veranda, fűrdőszoba, konyha (szívóvezetékkel), előszoba, pincze és padlástól álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 118-13

2-ik kerület, a Gimnázium-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, mely áll 4 nagy, I. kis szoba, elő-, fűrdő-, cselédszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 170-13

Magyar-utczában egy I. emeleti lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóban. 666-13

4-ik kerület. Belvárosban egy III. emeleti lakás kiadó, mely áll 1 kábilakos utcazi szobából, 1 udvari, elő-, konyha és előszobából. Bővebbet a kiadóban. 422-13

5-ik kerület, a Kálmán-utczában a III-ik emeleten 3 udvari, elő-, fűrdő-, cselédszoba, konyha, előszoba stb., közbéjött akadályok miatt kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 176-13

A Krisztina-körúton egy 8 utcazi elő-, fűrdő- és cselédszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 488-13

6-ik ker., Városmarky-utczában egy II-od emeleti, 2 udvari elő-, szoba, konyha stb.-ből álló lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 110-13

6-ik kerület. A Váci-körúton egy 3 bejáratu lakás kiadó, mely áll 5 utcazi-, 2 elő-, cselédszoba és konyha. 466-13

6-ik kerület. Városmarky-utczában, 2 udvari, előszoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 464-13

7-ik ker. az István-úton egy I. emeleti lakás azonnal kiadó, mely áll 2 kerti szobából, konyha, kamra stb. Bővebb címre megírdható a kiadóhivatalban. 172-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarok bolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Évi bér 1800 frt. Cím a kiadóban. 812-17.

Kis bolthelyiség a József-körúton azonnal kiadó. Évi bér 400 frt. Címre megírdható a kiadóhivatalban. 814-17

KÜLÖNFÉLE.

Keresek szerény kis udvari burkolozott szobát, lehetőleg a József-körút közelében ajánlatokat kérek „szoba” címen a kiadóhivatalba. 702-13

Vidéki urak (ügynökök, köztisztviselőknek gazdaságok stb.) föld-birtokkal karöltve járó ügyletek révén előszögű fővárosi czég által évi 2-3000 frtnyi melékjévedelemre lehetnek szert. Levelet „Sertes” jellel a kiadóhivatalba. 0-13

Külföldön elcsajított szakmunkások és hosszú gyakorlat alapján készített modern stílusban kárpitos-és díszítői munkákat. Független díszítés, lerom-díszítések ill. kiváló ízléssel eszközöltetnek. Magamat a n. é. közép-és nagy partfogásba ajánlom, maradtam kitűnő díszítővel. Szíves megírdható, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kertész-utca sarkán.) 494-1

Majd ha fagy, baj lesz nagy, ha nem használja azonnal, mikor az első fagyok jönnek. Ez az ismert és évek óta bevált szer minden fagyos testrészt legelővőbb idő múlva gyógyít, friss bajt már 2 nap múlva. Egy üveg 1 korona. Fő-és szétküldési raktár: Radetzky, Apostol-gyógyszertár, Budapest József-körút 94. 110-13

Csak fiatal embereket örökölhet tudni azt hogy „Paris dr. Boiron-ól Injeccio Orlean-ól” már néhány nap használat után elmulasztja meg a legelővőbb és legelővőbb bajokat is. Főhísléges tehát Santal-ól vagy opuntin-balzsammal kísérletezni, melyek csak a gyomrot tonjták, de a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi főraktár: Zoltán-féle gyógyszerár Budapest, Nagykörút-utca 33., a Széchenyi-ter sarkán. 1 üveg ára 1 forint. 54. N. H-13

MINDENFÉLE.

Tizenhatemeletes hotel. Hét esztendeig tartó munka után végre felépült New-Yorkban a világ legnagyobb palotája, az *Asztoria*. A csodás méretű palota az ötödik avenue 33-ik és 34-ik utcának a keresztezésében fekszik s egy egész villanegyedet bontottak le, hogy a helyére építsék az 550 angol láb hosszú és 425 láb széles világsodát, amelynek költségei 60.000.000 márkát emésztettek fel. Az *Asztoria* renaissance-stílusban épült *Hardenboigh* építész tervei szerint s tulajdona *Boldt* urnak, egy rendkívül tekintélyes new-yorki polgárnak, aki körülbelül 5 millió dollár vagyon fölött rendelkezik. A rengeteg épület földszintén két óriási nagyságu étterem van, amelyek a hohenschwangau kastély ebédlőtermének mintájára vannak berendezve. A nagyterjedelmű udvar sarkaiban szökőkutak csobognak s az udvar közepén nagy tó van, amelyben hattyúk uszkálnak. A monstrum-palota előcsarnoka tulajdonképpen egy nagy terem, melynek falai márványból készültek dús aranyozással és gyöngyház-betétekkel. A terem félemeletén nagy zenekari fülke van, ahol mindennap egy elsőrendű zenekar játszik. Az első emeletnek nagyobb részét az arany-bál-terem foglalja el, amely 125 láb hosszú, 80 láb széles és 40 láb magas. A terem padmalyát köröskörül halvány rozszaszintű alabastrom-oszlopok tartják. Az oldalfalakat és a tetőt a leghíresebb amerikai festők impozáns méretű freskói díszítik. Ebben a teremben egy kis átalakítással operaelőadásokat is lehet tartani. A nagytermen kívül még egy egész sereg terem van az első emeleten, úgy, hogy egyszerre három bált és vagy egy tucat kisebb mulatságot lehet ott megtartani anélkül, hogy egyik a másikat zavarná. A második emeletet kiváló vendégeknek és nagyon gazdag és előkelő embereknek az elszállásolására rendezték be. A többi 14 emeleten 1500 vendég számára vannak szobák. Mint-hogy állandóan nyolcz lift működik az épületben, a legfelsőbb emeletet a legkeresettebbek, mert onnan van a legszebb kilátás az óriási városra, a kikötőre és a tengerre. A tizenhatodik emeletet fényesen berendezett klub-helyiségek, festő- és szobrász-műtermek, nagy biliard-termek és egy nagy képtárhelyiség foglalják el. Érdekes, hogy a lapos háztetőn pompás kert és egy nagy kerékpár-pálya van. Ezt a lukszust persze csak New-York engedheti meg magának, amely olyan államnak a fővárosa, amelynek 70.000.000 lakosa van s ahol oly hihetetlenül nagy vagyonok vannak össze halmozva.

Beszélő kanári. Papagájáról, mátyásról, rigóróról számtalanszor hallottuk már, hogy képesek emberi hangokat, sőt szavakat utánozni. Most azonban már beszélő kanáriról is szól az események annálisa. Tegnap nyitották meg *Bécsben* a madárkiállítás, melyen ez a csodamadár ejti ámulatba a látogatókat. *Buberl*, így hívják a kis tollast, úgy beszél, mint eddigelő egy más madár sem. Leggyönyörűbben csevegi egy dalnak ezt a részét: „Na, so sing, na, so sing, na, so geh”, akárcsak valami elátkozott királykisasszonyt rejtgetnének aranysárga tollai. Természetes, hogy kalitkájába előtt folyton nagy tömegben áll a közönség és nem győz betelni a csodálkozással. Ki tudja, hátha akad élelmes impresszárió, aki elszerezdte a madárkát tulajdonosnőjétől, özvegy Raab-nétől és körülhordozza a világban az összes Barbik hírének elhomályosítása végett. *Buberl* különben nevét is igen jól ejti ki.

Szegény Itália! Mikor a citrom és narancs hazájáról hall beszélni az ember, önkéntelenül boldog, gazdag ország képe tárul lelki szemeink elé. Pedig ugyan nem mondható ilyennek Olaszország. Évente százszázával vándorolnak ki azok a szegények, akik már hazájukban nem tudják megkeresni a betevő falatot. 1875—79-ben 13,000 *kisgazdát* ért a *végrehajtás* adótarozásért. Később 15,000, tavaly pedig már 40,862 háza előtt *perdült meg a dob*. Manapság a parasztsztyály oly nyomorult anyagi helyzetben van, hogy alig néhány fizet közülök 1—2 koronánál több adót.

Királynői tolettek. Sok szép asszony leghőbb vágya, hogy úgynevezett királynői mód öltözködjék.

Hallunk is napról-napra erről meg amarról a *divat*-királynőről, hogy ennek ennyi, annak annyi ezer forintba kerül a toilette-je. De ezek csak amolyan talmi királynők, míg a valódiak egész más méretben fedezik ruhazükségletüket. A németalföldiek bájos királynője Párisban készített ugyan öltözeteit, de soha 250, 300 forintnál drágábbat. A mi királynénk pedig csak nemrégiben rendelt egy ünnepléses fogadó ruhát, melynek ára 600 forint. Mária Valéria és Gizella főhercegnők ruhái átlag 200—300 forintba kerülnek.

Emeletes villamos kocsik. Chicagóban legújabbán kétemeletes villamos vasúti kocsikat járatnak. Ezek az érdekes kocsik 38 láb hosszúak s 13 láb magasak; a Pullman-féle műhelyben épültek s 15 tonna nehezek. Négy, egyenkint 34 lóerejű westinghouse-féle motor hajtja a tetemes gyorsasággal haladó kocsikat. A többi ilyféle kocsitól eltérőleg az ajtók nem a kocsi két végén vannak alkalmazva hanem a közepén, miáltal az két csinos külön szakaszra oszlik. A felső emelet azonban összefüggő egész, melynek közelén vannak elhelyezve egész hosszában a padok. Nyáron ez az emelet egészen nyitott, télen azonban elzárható. Ülőhelye van 90, de azért 150 ember kényelmesen elfér egy-egy ilyen kocsiban.

Csak rövid időre. *Nagybácsi*: Tölem ugyan hiába kérsz ma kölcsönt; a multkor is megcsaltál, mert azt mondtad csak rövid időre van szükséged a pénzre.

Unokaöcs: Ugy is volt; nem is tartott sokáig.

A csöngölői véres dráma.

Sohase felejtem el annak a rémes éjszakának ijedelmeit. Csoda, hogy meg nem öszültem bele.

Pogány kemény tél volt. Halaszthatlan üzleti dologban az Alföldre kellett utaznom, olyan helységbe, ahova nem visz vasut.

Fuvarost fogadtam. Már maga az az ember is nagyon gyanus volt. Nagy báránybőršüvegét a fülére huzta. Az arcából alig látszott egyéb, két villogó szeménél. Mintha valami régikorbéli betyár volna.

A keményre fagyott göröngyös uton csak nagynehezen haladtunk. Ránk sötétedett, azonkívül olyan sűrű köd ereszkedett, hogy nem láttunk el a lovak föléig.

A kocsis megszólal:

— Hallja az ur, ebben az időben nem jutunk ma el Csöngölőre.

— Hát mit csináljunk?

Legjobb, ha meghálunk valamelyik tanyán.

Itt van mindjárt a Buza sógor tanyája, ott meghuzódunk reggelig.

— Jó lesz az,

Magam is kíváncsítottam emberek közé. Megvallom, féltem ettől a kocsistól ebben a nagy pusztaságban egyedül, ilyen sötétségben.

Befordultunk a dűlőutra, pár perc múlva kutyaugatás hallatszik és a kocsi megáll a pusztai ház előtt.

A tanyából emberek jönnek ki.

— Adjon isten, szerencsés jó estét.

— Adjon isten. Kézd az, sógor?

— Én ám. Egy urat viszek, aztán ránk esteledett, hát gondoltam, hogy csak adnak éjjeli szállást.

— Hogyne adnánk. Tessék beljebb kerülni.

Bementünk a házba. A fülledt levegőjű szobában olyan savanyu szag volt. Az emberek itt is olyan marczonák, a báránybőršüveg ezeknek is a szemöldökig lehuzva.

Olyan czammogva jártak a nehéz csizmájukban. Vacsorával kínáltak. De én nem nyultam hozzá se. Olyan bódult voltam. A szokatlan utazás, a kábító párájú szoba egészen elszédített.

Az asszony ajánkozott, hogy majd megveti az ágyat.

A nagyházba vezetett. Ez a tiszta szoba, a hol nem szoktak lakni. Csak a vendégnek tartják fenn. A parádés ágyat vetette meg, mely úgy viszonnylik a többi közönséges ágyhoz, mint egy négyemeletes ágy a falusi viskóhoz.

Alattam vagy hát derékalj, fölöttem vagy három dunna, mind olyan penészes, dohos szagu, mint amit sohasem használtak, soha se szellőztettek.

Amint itt fekdtem, kábult agyamban egy gondolat kezdett megrögzeni.

— Mit keresek én itt? Hogyan kerültem ide? Ez a gyanus külsejű kocsis. Ez valami haramia-vezér.

Ez hozott ide, czinkostársai közé. Egész világos a dolog. Meg akarnak rabolni. Talán meg is ölnék.

Az ajtóhoz mentem, hogy bereteszeljem. A konyhában beszédet hallok. Figyelni kezdek. Csak töredezett szavakat tudok kivenni:

— Kézzel megöljük.

— Talán még várhatnánk vele.

— De bizony itt az ideje, hiszen nem eszik, látta kend.

Visszatántorodtam az ágyba.

Teremtő atyám, hát itt kell elpusztulnom, távol minden emberi segítségtől. Már elhatározták, hogy kivégeznek. De miért ölnék meg azért, hogy nem eszem?

A hideg verejték vert ki rajtam. Revolverem kinn maradt a tőli bundámban.

Szökni, menekülni, de hogyan és hova?

Gyötrelmes, kínos vergődésben hánykolódtam így, meddig, magam se tudom.

Odakünn újra mozogni kezdtek.

Hirtelen magamra rántottam a ruhámat, hogy az esetleges menekülésre elkészítem magamat.

Visszafojtott lélegzettel figyelni kezdtem, mit beszélnek künn.

— Pálkás jó reggelt adjon isten, szomszéd.

— Adjon isten kendnek is, szomszéd, de jó, hogy ilyen korán ide fáradt.

— Már az ilyen munkához hajnalban kell hozzá fogni.

— Elhozta-e a kést szomszéd?

— El ám, még a bárdot is.

— Aztán elég éles.

— A bátyja borotva volt Bécsben.

(Jaj a haramiak még tréfálni tudtak az ilyen dologgal.)

— Asszony, a fazikot készítsd.

— Itt van már, apjuk.

— Aztán a vért mind felfogjad a fazékba.

Nem kell félni a vértől.

— Ugy, ugy, mintha először cselekedni.

Az ájulás környékezett. Kiontott véremért ki fog boszút állani?

Most meg már egy gyermekhang is hallik:

— Éd's apám!

— No!

— Ugy-e a fülét én kapom.

— Te, te, csak ne lábatlankodj ott.

(Jaj az istentelen népe már a gyermeket is milyen lelketlenségben neveli.)

Mi lesz belőlem. Már alig tudom tartani magamat.

A nehéz lépések mintha eltávolodnának. Pár perczig csend. Hallom a szívem dobogását.

Egyszerre éles sivalkodás hasítja meg a levegőt. Azután hangos kiabálás.

— Szorítsa le, szomszéd asszony, ide a fazekat.

Azután hörgés. És megint csend.

Tehát másik áldozat is volt. Azt végezték ki előbb. Most már rám kerül a sor.

A nagy idegrázkódástól elájultam.

Mikor magamhoz tértem, künn fekdtem a konyhában, ahol több asszony forgolódtott körülöttem. Vizzel locsolgattak, ezettel dörzsölgettek.

Amint bágyadt szememet körüljártatom, mit látok? Egy véres tetemet.

Ott függött erős vaskampókra felakasztva.

— Mi ez?

— Hát biz az, amint látja, egy hizó.

— Ezt ölték meg?

— Ezt ám. Nem akart már enni, hát leölték.

— Ez sivitott ma hajnalban?

— Hát biz az ugy van, disznóölés meg sem esik visitás nélkül.

Engem ugyan hiába marasztaltak, hogy maradjak ott a torra. Nyomban befogattam a kocsisom nagy szomorúságára, aki nem maradhatott egy kis órájavesse.

Még most is meg-megborzongat a hideg, ha visszagondolok a borzalom tanyájára.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(25)

Milyen buzgón dolgozik, most későn este, amikor már rég az ágyban hitte.

Hirtelen ijedten fölrezzent. Boleszláv lába néhány kavicsot szórt le, s ezek közvetlen mellette hullottak csobogva a vízbe.

Gyanakodva leleskedett át a tulsó partra. Első gondolata nyilván az volt, hogy valaki tulnan a bokrok közül lesi. — Csak akkor jutott észbe, hogy a hidra is felnézzen. Egy halk kiáltást hallott.

— Nem kell megijedned, Regina — szólta le — nem bántalak.

Ekkor aztán nyugodtan folytatta a dolgát.

— Hogy kerülsz te ide le? — kérdezte tovább.

A leány nedves karjával megtörölte az arcát.

— Jól tudok mászni — s a félszemével fölkaesintott egyet.

— Nem fázol a vízben? Már nagyon ösre jár az idő.

A lány felelt valamit, amit nem értett meg. Azután nem is zavarta tovább. De mégis kíváncsi volt, hogyan fog hozzá, hogy a nagy tcherrel a meredek parton fölkapaszkodjon.

Ott maradt a helyén és nézte a lányt. — Pár perc múlva összeszedte a holmiját és a partra lépett. A holdvilág ragyogó gyűrűt vont a kontya köré, mely ma szinte egészen simára volt fésülve. Olyan volt, mintha korona volna a fején.

Félnék tekintettel bizonyosodott meg róla, hogy még odafönn van, azután a bokrok közé bujt, s mint egy vadmacska mászott csutakról ágra, ágról csutakra.

Mikor fölért, lesimitotta a szoknyáit és a kosarával odébb akart állni, de Boleszláv visszahívta.

— Mért végzed a dolgotat éjszaka? kérdezte és azon iparkodott, hogy barátságos arcot vágjon.

— Mert nappal nem hagynak békében, felelte.

— A falubeliek?

— Igen, uram.

— S mit tesznek?

— Hát amit mindig tesznek — hajigálnak.

— A vizen keresztül?

— Igen, uram.

— Legközelebb, ha bánt valaki, gyere értem.

A leány nem felelt.

— Megértettel?

Most összetette a kezét és rimázkodón nézett rá:

— Nos?

— Oh uram, kérem szépen, csak ne lőjön, dadogta. Tudom, hogy lövöldözni akar. Ő is. — a nagyságos ur, akarom mondani, — szintén megpróbálta egyszer. Akkor azok odaát is elkezdtek. Aztán pattogott és csattogott ide-oda, ahol járt megállt az ember. Csuda, hogy senkise találtak. Elvégre is, ha rászoknak, hogy mindig puskával járjanak, egyszer csak szépen lepuffantanak, ha kiérnek, mert hát a szigetről mégis csak le kell jánom.

Még sohase hallotta a leányt ilyen hosszan és értelmesen beszélni. Új volt előtte és különös, hogy ez alacsony, furtos homlok mögött ilyen jól megfontolt gondolatok is laknak.

— Igazad van, Regina — felelte — már te miattad se szabad őket felbőszítenem.

Látta a holdvilágban, hogy sötét pir öntötte el az arcát.

— Én miattam, uram? — dadogta — nem tudom, hogy mit gondol ezzel?

— Jól van, jól, mondta Boleszláv tiltakozóan. De mit is akartam kérdezni, Regina, — meg vagy elégedve a szolgálatoddal? Nem kell semmi?

Rábámult és hallgatott,

— Nem szabad haragudnod Regina, ha barátságatlan vagyok hozzád. Tele van a fejem gondnal, s már legszívesebben csak magamban élek. Ne gondold hát, hogy haragszom rád, ha nem szólok hozzád.

A szeme elhomályosodott. A keze a korlátot kereste, mintha támaszkodni akarna. A

következő pillanatban elfordult — s ott hagyva a kosarát, futni kezdett, mintha furiák korbácsolták volna,

„Csudálatos teremtés,” gondolta Boleszláv utána nézve. „Gyengédebb leszek hozzá. Megérdemli.”

Azután ráhajolt a korlátra és lenézett a vízbe, amelynek ezüstös fenekén egész kert nőtt liliomokból és bazsarózsákból.

IX.

Merkel hadnagy ur a temetési nap eredményeivel csak kevéssé volt megelégedve. A schrandenicket gyáva ficzkóknak nevezte és vén asszonyoknak, akik nem méltók rá, hogy a király kabátját viseljék.

Mikor azt kérdezték tőle, mért tűnt el a kivonulás előtt és mért hagyta a döntő pillanatban vezér nélkül a csapatot, azt felelte, hogy az egészen más, ő tiszt, s mint ilyen arra köteles, hogy kardját csak a király szolgálatában huzzza ki.

A schrandenieknek, akik nem szoktak hozzá az éles logikához, ez nagyon természetesnek tetszett. Meg is ígérték, hogy a hibát a legközelebbi alkalomkor jóvá teszik.

De Merkel Félix ezzel sehogyse érthette be.

— Apám, mondta egyszer későn este, mikor az öreg kocsmáros barátságosan csámcsogva számlálta a napi bevételt, — nem tudom elviselni, hogy az a gazember, az a rongy kutya épen úgy porosz királyi hadnagy, mint én. Még az is rettenetes szégyen, hogy vele együtt szolgáltam. Ilyen ficzkók nem kelnek a hadseregünkben. Meggyalázzák a kokárdánkat, a kardhoztól nem is szólv. Kihivatom párhajra és lelövöm, mint egy kutyát.

Kinyújtotta lábát a falócán és hidegen mosolyogva pödörgette huszáros hajuszát. Az öreg ijedteben az asztalra ejtette a marék ezüsthuzsát, amit olvasott, úgy, hogy a pénz szertegördült a repedésekbe.

— Félixkém, — mondta — nem kellene olyan sokat innod a fenypálkából. Az a vendégeknek elég jó, de neked nem. — Holnap hozok neked egy üveg jó könnyű bort, Félixkém. Talán egyik vagy másik veled akar tartani s akkor behozzuk a költséget.

— Tévedsz, apám, felelte Félix. — A becsületérzésem az, amely nem hagy nyugodni. Én német ifju vagyok, apám, és a bátor katonatiszt — nem nézhetem tovább a tiszt becsület meggyalázását.

— Félixkém, — mondta az öreg, — erej aludni, fiám, akkor nem látsz semmit, nem halasz semmit.

— Apám, — felelt a fia, — sajnálom, hogy meg kell mondanom, de — te benned nincs egy csepp becsületérzés se.

— Félixke, — folytatta az öreg — neked nagyon kevés a foglalatosságod. Ha legalább az üvegek után néznél — istenem, hisz én nem kívánom, arra való a pinczériány, — de neked nagyon jót tenne. Egészen más gondolataid lennének, — aztán vadászatra is járhatnál — —

— Ugyan hol?

— Én istenem, — hiszen ott vannak a schrandeni erdőségek; ha a nyulak egymást falják föl vagy te segíted őket a másvilágra, — az csak egyre megy.

— Az nem járja, apám, — én hadnagy vagyok, csak nem éretem magamat vadorzáson?

— Édes istenkém, Félixke, milyeneket is beszélsz. Hisz én vagyok a falu bírása, — csak nem foglak akasztófára juttatni! Különbén ahogy akarod, fiacskám.

— Vagy eljárhatnál gyakrabban a tisztelésekhez. Az öreg tiszteltes ur nagyon szívesen eljárt az egy párti sakkot. Keresni nem lehet ugyan mellette, de azt mondják az emberek, egészen jó multság. Aztán ott van a Helena is — —

— Ja, ő! — mondta Félix, s öntelt mosolyal simogatta az állát.

Az öreg figyelmesen vizsgálta az öskori legyet, amely a borostyán szívébe volt beékelve.

— Én neked azt mondja valami, hogy egészen jó párod lehetne, persze, ha a tiszteltes ur belecsegyezik, s a lánynak is kellesz.

— Hát aztán mért ne kellenék neki? — kérdezte Félix.

— Mégis csak meglehet, hogy már más valaki — — —

Félix kételkedően mosolygott.

— Vagy azt hiszed, hogy szemet vetett rád?

Félix a váliát vonogatta.

— Látod, Félixkém, az nagy szerenese volna ránk, mert az emberek ezt is azt, is sutogják, hogy mi módon kerestem a kis pénzcsékemet. Hát nincs igazuk, persze, hogy nincs igazuk. — De ha Götz lelkész is hozzánk adja az ő egyetlen leányát, — látod — az olyan ember, mint Götz lelkész, az elhallgattatja a rágalmozókat. Tehát, ahogy mondtam, forgóldjál egy kicsit körülötöl, huzzál mézes madzagot a száján keresztül, — s általában, az olyan legény, mint te. — — —

— Édes apám, hagyj kérlek a tanácsadást, szakította félbe a fia. — Hogy Heléna a feleségem lesz-e, vagy nem, az tisztán tőlem függ. — De én még nem határoztam el magamat. Egész csinos kis pofácskája van, ez tagadhatatlan, de egy kicsit vékonyka, — persze ki lehetne hizlalni. S aztán, tudod, van rajta valami aggszüz-forma — valami hegyes, szögletes. Ha az ember egyszer át akarja fogni a derekát, azt mondja: „jaj hadnagy ur, összegyűri a ránzókat”, — ujjában magát és engem, vagy ha meg akarom csipkedni, mindjárt csipog: „Jaj, kedves hadnagy ur, ne tegye ezt, nagyon finom a bőröm.” Persze, ez mind csak tetszelgés meg kényeskedés — de ha az ember egyszer derekasan hozzálát, még kezet is csokol, ha megkérem, de ahogy mondtam, — még nem szántam rá magamat. . . . Hisz nem szalad el, láthatod.

(Folytatása következik.)

A szépség titka!

a valódi

RAVISSANTE

Dr. Lejosse-tól Párisban.

Hölgyek százezrei

fiatal, viruló arczszínüket a már évtizedek óta általánosan ismert bőrszépítő-szereinknek köszönhetik, u. m.

Ravissante, Poudre-Ravissante, * *

* * Crème- és Savon-Ravissante

Dr. Lejosse-tól, Párisban.

A fölséges zománcz alatt eltűnnek a bőrhajok, himlőhelyek, szeplők, anyajegy, a ránczos arcz simává lesz.

Minden hölgy arca vakító szép és finom lesz.

Ezek az egyedüli, minden tekintetben ártalmatlan különlegességek, melyek használata után a hölgyek mosakodhatnak a nélkül, hogy csodálatos hatása a bőrre nézve eltűnnek.

Árak:

Eredeti üveg RAVISSANTE

(elegendő 3 hónapra) 1.50

Dupla üveg (elegendő 6 hónapra) 2.50

Poudre-Ravissante 60 kr. és 1.—

háromféle: hófehér, halvány rózsaszín

szőkéknek, Rachel (sárgás) barnáknak.

RAVISSANTE-szappan drbja 50 krajczár,

dobozonként 3 drb. 1.35

CRÈME-RAVISSANTE porcellán szelenczében 1.—

Használati utasítás különféle nyelveken.

A Ravissante-szappan finomság tekintetében az összes pipere-szappanokat felülmúlja.

A valódi RAVISSANTE-különlegességek a kezek ápolásához és az arcz azonnali szépsítéséhez különösen ajánlatos; hatásuk fölülmúlja a forgalomban levő összes hasonló gynevezett szépítőszereket, megérdemlik tehát a kimagasló tulajdonságaiknál fogva, hogy minden család mosdóasztalán feltalálhatók legyenek.

E különlegességek csodás hatásáért teljes garanciát vállalunk.

Számtalan köszönő és elismerő-levelünk van a legfelsőbb körökből és csakis a diszkréció tiltja azok közzétételét.

Kapható nagyban és kicsinyben a következő gyógyszerárakban: TÖRÖK JÓZSEF,

Király-utca; Török Sándor, Andrassy-ut;

Molnár és Moser, Koronaherczeg-utca.

Naponta postai szállítás a legnagyobb diszkréció mellett.

(213)

Értéktelen utánzásoktól óvakodjunk.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1897. december 14-én.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Nagy bérlet 140. Havi bérlet 8.

Bohéme.

Opera 4 felvonásban. Szövegét (Nurger nyomán) írta és zenéjét szerzőt Leoncavallo Ruggiero. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Marcel	Larizza
Rudolf	Beck
Schaubard	Takács
Colline	Várady
Barbemucho	Kornai
A kis gróf	Mihályi
Célestin	Dalnoki
Durand	Kortész
Az I. emeleti ur	Ney B.
Egy paraszt	Kiss
Musette	Abrányinó
Mimi	Kaczér M.
Eufenia	Valent V.

Kezdet 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Fői bérlet 231. Havi bérlet 11.

A hol unatkoznak.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Paullillon E. Fordította Huszár.

Személyek:

Pellec tanár	Horváth
Goran Roger	Mihályi
Raymond	Dezso
Tudolmer	Hofányi
Saint Beault	Egressy
Tábornok	Szigeti
Viról	Abrányi
Gúncz	Károsmozoi
Dos Millets	Latabár
Le Poines	Paulay
Reville	Sz. Prielke
Goran	Pelekine
Laudon	Lendvayné
Raymondné	K. Gerő
Villiers Sasanne	Csillag T.
Vatson Lucy	Nagy I.

Kezdet 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Mária bátyja.

Eredeti népszinmű 3 felvonásban. — Írta és zenéjét szerzőt: H. J. Bokor József.

Személyek:

Magyaró Péter	Horváth
Halmos Gyuri	Szirmai
Zetessika	Blaha L.
Mária	Bartfai M.
Pezsike	Rényi Klára
Leány Miska	Haskó
Egy Pál	Vámeth
Toska	Siposné
Pista	Tollagi
Karmós Ferkó	Vidor
Mozsoline	Vasváriné
Bokrotu Tamás	Ujvári
Farka Máté	Lubinszky
Hluz Ambrus	Szabó

Kezdet 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

542. szám. 542. szám.

Coullisset ur!

Bohózat 3 felv. Írták: Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József.

Személyek:

Coullisset	Balassa
St. Castel tábornok	Mátrai
Gaston de Brionno	Fenyvesi
Rosino	Molnár
Lucien	Tapolczai
Louise	Kalmár P.
D'Esparville	R. Rostagny
Alfredné	Nikó L.
Annette	Delli E.
Baptiste	Szöke

Kezdet 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A mama szemé.

Vígjáték 1 felvonásban. Írta: Rosen Gyula. Fordította: Beöthy Zeigmond.

Személyek:

Pataky	Szilágyi
Anna	M. Borovszky
Karolina	Szilassy E.
Johanna	Aranysóly
Szívós János	Sziklay K.
Eress Károly	Iványi A.
Antal	Ferencci

Utána

A báránycák.

Operetta 3 felvonásban. — Írta: Liorat. Fordította: Makai Emil. Zenéjét szerzőt: Várnay.

Személyek:

Badurel	Sziklay K.
Christian	Szentmiklósy
Pifrelin	Jványi A.
Joseph	Ferencci K.
Emeraldine	Láng Etel
Alice	Vlad G.
Grobichon	Csik I.
Germaine	Rózsa L.
Marcelle	Szegedi I.
Mariette	Hébon A.
Jeanne	Gombaszögi
Juliette	Haraszti V.
Louise	Zelenka I.
Justine	Bilkei J.
Madeleine	P. Vidor H.
Blanche	Lélek E.
Susanne	Völgyi K.
Victorine	Pichler M.
Léonie	Várady M.

Kezdet 7 órakor.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

KÁLDOR ZSIGMOND

„COMMERCE” kávéház,

Baross-utca és József-körút sarkán.

Naponta a híres Kuthy Vince és Gyurka zene hangversenye.

Külföldi teakészlet, az összes kávé- és belföldi lapok a N. É. közönség számára, az összes kávé- és belföldi lapok a N. É. közönség számára, az összes kávé- és belföldi lapok a N. É. közönség számára.

KÁLDOR ZSIGMOND, kávész.

Dus választék,

karácsonyi és ujévi ajándékokból.

GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

császári és királyi udvari ékszerészek,

BUDAPEST, IV. ker., Kristóf-tér 2. sz.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

6 cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fü gyermekek legelőnyösebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagyloruság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Belégzési Intézet

ujjannan átalakítva és nagyjobbítva, (72)

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fűrdőorvos vezetése alatt.

József-körút 10. szám.

sóvíz fürők. Mellszal hűlőn fülkékben. Fenyőfa-belégzés és pneumatikusszétporlasztó gége, garat, eüretgeknek. Nyitva egész nap.

Graham-kenyér,

karlsbadi kétszersült, gyermek kétszersült, poszonyi kétszersült, naponta friss minőségben kapható. (212)

MAYER FERENCZ fényfény és cukrászdájában

Budapest, IV., Hajó-utca 3.

Vidéki megrendelések pontosan eszközölkötenek.

Dr. LÁSZKY LAJOS,

Belégzési-intézete;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmikusoknak.

Rendel 11-1ig és 2-4-ig. (140)

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

Zessék megrendelni

Karácsonyi ajándékai

megválasztása előtt

Révai Katalógust

melyet ingyen küld mindenkinek

Révai Testvérek

Irodalmi Intézet Részvénytársaság

könyvkereskedése

Budapest, Váci-u. 1. sz.

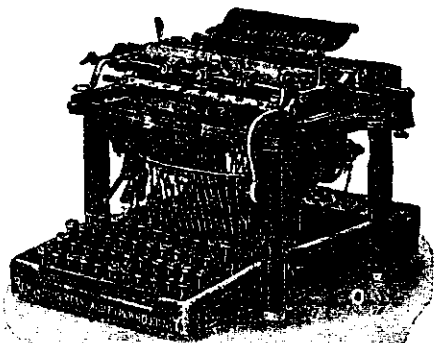
MOSÓ-GEPEK

a legjobb Mángorlók, Fácsarók

Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.

Saját készítményű Hinták, torna-eszközök és mindennemű hálók. Gazdasági kötéltáruk és ruhaterítők fehér kenderből. Valódi orosz sárczipők és társasjátékok. As. egyesült zsinny és kenderfonók közp. raktárában. SEFFER ANTAL Budapest, 17., (Károly-kazárnya) Károly-utca 12. szám. Képes árjegyzéket, esetleg tornatermekre költségvetés kívánatra.

Antisepticus és hygienicus HÖLGY-ÓVSZER. Teljes biztos hatással, használatban kíméletes és nem kellenek többé semminemű gyöngédtelet és ártalmas gumi vagy spongya-cikkelt. 1 doboz (12 drb) ára 1 ft 50 kr. pontos használati utasítással. 1 ft 75 kr. előleges beküldése után bérmentve. Kapható a feltalálónál: László József gyógyszerésznél, Maros-Ujvár (Erdély). (180)

Remington-írógépek.

A GLOGOWSKI és TÁRSA cég azon rendkívül előzékeny ajánlatot intézi a venni szándékozókhoz, hogy saját költségére szállít az ország bármely részébe díjmentesen próbahasználatra egy 7-es számú 1897/98-as modellű Remington-írógépet vételkötelezettség nélkül és kezelésre, ugy helyben, mint vidéken díjmentesen begyakorol kárkít. Az irányadó szakemberek egybehangzó ítélete szerint a Remington-írógép az összes ismert írógéprendszer között világszerte elvitázhatatlanul a legelső helyet foglalja el. Egyébiránt beszéljenek a tények: M. kir. földmívelési minisztérium használ 5 dbot M. kir. honvédelmi minisztérium . . . 5 „ M. kir. igazságügyi minisztérium . . . 4 „ Magy. kir. államvasutak igazgatósága és üzletvezetőségei . . . 60 „ Magy. kir. posta- és távirat igazgatóság Budapest . . . 3 „ Ganz és Társa Budapest . . . 32 „ Magyar Általános Hitelbank Budapest . . 3 „ „The Mutual” életbiztosító társaság . . 6 „ stb. stb. stb.

Néhány ítélet a Remington-írógépről:

Gregerson G. és Fial, Budapest. 1893. szeptember 19. Nem mulaszthatjuk el, önkkel teljes melegegésünket közölni az önéktől vásárolt 4 Remington-írógép illetőleg. A Remington-írógép kitűnő tulajdonságai tekintetében az előttünk ismert számos ítélettel teljes mértékben meggyőző tesztük és azt hisszük, hogy a Remington-írógépek sehol sem szabadna hiányoznia, ahol írásbeli munkák vannak.

Cs. kir. postatakarékpénztári hivatal, Bécs. 1894. május 24. Ezennel igazoljuk, hogy a postatakarékpénztári hivatalnak szállított 23 db 3. és 5. számú Remington-írógép ezen hivatalban már évek óta használásban van és minden igényt kielégítően megfelel. (Ma 54 Remington-írógép működik a postatakarékpénztári hivatalban).

Réthy János nemzeti mértékű és szabadalmi íródája Budapest. 1897. augusztus 18. Kívánságukra készséggel kijelentem, hogy iródam már évek óta használom több rendű 5-ös számú Remington-írógép, melyek működésével minden tekintetben meg vagyok elégedve. Volt alkalmam legújabb 1897-ik évi modellű 7-es számú Remington-írógépeket is megismerem, mely a Remington-írógépek eddigi jó hírnevét — amennyiben ez még lehetséges — növeli.

Udvarhely megye alispánjától, Udvarhelytt. 1897. július 24. Igen helyesen gondolta a cég, mikor Magyarország fő- és székvárosában Remington és Mimeograph-írógépet rakított, mert így a gépek esetleges javítása, valamint a szükséges kellek beszerzése, — ami eddig tömörkedés idejébe került, — rendkívül megkönnyebbült. Azonban már 4 év óta van használatban mind a két író-szerkezet, anélkül, hogy legkisebb javítást is eszközölni kellett volna, sőt a legnagyobb elismeréssel szólhatok mind a két gép használhatóságáról, különösen a gyors munka által minden eddigi használt hasonló írógép felülmúl. Kérek egy a Remington-író, mint a Mimeograph gépekhez szükséges festék, papír stb. tárgyakról részletes árjegyzéket küldeni.

Kecskemét th. város polgármesterétől, Kacsakémet. 1897. július 12. Folyó évi június 21-én kelt megkeresés folytán van szerencsém értesíteni, miszerint a Kecskemét város tulajdonában levő Remington-írógép kifogástalanul működik.

Marostorda vármegye alispánjától, Marosvásárhelytt. 1897. augusztus 7. Megbizottjuk által bemutatott és kipróbálás végett itt hagyott Remington-írógép használhatóságáról meggyőződve; az iródam részre megtartom. Ezenfelül felköttem, hogy annak úrról szóló nyugtájátok ide megküldeni sziveskedjék, hogy az összesztésként részletes árjegyzéket szintén megküldeni sziveskedjék, hogy az ezután előforduló szükségletet megrendelhessem.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI és TÁRSA

az eredeti „REMINGTON-írógépek” és „EDISON-MIMEOGRAPH” kiz. Jog. eladási telepe. (385)

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

A Dr. BUDAI-féle Kola pastilla, egy bizonyos ható háziszert. Főfájás, migrain, idegesség, időgerősítő. A szervezet nagyobb energiára, nagyobb munka elvégzésére képesíti. 1 doboz ára 1 forint. Kapható Budapesten a Városi gyógyszerkártyában, Városház-tér.

ELŐFIZETÉSEK és Hirdetések felvételnek lapunk kiadó-hivatalában, VIII., József-körút 65. szám.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szerda	A velencei kalmár	—	—	Hivatalos feleség	Kukta-kisasszony	Gésák	—
Csütörtök	A három testőr	—	A zsidó nő	Coulisset ur	Az ördög mátkája	A kikapós patikárius	—
Péntek	Benoiton család	A cremonai hegedűs — Coppelia	—	Coulisset ur	A varázsgyűrű	A gésák	—
Szombat	Benoiton család	—	Manon Lescaut	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Otello, a velencei mór	—	—	Coulisset ur	Az ingyentétők	Titok	—
Este	Benoiton család	—	Sába királynője	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	Mama szemé A báránykák	—

Előnyös fizetési feltételek mellett
 kaphatók: Optikai műszer, lát- és táborilátó, légszámoló, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyomtatott utasítással, villamos sürgöny- és távbeszélő és villámhárító, villamos villágítási berendezések.
Emberi műszerek. Árjegyzék ingyen.
Hatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Newyork-tévé-ház mellett.)

Mint legjobb és leghasznosabb ajándékot gyermekeknek ajánlunk a Karácsonyi Ünnepek alkalmából

Feiwei Lipót utódai m. k. sz. iskolapadgyár
 Budapest, IX., Ipar-u. 4.
 szabadalm. gyermekpadjait az otthoni tanuláshoz, melyek a háttérinéz elfordulását megakadályozzák és a gyermeket helyes testtartásra kényszerítik. Orvosi szakértők által ajánlott, melyek 6-16 éves gyermekek részére beállíthatók.
 Városi rakár: **SWOBODA KÁROLY** butkereskedőnél, IV., Kossuth Lajos-u. 4. Árjegyzékkel kívánunk szolgálni. (233)

Sneidig
 egyenruhákat készit
BLUM SÁNDOR
 BUDAPEST,
 csak: **Váci-utca 12. sz.**

Föltalálók
 és szabadalomtulajdonosok utmutatója a
 „Szabadalmi Naptár”
 (az új szabadalmi törvényvel.)
 Ára díszkötésben 1 ft 10 kr. Kiadja: **BERGL SÁNDOR**, hítes szabad. ügyvivő, szabadalmi mérnök irodája, Budapest, VII., Erzsébet-körút 8., mely új találmányok szabadalmaztatását és értékesítését is elvállalja minden átlamra. Ugyanitt kapható a hivatalos szabad. katalógus 1891-1894. évfolyama költségmentesen 1 ftért. (37)

Kézimunkák, nemkülönb. hímzőanyagok és hímzőszövetek. **rendkívül nagy választékban** szabott gyáriáron kaphatók.
Bérczi D. Sándor, női kézimunka nagyiparosnál Budapest, Király-utca 4. — Képes árjegyzékem 1185 eredet kézimunka-rajzzal kívánna rendelkezésre áll. Gyári rakár a legjobbnak elismert (89)
 „Victoria” kézhímzőgépek. Darabja 4 ft.
Viszonteladók árszorgalmat kapnak. Hozzávaló hímzőkeret és hímzőanyagok nagy választékban.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Kolozsvártt.

13839/I. d. szám.

Pályázati hirdetés

terméskő és kőtörmelék szállításának biztosítása iránt.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt és 1898. évben szükséges terméskő és kőtörmelék-mennyiségek szállítását biztosítani szándékozik.

Osztálymérnökség megnevezése, mely részére a kőanyag szükségeltetik	Vonalrész megnevezése, melyre a kőanyag előreláthatólag felhasználatik	Terméskő			Jegyzet
		nagyobb darabonként	kisebb	Köbméter	
	Szegedi üzletvezetőség	2500	1000	—	
	Aradi üzletvezetőség	5000	—	3000	
Nagy-Váradi	Bihar-Püspök—B-Hunyad	400	600	—	
Kolozsvári	B-Hunyad—Ar-Gyéres	500	1000	—	
Nagy-Enyedi	Ar-Gyéres—Megyes	100	150	—	
Szegedvári	Medgyes—Homoród—Kőhalom	300	—	—	
Brassói	Homoród—Kőhalom—Predeal	300	200	—	
M-Vásárhelyi	Kocsárd—Szász-Régen	200	100	—	
Nagy-Szebeni	Kiskapus—Fogarás	300	300	—	
H. év. Nagy-Várad	V-Velence—Vaskoh B-Püspöki—Érmihályfalva Ósi—Kót—Gyóma	150	100	500	
Brassó-Háromszéki	Brassó—Kézdivásárhely	—	—	—	szükség szerint
Csik-Szeredai	S-Szt-György—Csik-Gyimes	300	200	—	vanál mentén fedezhető
összesen		10100	4250	3500	

Együttal biztosítani kívánja a táblázatban kitüntetett vonalrészeken az 1899. és 1900. években felmerülő kőanyag-szükségletet is, mely kőanyag mennyiség azonban a fennebbi táblázatban foglalt mennyiségeknek korlátlanul nagyobb, vagy kisebb lehet, s amelynek mennyisége a kötendő szerződés értelmében szállítónak mind az előző év november havában fog tudomására adatni.

A táblázat csak tájékozással foglalkozik magában a jövő évre előirányzott kőanyag szükségletét s így a megrendelésre nézve csak a tényleges szükséglet fog szállítónak esetről esetre szállítási végett tudomására hozatni.

A tényleges szükségletre nézve szállító cég minden fentartás nélkül aláveti magát a magyar kir. államvasutak, illetőleg a táblázatban foglalt üzletvezetőségek egyoldalu megállapításainak.

A szállítás a magyar kir. államvasutaknál érvényben levő és 1896. évi 122291. szám alatt kelt általános szállítási feltételek alapján eszközölendő.

A különleges szállítási feltételek a pályázati feltételekben foglaltaknak, melyek a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvártt. Emke palota II. emelet 44. ajtószám) anyagbeszerzési osztályánál díjmentesen megszerezhetők.

Az általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak összes üzletvezetőségeinél a hivatalos órák alatt naponként megtekinthetők, vagy a budapesti nyomtatványtárnál 25 krmly ár előzetes lefizetése mellett megszerezhetők. Hogyha a szállítási feltételek a nyomtatványtárról posta útján kéretnek, úgy a kívánt feltételek ügy száma és tárgya pontosan megjelölendő s azok a fennemlített eladási áron felül azok bérmentes elküldéséhez szükséges 10 kr postadíj is beköltendő a nyomtatványtárnak és pedig vagy készpénzben, vagy pedig magyar postai értékjegyekben.

Ajánlati minták gyanánt az üzletvezetőség által elkészített ívek használandók, mely minták, valamint a pályázati feltételek is a kolozsvári üzletvezetőség (Kolozsvártt. Emke-palota II. emelet 44. ajtószám) anyagbeszerzési osztályánál díjmentesen megszerezhetők.

Különösen figyelembevevők az ajánlatok, hogy az ajánlati mintában a beszállítási helyek pontosan megnevezendők, illetőleg kijelölendők, mely állomások és szelvények közt kívánják a szállítást eszközölni. A „szóval” jelzett rovatában az ajánlati egységér betűkkel is kitüntetendők.

A kőanyagban vasúti kocsiiban való felrakására nézve az illető rovatban ajánlati ár csak akkor teendő ki, ha szállító cég e művelőre is vállalkozik, ellenkezőleg üresen hagyandó.

Az ajánlatok 50 krajczáros magyar bélyeggel és a rendes czimezésen kívül még ezen külczimmel „Ajánlat 29839/97. számhoz kőszállítás iránt” ellátva **1897. évdecember 16-diké** déli 12 óráig a titkársági hivatalunkba személyesen beadandók, vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénzképpen az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1897. évi december hó 14-diké déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letcendők.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített, az arról nyert elismervény azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az ajánlatot az egész kiirt mennyiségre, vagy annak tetszés szerinti részletére lehet tenni.

A pályázati feltételektől eltérő ajánlatok továbbá olyanok, melyek a kitűzött határidő lettele után avagy távirati uton tételnek vagy amelyekben vakarások fordulnak elő, végre olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz nem tétellett, legyullembe vétetni nem fognak.

Együttal mindegyik ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a szállításra vonatkozó feltételeket ismeri s azokat egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Kolozsvár, 1897. november hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Az egész világ teához a jó **Reál-rumot** használja,
 mely Budapesten és a vidéken 1/1 liter és 1/2 literes palackokban, minden jobb fűszer és csemegekereskedésben kapható. (187)

Budapesti képviselő: KUTASSY VINCZE, V., Nádor-utca 21. Szegeden: **SCHWARZ E. és FIA.** Pécsen: **BREUER MIKSA.**